

Sør-Varanger kommune

- en grensesprengende
kommune -

Økonomiplan for 2023 — 2026 Årsbudsjett 2023

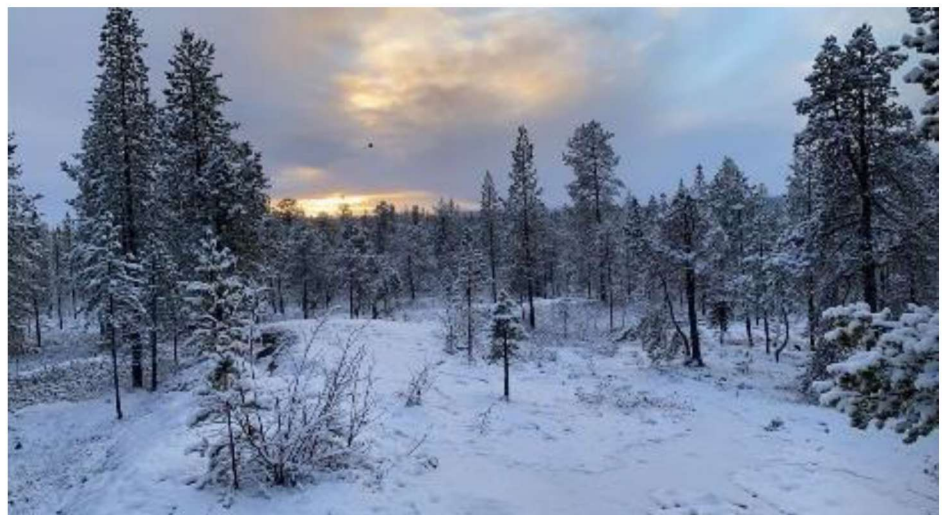

Foto: Johnny Lande

Kommunedirektørens forslag

Innhold

Kommunedirektørens innledning	6
Forslag til vedtak - tekstdel og tiltak	9
§ 5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A).....	12
§ 5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B).....	13
§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A).....	13
§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B).....	14
1. Investeringer i varige driftsmidler	15
2. Tilskudd til andres investeringer	16
3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	17
4. Utlån av egne midler	17
Ny økonomisk omstilling - kontinuerlig forbedring	17
Status kommunale planer	21
Bolyst - også under innsparing	23
Overføringer til særbedrifter	26
Kommunale gebyrer	29
Status og rammebetingelser	32
Utfordringer.....	32
Føringer og pålegg fra staten	33
Oppgaveendringer og korreksjoner i budsjettopplegget rammetilskudd 2023	33
Utvalgte nøkkeltall	34
Teoretisk innsparingspotensial – se tabell neste side:.....	34
Demografi.....	36
Demografi.....	37
Historisk vekst	37
Prognose vekst	37
Driftsbudsjettet	39
Sentrale inntekter.....	39
Sentrale utgifter	42
Finansinntekter og -utgifter	42
Renteinntekter og utbytte	42
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	42
Avdrag på lån.....	43

Økonomisk utvikling i planperioden	43
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	44
Korrigert netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	45
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	46
Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter	47
Vurdering av den økonomiske utviklingen	47
Kommunaløkonomisk bærekraft (KØB)	48
Kommunens hovedområder	50
Administrasjon	50
Om sektoren	50
Utfordringer og strategi	50
Driftsbudsjett	51
Driftsbudsjett med endringer	52
Sammendrag budsjett	52
Innsparingstiltak	53
Nye tiltak	53
Kultur og oppvekst	54
Om sektoren	54
Kostra-analyse	54
Utfordringer og strategi	55
Driftsbudsjett	65
Driftsbudsjett med endringer	66
Sammendrag budsjett	66
Politisk vedtak	67
Innsparingstiltak	68
Helse, omsorg og velferd	71
Om sektoren	71
Kostra-analyse	72
Utfordringer og strategi	72
Utfordringer i sektoren	72
Satsningsområder og strategi 2023	75
Organisering	75
Definere tjenester etter må-bør-kan prinsippet	76
Fortsette arbeide med å sikre riktig grunnlagsdata for styring av ressurser	76

Driftsbudsjett.....	77
Driftsbudsjett med endringer.....	77
Sammendrag budsjett.....	77
Koordinering, fag og forvaltningsenheten (KFF).....	78
Administrasjon - HOV.....	78
Helsetjenestene.....	78
Sykehjemmene.....	78
Kommunelegetjenesten.....	78
NAV- økonomisk sosialhjelp.....	78
Hjemmebasert omsorg.....	78
Tjenesten for funksjonshemmede (TFF).....	79
Kjøkken – pleie og omsorgstjenestene.....	79
Frivilligsentralen.....	79
Politisk vedtak.....	79
Innsparingstiltak.....	79
Nye tiltak.....	80
Teknisk.....	83
Om sektoren.....	83
Tekniske tjenester.....	83
Enhet for beredskap og brann.....	83
Tekniske tjenester.....	83
Enhet for beredskap og brann.....	84
Driftsbudsjett.....	85
Driftsbudsjett med endringer.....	85
Sammendrag budsjett.....	86
Politisk vedtak.....	86
Innsparingstiltak.....	86
Finans.....	88
Om sektoren.....	88
Driftsbudsjett.....	88
Driftsbudsjett med endringer.....	89
Sammendrag budsjett.....	89
Innsparingstiltak.....	89
Nye tiltak.....	90

Investeringsbudsjettet	92
Investeringstabell for kommunen samlet	93
Andre investeringer	93
Selvkost	94
Finans	94
Administrasjon	94
Helse, omsorg og velferd	94
Teknisk	95
Finans	96
Oversikt Investering og finansiering	96

Kommunedirektørens innledning

Enda et tøft år for Sør-Varanger går mot slutten.

Krigen i Ukraina har rystet oss alle, ødeleggelsene og de menneskelige lidelsene er enorme. I Sør-Varanger har vi møtt på mange utfordringer som følge av krigen, og et godt og sterkt naboforhold til Russland er blitt satt på prøve. Vennskapsarbeid er lagt på is og det er liten aktivitet på grensen.

Med krigen økte presset i økonomien, inflasjon og renteøkning, og ikke minst EU-sanksjonene mot Russland har fått konsekvenser, også for oss lokalt. Renteutgiftene økte i år, og for 2023 har vi økt rentebudsjettet med 35 mill. kr, til 54 mill. kr. Regjeringen ønsker å dempe inflasjonen, kommunens rammer er som følge av dette strammere enn noen gang, og flere investeringssatsinger i distriktene er utsatt.

Demografiske utfordringer

Folketallsutviklingen i Sør-Varanger har vært negativ siden 2015, etter konkursen ved AS Sydvaranger. Svingninger i næringslivet, samt nasjonal trend i flyttmønster gjør at folketallet i Sør-Varanger nå er under 10 000 innbyggere. 2. kvartal i 2022 viser en liten, men positiv økning. Det som er ekstra utfordrende er at antall innbyggere i arbeidsfør alder i kommunen raskt går nedover. I 2015 var det 6413 innbyggere mellom 20 og 64 år, og i 2022 er det om lag 400 færre. Dessverre ser denne trenden ut til å vedvare, og ytterligere forverres, skal vi legge SSB sine prognoser til grunn. I 2015 hadde vi 4,5 yrkesaktive pr. pensjonist, mens vi i 2040 vil ha 2,8 yrkesaktive pr. pensjonist. Færre yrkesaktive vil utfordre tjenestene våre, og måten vi i dag driver kommunens tjenestetilbud på må endres. Sentralisering og samordning i større enheter er en nødvendig konsekvens av dette; vi må ta ned tjenestenivået og prioritere strengt framover.

Endrede utgiftsbehov styrer økonomien

Kombinasjonen av ytre påvirkningsfaktorer, det økonomiske sjokket som følge av krigen og den utfordrende demografiske utviklingen, har gjort arbeidet med revidert budsjett 2022 og budsjettarbeidet for 2023 særlig krevende.

Kommunedirektøren har tatt betydelig ned i driftsnivået ute i enhetene i 2022, og dette videreføres i 2023. Særlig skolene merker dette, men kommunen har ifølge KOSTRA et betydelig innsparingspotensial innenfor denne sektoren. Kommunedirektøren har sett det nødvendig å foreslå strukturelle tiltak for skolene, slik også kommunestyret vedtok 28. september i år.

Med bakgrunn i den utfordrende økonomien er det ikke budsjettert med avsetning til fond. Etter regnskapsavslutning for 2022 er disposisjonsfondet tomt, og vil måtte gjenoppbygges i årene som kommer.

Kommunale næringsarealer

Som følge av økt rentenivå, blir det utfordrende å investere i næringsareal på KILA slik kommunedirektøren foreslo for økonomiplan 2022-2024, og det må prioriteres strengt om investeringen skal bygges inn i økonomiplan for de kommende år. Kommunedirektøren foreslår likevel at vi fortsetter arbeidet med forprosjekt KILA, slik at vi får fullstendig oversikt over kostnader og mulighetsrommet.

Rentenivået tilsier også at det blir vanskelig å investere i næringsareal uten at vi har næringsaktører som binder seg til arealer, og gir sikre inntekter. Det må også jobbes aktivt for å se på ekstern finansiering av eksempelvis veien ned til næringsarealet.

Til tross for innsparinger, er det godt å være innbygger i Sør-Varanger, også i innsparingstider!

Det prioriteres årlig mange millioner kroner til ulike tiltak som bidrar til bolyst i kommunen. Blant annet er det lagt inn fortsatt drift av kinoen, Basen2.0, museumsdrift, kulturmidler og sommerjobb til ungdom. Vi har fremdeles lyst å bidra til lokal gjennomføring av Finnmarksløpet, og at Kirkeneskonferansen skal gå av stabelen som før.

Vi i Sør-Varanger var også raskt ute med vedtak om å ta imot ukrainske flyktninger, og flere har allerede kommet til kommunen. Det har vært utfordrende å bygge opp tjenestene raskt, og alle skal ha skryt for jobben med å få dette til. Vi mener også at vi nå er godt rustet til å ta imot et ytterligere antall ukrainske flyktninger. Bosetting av flyktninger er tilflytting som bidrar positivt og som beriker hele vårt lokalsamfunn.

Gratis barnehage fra høsten og økt fradrag på studielån vil være tiltak som vi håper skal bidra positivt i tilflyttingen til kommunen. Vi har fortsatt stort behov for fagfolk, og mangler fremdeles sykepleiere, vernepleiere og leger i Sør-Varanger, i tillegg til eksempelvis ingeniører og planleggere. Sør-Varanger og Finnmark må fremsnakkes slik at både arbeidsplassmuligheter, idrett, kultur, barnehagedekning, økonomiske goder og et rikt friluftsliv gjøres kjent – og ikke minst det våre ungdommer har sagt: Et trygt og godt samfunn å vokse opp i. Vi har plass til mange flere hos oss!

Kommunedirektøren ser ikke mørkt på fremtiden selv om vi nå må gjøre tøffe beslutninger for 2023 og noen påfølgende år. Dersom vi kan holde investeringer på et minimum i de neste 3-5 årene vil lånegjelden bygges ned og kommunens økonomi vil bedre seg.

Dersom vi klarer å gjøre nødvendige grep nå i forhold til struktur om tjenestenivå, vil vi sørge for at Sør-Varanger kommune for fremtiden vil være en livskraftig kommune med større motstandskraft mot ytre påvirkningsfaktorer.

Nina B. Øvergaard

Kommunedirektør

Forslag til vedtak - tekstdel og tiltak

Budsjett og økonomiplan 2023-2026 vedtas med de mål og premisser for kommunens tjenesteproduksjon som fremgår av budsjettdokumentet.

Driftsbudsjettet vedtas i balanse. Innsparingstiltak på 15,76 mill.kr, og nye tiltak på 2,04 mill.kr er innarbeidet, tilsammen 13,725 mill.kr.

Det er budsjettetert med 12,97 mill.kr i ordinære lønnsreserver for å dekke overheng fra 2022 og lønnsoppgjør for 2023. Kommunedirektøren gis fullmakt til å fordele lønnsreserven på enhetene.

Frie inntekter, skatt og rammetilskudd er realistisk budsjettetert.

Det er budsjettetert med avsetning til fond på 0,8 mill.kr.

Investeringsbudsjettet vedtas som foreslått i budsjettdokumentet.

Budsjettet er bindende og kan bare endres av kommunestyret selv, eller i samsvar med reglement for delegering av økonomiske og administrative fullmakter vedtatt av kommunestyret.

Låneopptak

Kommunestyret godkjenner en låneramme for 2023 på 28,42 mill.kr til investeringsformål. I tillegg gis kommunedirektøren fullmakt til å ta opp 40 mill.kr i lån i Husbanken til innvilgelse av startlån.

Kommunedirektøren gis fullmakt til å ta opp likviditetslån innenfor en kredittramme på 50 mill.kr.

Kommunedirektøren gis fullmakt til å godkjenne lånevilkårene for de nevnte lånerammene i henhold til kommunens finansreglement.

Utlignet skatt

Inntektsskatt og formuesskatt til kommunen utlignes etter de maksimalsatser som Stortinget fastsetter. Det kommunale skattøret for år 2023 settes til det enhver tids gjeldende maksimalsatser.

Eiendomsskatt

Kommunestyret vedtar at det skal skrives ut eiendomsskatt i hele kommunen for 2022, jfr. eiendomsskatteloven (Esktl) §§ 2 og 3 første ledd, bokstav a.

Sør-Varanger kommune skriver ut skatt på næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattlagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til Esktl §§ 3 og 4). Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med fire syvendedeler i 2022 fra særskilt eiendomskattegrunnlag fra 2018 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første pkt).

Den generelle eiendomsskattesatsen for skatteåret 2023 er 7 promille, jfr Ekstl § 13. Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget er 7 promille. Differensiert skattesats for eiendommer med selvstendige

boliger for skatteåret 2023 er 4 promille jfr. Ekstl § 12 bokstav a. Den samme satsen skal også legges til grunn for fritidsboliger og ubebygde tomter.

Kommunestyret vedtar at alle selvstendige boliger skal ha et bunnfradrag på kr 0, jfr. Ekstl § 11 andre ledd.

Kommunestyret vedtar at eiendommer som oppfyller vilkårene i eskl §7 bokstav a og b, kan fritas helt eller delvis for eiendomsskatt. Eiendommer som følger av liste merket «Fritaksliste etter eiendomsskatteloven § 7 bokstav a og b – 2022» fritas helt eller delvis for eiendomsskatt (vedlegg).

Utskriving av eiendomsskatt for skatteåret 2023 er basert på takster fastsatt ved siste alminnelige taksering gjennomført i 2014 og ferdigstilt i 2015.

Eiendomsskatten skrives ut i 4 terminer, jfr. Ekstl § 25 1. ledd. Forfall er 25.02, 25.05, 25.08. 47 og 25.11.

Gebyr, avgifter og brukerbetalinger

Alle gebyrer, avgifter og brukerbetalinger fastsettes ut i fra de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Endringer i gebyr og brukerbetalinger som følge av prisvekst reguleres i hovedsak i henhold til kommunal deflator med virkningsdato 1. januar 2023. Husleiesatsene øker tilsvarende med endringen i konsumprisindeksen 6,9 %, gjeldende fra 1. januar 2023.

Øvrige betalingssetser og gebyrer reguleres i gebyrregulativet.

Ordførers godtgjørelse

Ordførers godtgjørelse fastsettes av den til enhver tids gjeldende godtgjøring til stortingsrepresentanter.

Varaordførers godtgjørelse fastsettes til 50 % av ordførers godtgjørelse.

Bosetting av flyktninger

Kommunestyret vedtar å bosette 20 flyktninger hvert år i perioden 2023-2026. Bosetting skal fortrinnsvis skje i sentrumsnære områder. Kommunestyret vedtar å ikke bosette enslige mindreårige flyktninger.

Saldering av nye tiltak

Tiltak	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Omstilling Administrasjon				
50 % Politisk sekretær holdes vakant i 2023	-290	0	0	0
50 % stilling som folkehelsekoordinator holdes vakant i 2023	-333	0	0	0
Boligkoordinator	150	150	150	150
Reduksjon i reisekostnader administrasjon	-100	-100	-100	-100
Sum Administrasjon	-573	50	50	50

Omstilling Kultur og oppvekst				
Halvere fritidsklubb-tilbudet på Bugøynes	-112	-112	-112	-112
Halvering av ressursene til kulturtilbud for funksjonshemmede	-304	-304	-304	-304
Kutt i kulturmidler	-250	-250	-250	-250
Kutt i sommerskole	-500	-500	-500	-500
Nedleggelse Hesseng flerbrukssenter - alle elevene overflyttes til Kirkenes skole	-5 337	-11 509	-11 509	-11 509
Nedleggelse Jakobsnes oppvekstsenter	-2 654	-5 765	-5 765	-5 765
Reduksjon i antall stillinger fra 1. august 2023 fra 4 til 3 lærere i skolen på Bugøynes oppvekstsenter	-223	-536	-536	-536
Redusere tilskudd lag og foreninger i distriktene	-100	-100	-100	-100
Sammenslåing av Kirkenes barneskole og Kirkenes ungdomsskole	1	1	1	1
Stillingen som barnehagefaglig rådgiver holdes vakant 1. halvår 2023	-456	0	0	0
Søke eksternt finansiering til samisk kulturfag	-200	-200	-200	-200
Å'vv Skoltesamisk museum, prisvekst, KPI 6,9 %	35	35	35	35
Økt tilskudd Saviomuseum, KPI 6,9%	11	11	11	11
Sum Kultur og oppvekst	-10 089	-19 229	-19 229	-19 229

Omstilling Helse, omsorg og velferd				
Bassengtilbud TFF	-184	-184	-184	-184
Budsjettendring, fastlegemangelen	593	593	593	593
Kaker sykehjem	-200	-200	-200	-200
Lovpålagt barnekoordinator	275	550	550	550
Omorganisering av dagsenter tilbud	151	151	151	151
Redusert tilbud møteplassen	-617	-617	-617	-617
Tilskuddspott - KST. 11/2022 (i forbindelse med behandling av søknad til Kafe-Ro)	250	250	250	250
Behandling av søknader Kafe-Ro, KST 11/2022 foreslås kuttet i budsjett 2023	-250	-250	-250	-250
Sum Helse, omsorg og velferd	18	293	293	293

Omstilling Teknisk				
Nedleggelse Hesseng fl.br.senter - alle elevene overflyttes til Kirkenes skole	-981	-2 205	-2 205	-2 205
Nedleggelse Jakobsnes oppvekstsenter	-402	-915	-915	-915
Sum Teknisk	-1 383	-3 120	-3 120	-3 120

Omstilling Finans				
Bortfall av fritak eiendomsskatt for videregående skoler	-998	-998	-998	-998
Redusert tilskudd Barentshallene - Gratis halleie barn og unge	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Redusert tilskudd til Barentshallene KF - løypekjøring overført til KOS	-75	-75	-75	-75
Vedtak i representantskapet om økt tilskudd til Norasenteret IKS	255	255	255	255
Økt tilskudd Sør-Varanger Menighet - vedtak i Menighetsrådet	320	320	320	320
Sum Finans	-1 698	-1 698	-1 698	-1 698

§ 5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A)

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Rammetilskudd	-393 940	-385 615	-420 277	-430 354	-429 704	-429 704
Inntekts- og formuesskatt	-299 812	-291 886	-302 609	-305 568	-305 568	-305 568
Eiendomsskatt	-51 273	-50 100	-48 771	-48 771	-48 771	-48 771
Andre generelle driftsinntekter	-30 804	-29 699	-44 210	-50 698	-44 698	-50 698
Sum generelle driftsinntekter	-775 829	-757 300	-815 867	-835 391	-828 741	-834 741
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	767 613	694 592	727 428	722 253	720 979	720 824
Avskrivninger	57 305	55 933	57 297	57 297	57 297	57 297
Sum netto driftsutgifter	824 918	750 525	784 725	779 550	778 276	778 121
Brutto driftsresultat	49 089	-6 775	-31 142	-55 840	-50 464	-56 619
Renteinntekter	-3 891	-5 387	-6 087	-6 087	-6 087	-6 087
Utbytter	-12 500	-14 900	-14 900	-14 900	-14 900	-14 900
Renteutgifter	19 442	19 306	54 000	55 978	55 211	51 277
Avdrag på lån	54 292	64 520	58 961	61 532	61 483	59 784
Netto finansutgifter	57 343	63 539	91 974	96 523	95 707	90 074
Motpost avskrivninger	-57 305	-55 933	-57 297	-57 297	-57 297	-57 297
Netto driftsresultat	49 127	831	3 535	-16 614	-12 054	-23 842
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	12 359	13 389	3 563	3 563	3 563	3 563
Bruk av bundne driftsfond	-20 298	-15 841	-6 186	-6 461	-5 461	-5 461
Avsetninger til disposisjonsfond	0	7 931	1 194	20 823	15 263	27 051
Bruk av disposisjonsfond	-41 188	-6 310	-2 106	-1 310	-1 310	-1 310
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-49 127	-831	-3 535	16 614	12 054	23 842

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

§ 5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Administrasjon	56 147	57 897	60 403	59 857	60 083	60 083
Kultur og oppvekst	281 360	253 543	283 834	280 911	280 911	280 756
Helse, omsorg og velferd	326 786	285 639	297 629	297 904	297 904	297 904
Teknisk	64 173	56 198	59 168	56 388	55 888	55 888
Finans	31 407	31 482	21 019	21 819	21 819	21 819
Utgåtte ansvar	-1 868	0	0	0	0	0
Sum bevilgninger drift, netto	758 005	684 760	722 053	716 879	716 605	716 450
Herav:						
Netto renteutgifter og - inntekter	-89	0	0	0	0	0
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	10 000	539	713	713	713	713
Bruk av bundne driftsfond	-12 955	-5 621	-5 966	-5 966	-4 966	-4 966
Avsetninger til disposisjonsfond	379	750	379	379	379	379
Bruk av disposisjonsfond	-6 942	-5 500	-500	-500	-500	-500
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	767 613	694 592	727 428	722 253	720 979	720 824

§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A)

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Investeringer i varige driftsmidler	40 760	52 581	32 002	19 840	19 450	18 850
Tilskudd til andres investeringer	6 889	0	2 244	3 101	877	1 778
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3 867	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Utlån av egne midler	50	40 000	0	0	0	0
Avdrag på lån	8 934	7 002	0	0	2	0
Sum investeringsutgifter	60 500	102 083	36 746	25 441	22 829	23 128

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Kompensasjon for merverdiavgift	-7 045	-8 799	-4 201	-2 680	-2 400	-2 280
Tilskudd fra andre	-6 299	0	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-5 236	0	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-461	-7 293	0	0	0	0
Bruk av lån	-36 324	-41 853	-28 420	-19 269	-16 942	-17 405
Sum investeringsinntekter	-55 364	-57 945	-32 621	-21 949	-19 342	-19 685
Videreutlån	38 322	0	40 000	20 000	20 000	20 000
Bruk av lån til videreutlån	-38 322	-40 000	-40 000	-20 000	-20 000	-20 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-14 360	-14	0	0	-14	0
Netto utgifter videreutlån	-14 360	-40 014	0	0	-14	0
Overføring fra drift	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne investeringsfond	5 426	305	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-590	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	4 388	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	-4 429	-4 125	-3 492	-3 473	-3 443
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	9 224	-4 124	-4 125	-3 492	-3 473	-3 443
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0	0

§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B)

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
It-Investeringer	142	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Ikt - opprustning sentrale driftsinnstallasjoner	53	0	0	0	0	0
Ikt- sentral infrastruktur nettverkskomp.	407	0	0	0	0	0
Løsning For Fullelekt. Arkiv Inkl. Helse	562	0	0	0	0	0
Integrerte velferdsteknologiske tjenester	1 817	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Skolepc - Klasesett	2 414	600	600	600	600	600
Fiberpakke til distriktene	978	0	0	0	0	0
Utsifting av digitale tavler i grunnskolen	0	400	400	400	0	0
Rehab.Lysanlegg K.Nes - Bj.Vatn	214	0	0	0	0	0
Oppgr.av maskinpark b.hallene kf	223	0	0	0	0	0
Parker, anlegg og idrettsanlegg, oppgradering	122	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Vedlikehold nytt badeanlegg	29	0	0	0	0	0
Prosjektledelse Kommunale bygg	0	416	427	440	450	450
Kommunale bygninger - Planlagt renovering	2 739	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Solavskjerming kommunale bygg	105	0	0	0	0	0
Oppgradering SD-anlegg	0	1 000	0	0	0	0
Utvidelse av teleslynger i kommunale bygg	0	200	200	0	0	0
Skole 9910 oppgradering nybrottsveien	224	0	0	0	0	0
Skole 9910 Etterarbeid	88	0	0	0	0	0
NYTT LOKALE BASEN	0	500	0	0	0	0
MERÅPENT BIBLIOTEK	0	885	0	0	0	0
OPPRUSTING BARNEHAGE HESSENG FLERBRUKSENTER	273	0	0	0	0	0
KIRKENES BARNEHAGE - FORPROSJEKT	8	0	0	0	0	0
KIRKENES BARNEHAGE - GRUNNUNDERSØKELSER OG REGULERING	157	0	0	0	0	0
KIRKENES BARNEHAGE - UAVHENGIG KONTROLL	21	0	0	0	0	0
KIRKENES BARNEHAGE - DETALJPROSJEKT	1 799	0	0	0	0	0
KIRKENES BARNEHAGE - KONTRAKTSARBEID	5 193	0	0	0	0	0
TOTALENTREPRENØR						
KIRKENES BARNEHAGE- TILLEGGSSARBEID TOTALENTREPRENØR	1 584	0	0	0	0	0
Kirkenes barnehage - Ansvarlig søker	102	0	0	0	0	0
KIRKENES BARNEHAGE - BYGGHERRESTYRTE ENTREPRENØRER	51	0	0	0	0	0
KIRKENES BARNEHAGE - RIVING	28	0	0	0	0	0
KIRKENES BARNEHAGE - KULVERT	3 207	0	0	0	0	0
Inventar og utstyr - Pleie og omsorg	187	300	300	300	300	300
ELEKTRONISKE DØRLÅSER	0	380	0	0	0	0
EL-BIL LEGEVAKT	0	500	0	0	0	0
Prosjekt bo- og avlastningstiltak	-67	0	0	0	0	0

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
SAMLOKALISERING DAGSENTERTILBUD, UTREDNING LOKALITETER	0	300	0	0	0	0
Forprosjekt - HOV	0	1 000	0	0	0	0
Forprosjekt rådhuset	874	0	0	0	0	0
RÅDHUSET RENOVERING	0	15 000	0	0	0	0
Ombygging Møterom Garsjøen	72	0	0	0	0	0
Utbedring fasader - Forserte prosjekt - Corona	491	0	0	0	0	0
Bjørnevatn barnehage - Konsulentbistand - Forserte prosjekt - Corona	53	0	0	0	0	0
Rehabilitering vei - Forserte prosjekt - Korona	1 338	0	0	0	0	0
Kommunale veier - Oppgradering og utbedring	27	2 000	2 500	2 500	2 500	2 500
UTSKIFTNING FJELLHEIM BRU	0	0	2 000	0	0	0
UTSKIFTNING ØSTERELV BRU	0	800	0	0	0	0
HÅBET, SYKKEL- OG GANGVEI, FV 885	0	12 500	0	0	0	0
Gatelys - Måleravlesining Lyspunkt	72	0	0	0	0	0
Økt Tilgjengelighet i Kollektivtransport	0	500	500	0	0	0
TØMMESTASJON PÅ BUGØYNES	0	300	0	0	0	0
Utstysoppgradering	1 006	1 000	3 068	300	600	1 000
Utstysoppgradering Brannvesenet	1 088	0	0	0	0	0
Hjullaster	850	0	0	0	0	0
Anskaffelse ny bil	454	0	0	0	0	0
Skole 9910 - Vann og avløp	5	0	0	0	0	0
Oppgradering avløp	0	2 400	2 400	2 400	2 400	2 400
Oppgradering vann	0	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600
Rehabilitering - Uv Anlegg Vannverk	1 354	0	0	0	0	0
SUNDELINVEIEN REHABILITERING VA	635	0	0	0	0	0
TUNNELVEIEN REHABILITERING VA	438	0	0	0	0	0
REDUKSJONSVENTILER KIRKENES	3 390	0	0	0	0	0
UV-Anlegg - Hovedvannledning	131	0	0	0	0	0
REHABILITERING - PARNASSVEIEN	563	0	0	0	0	0
FELLESANSKAFFELSER 110-SENTRALEN	3 690	0	0	0	0	0
Ny bil - FDV	0	0	550	0	0	0
DØRAUTOMATIKK UNIVERSELL	0	0	500	0	0	0
UTFORMING ELDRESENTERET						
UTSKIFTING FRA LYSSTOFFRØR TIL LED (EU-KRAV)	0	0	1 000	1 000	1 000	0
UTSKIFTING FRA NA-LAMPER TIL LED- LAMPER, GATELYS	0	0	300	300	0	0
FORPROSJEKT UTVIDELSE BOLIGFELT SKYTTERHUSFJELLET	0	0	1 500	0	0	0
UTSKIFTNING ØSTERELV BRU	0	0	2 500	0	0	0
INVESTERING NKS 110-SENTRAL IKS - EIERANDEL	0	0	330	0	0	0
UTSTYSOPPGRADERING FEIING AV FRITIDSBOLIGER	0	0	800	0	0	0
BRANNSLOKKINGSUTSTYR	0	0	527	0	0	0
BRANNVESENET						
Prosjekt mangler	1 573	0	0	0	0	0
Investeringer i varige driftsmidler	40 760	52 581	32 002	19 840	19 450	18 850

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Fiberpakke til distriktene	4 889	0	0	0	0	0
Kirkebygg - vedlikehold og oppgradering	2 000	0	2 244	3 101	877	1 778
Tilskudd til andres investeringer	6 889	0	2 244	3 101	877	1 778

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Egenkapitalinnskudd KLP	2 427	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Kjøp Av Aksjer Og Andeler	1 440	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3 867	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Renter og avdrag etablering/utbedring og start lån	0	40 000	0	0	0	0
Utlån personallån	50	0	0	0	0	0
Utlån av egne midler	50	40 000	0	0	0	0
Sum del 1-4	51 566	95 081	36 746	25 441	22 827	23 128

Ny økonomisk omstilling - kontinuerlig forbedring

Budsjettforslaget for 2023 legges frem som et svært stramt budsjett. Til tross for høye inntekter medfører kommunens høye lånegjeld behov for raskere omstilling nå som rentenivået øker. Omstilling og endring av arbeidsprosesser, tjenestenivå og struktur, oppleves krevende selv om det nå er helt nødvendig for å innfri kommunelovens krav til langsiktig økonomisk bærekraft. Det er flere forhold som er årsaken til den høye kostnadsveksten, selv om mye handler om kommunens høye lånegjeld og rask renteøkning. Budsjettene er grundig gjennomgått og tallene er justert i forhold til riktig lønn, inntekter og korrigerert for endringer i forhold til 2022. Det er derfor et godt utgangspunkt for videre omstilling og kontroll på enhetenes rammer.

Kommunestyret vedtok i 2017 å igangsette et økonomisk omstillingsprosjekt. Årsaken var forventning om økte rentekostnader, bortfall av inntekter knyttet til ekstra bosetting av 80 flyktninger i 2016, og nedgang i eiendomsskatteinntektene. Omstillingen ble gjennomført, og regnskapet for 2020 ble avsluttet med i overkant av 60 mill.kr på disposisjonsfond. Underskuddet for 2021 som i stor grad kommer som følge av mangel på fagpersonell og innleie av vikarer, har redusert fondet med om lag 40

mill.kr. Bare i løpet av koronapandemien har befolkningen over 67 år økt med mer enn 100 personer. Dette bidrar til å øke utfordringene med økt bemanning. Framskrivning av regnskapet for 2022 viser et forventet underskudd etter bruk av restfond.

Dette innebærer at budsjettåret 2023 starter med et disposisjonsfond på kr 0. Det er ikke budsjettert med avsetning til fond, og det er heller ikke budsjettert med kjøp av vikarbyråttjenester. Imidlertid er det gjennomført en grundig gjennomgang av lønnsposter, slik at budsjettet for 2023 er realistisk og tilstrekkelig i forhold til antall ansatte. Det er også lagt inn tekniske justeringer i forhold til gjennomgang av inntekter som sykelønnsrefusjon, svangerskapsrefusjoner og bortfall av eksterne inntekter. Disse endringene øker omstillingsbehovet, men gir et riktig bilde av situasjonen før det videre arbeidet med kutt av tjenester og struktur igangsettes. Denne økningen forklarer også noe av årsaken til merforbruket de to siste årene, særlig innenfor oppvekst. Det viser seg at kommunestyrets vedtak om kutt ikke har vært tilstrekkelig gjennomført i alle enheter, og det har også kommet nye brukere i oppvekst og helse, omsorg og velferd som det ikke er tilført nye budsjettmidler for, men som man har økt lønnsressursen rundt. Bosetting av flyktninger medfører økte inntekter, og mye av endringene i 2023 finansieres av økte midler. Disse ekstra inntektene knyttet til flyktninger er midlertidige og reduseres hvert år i 5-årsperioden, og det må derfor innarbeides ytterligere kutt i økonomiplanperioden for å møte denne endringen.

Kostratallene viser at Sør-Varanger kommune bruker mye penger på alle områder, med unntak av barnehage og overføring til menighetsråd. Dersom en ser på Framsikt sin modell som viser forslag til innsparing i forhold til dem man sammenligner seg med, ser en helt klart at det er potensial for å redusere ressursbruken og likevel gi gode tjenester. Befolkningsutviklingen og kostratallene viser også med all tydelighet at det er et behov for å vri ressursbruken fra oppvekstfeltet til pleie og omsorg. Det er derfor fremmet forslag om strukturendring innenfor skole.

Kommunestyrets vedtatte omstillingsføringer i forhold til struktur og tjenestenivå og vurdering av tjenester etter må-bør-kan og kostra-tallene, er lagt til grunn i arbeidet med omstillingstiltak. Tjenester som ikke er lovpålagt inngår i oversikten av tiltak.

Rente- og avdragsbelastning

Sør-Varanger kommune har i løpet av de siste 15 årene investert for mer enn 1 milliard i skolebygg, barnehager, vann- og avløpsinfrastruktur, boligarealer, sykehjem, idrettshall, svømmebasseng, skiløyper og øvrige kommunale anlegg. Dette er investeringer som kommer hele samfunnet til gode, og som bidrar til moderne bygg og infrastruktur, til bolyst og trivsel for hele samfunnet. Investeringene har vært høye, og har bidratt til at rente og avdragsbelastningen har økt vesentlig i løpet av perioden. Renter og avdrag dekkes ikke av ekstra overføringer fra staten, og må derfor dekkes innenfor de ordinære rammene til kommunen. Det er varslet renteøkning i flere år, og høsten 2021 ble det lagt inn forventet renteøkning i økonomiplanperioden. Nå, ett år senere har renten steget mye raskere enn forventet, og renteøkningen fra opprinnelig budsjett 2022 på 19 mill.kr til budsjett 2023 på 54 mill.kr er på hele 35 mill.kr.

Rente- og avdragskostnad utgjør 112,9 mill.kroner i budsjett 2023. Beløpet skal dekkes fra ordinær drift, og økningen bidrar til ytterligere behov for reduksjon i struktur og tjenestenivå. Det er bygget to nye skoler de siste årene for tilsammen 654 mill.kr, samtidig som elevtallet går ned. Ansvarlig bruk av ressursene er derfor å fylle klasserom og samle undervisningstilbud så mye som mulig i de nye lokalene.

Norges banks renteprognose viser en økning i rentenivået opp mot 4 %, og deretter en forventet utflating utover i økonomiplan-perioden.

Heltid og deltid

Kommunestyrets vedtak om at alle stillinger skal lyses ut som 100 % stillinger medfører også til økning i lønnskostnader som i noen tilfeller kunne vært unngått. Ifølge hovedtariffavtalen for KS området, skal kommunene fortrinnsvis lyse ut og ansette i hele stillinger. Kommunene skal også ha retningslinjer for hvordan de skal øke heltidsandelen.

Sør-Varanger kommune har utarbeidet prinsipper for heltidskultur. Et av prinsippene omhandler utlysning av ledige stillinger, og det framgår at alle stillinger i helse og omsorg skal utlyses som 100 % stilling fra og med 01.04.19. Unntakene er stillinger på natt og rekrutteringsstillinger.

Sør-Varanger kommune er sammen med andre Finnmarks kommuner over gjennomsnittet med tanke på gjennomsnittlig stillingsstørrelse innenfor helse. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse innenfor helse er 75 % stilling, og gjennomsnittlig stillingsstørrelse for turnus arbeidere er 70,8 % stilling. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse for alle i kommunen er 80,6 % stilling.

Kommunedirektøren er av den oppfatning at det er økonomisk utfordrende å lyse ut alle stillinger i 100 % stilling. Stillingshjemlene inngår i en bemanningsplan for hvordan tjenestestedet skal driftes i henhold til faglige standarder og innenfor en fastsatt økonomisk ramme. Dersom noen av stillingene økes, vil den økonomiske rammen overskrides. Dersom en har ledig en 50 % stilling, så skal den i henhold til prinsippene lyses ut i 100 % stilling. Og det, selv om økonomien og behovet kun er en 50 % stilling. Dette medfører også at mange stillinger ikke lyses ut. I tillegg er det vanskelig å tilsette dersom man lyser ut en 100 % stilling med arbeid annen hver helg, noe som til tider gjøres for å oppfylle kravet om å lyse ut en 100 % stilling.

Potensielle kvalifiserte søkere som er delvis ufør, eller som av familiære grunner kun ønsker en deltidsstilling, gis ikke mulighet til å søke på ledige stillinger så lenge det bare er 100 % stillinger som lyses ut.

Med bakgrunn i dette anbefaler kommunedirektøren at kommunen forholder seg til at alle stillinger i utgangspunktet skal lyses ut som heltidsstillinger, men at det gis åpning for tilpasning der det er nødvendig. Dersom det lyses ut deltidsstillinger, så skal det framgå av utlysningen at det vil være mulighet for 100 % stilling etter eget ønske og nærmere dialog med arbeidsgiver.

Økte utgifter til legetjenesten

Sør-Varanger kommune har 12 legehjemler og 11 av disse har vært besatt av leger tilknyttet Kirkenes legesenter. I løpet av 2021 sluttet 2 av legene, og Sør-Varanger kommune måtte løse ut sin gjenkjøpsgaranti i eierne av hjemlene fordi de ikke ble solgt. I praksis betyr det at Sør-Varanger kommune nå eier aksjer i Kirkenes Legesenter tilsvarende to hjemler. Det har vist seg svært krevende å rekruttere nye leger, og det er også nødvendig å stabilisere og beholde de legene kommunen har. I løpet av 2022 har en vært nødt til å leie inn legevikarer for å sikre tilstrekkelig legedekning, og det forventes at dette også må gjøres i 2023. Budsjettet er justert i forhold til forventete kostnader og refusjoner, og viser netto en liten økning.

Legemangelen er prekær i hele landet, og også i statsbudsjettet er basistilskuddet økt og tilpasset for å forsøke å bedre situasjonen.

Kostnaden til legetjenesten har økt over flere år. Først som følge av høyere kostnader til legevaksordningen da nye Kirkenes sykehus åpnet, og videre for å rekruttere og beholde leger.

	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Buds(end)	Regnskap	Budsjett
(tall i hele 1000)	2015	2017	2019	2020	2021	2022	2022 - nov	2023
DIAGNOSE, BEHANDLING OG LEDEVAKT	11 554	16 376	19 396	24 304	29 559	25 224	24 870	26 144

Økningen fra 2016 til 2020 skyldes i hovedsak oppstart av nye Kirkenes sykehus og dyrere avtaler om legevakt og nødtelefon, økte lønnsutgifter og økte kostnader til basistilskudd. Endringen i 2021 som igjen reduseres i 2022 er koronakostnader. Regnskap 2022 og budsjett 2023 øker som følge av ledige fastlegehjemler og innleie av vikarer.

Strukturendringer, også innenfor barnehage

I løpet av 2023 må det utredes muligheten for å samle eksisterende barnehager på Hesseng i Hesseng Flerbrukssenter. Man må deretter utrede Hesseng barnehage som for eksempel dagsenter, mens Knausen barnehage vurderes solgt. Større barnehager viser seg å gi god ressursutnyttelse, god samdrift og gode muligheter for å avhjelpe i hverandres avdelinger ved fravær.

Budsjettrammer må holdes i 2023 – omstilling må fortsette

Som følge av at det ikke avsettes midler til disposisjonsfond i budsjettforslaget, og at disposisjonsfondet forventes å være i 0,- ved året slutt, er det svært viktig at budsjettrammen holdes for 2023. Enhver økning må ha sin motpost i et nedtrekk, enten i egen enhet, eller i en annens enhet. Prosjekter må være eksternt fullfinansiert, og nye tiltak må holdes på et minimum.

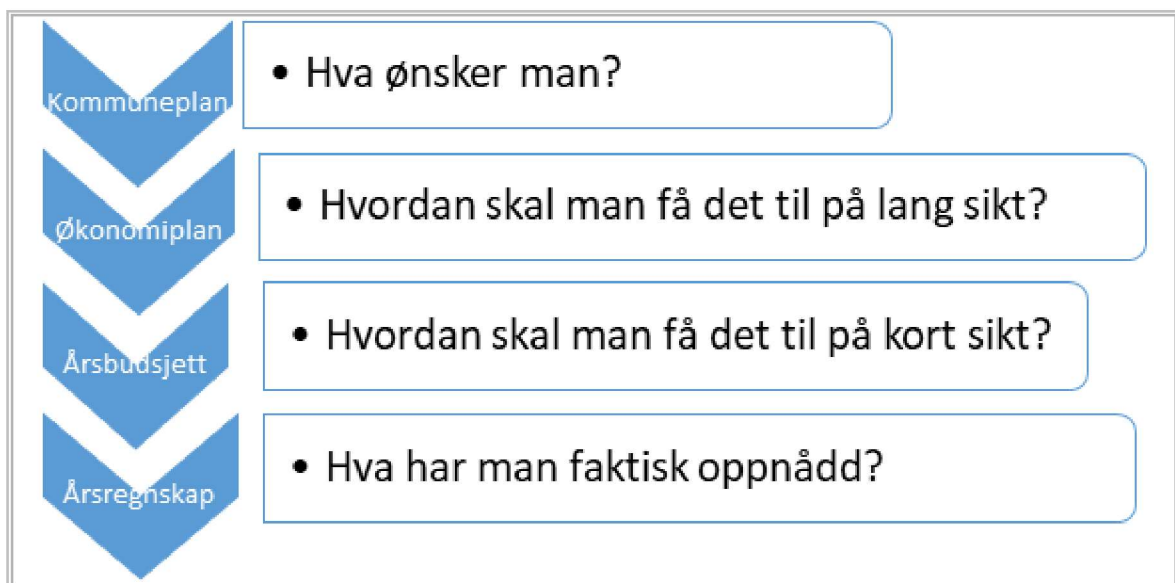
Kommunedirektøren maner til forsiktighet og forventer svært få nye prosjekter i budsjett 2023. Arbeidet med videre omstilling og nedjustering av tjenestenivå, vurdering av videre strukturendringer og fornying og forbedring av arbeidsprosesser må prioriteres. Mange enheter har igangsatt og er inne i gode prosesser, særlig gjelder det innenfor pleie og omsorg. Innbyggere i Sør-Varanger må akseptere at det fremover kommer flere endringer, endringer som både kan stabilisere og skape rom for videre utvikling i fremtiden.

Status kommunale planer

Sør-Varanger kommune har høyt fokus på utarbeidelse av kommunale planer. Dette er viktige styringsverktøy for prioritering av kommunens tjenestenivå. Et sterkere fokus på kortsiktige og langsiktige planer skaper mer forutsigbarhet i kommunes utvikling, oversikt over behov og reelle konsekvenser i budsjettarbeidet. Dette arbeidet er, og vil videre inn i økonomiplanperioden ha høyt fokus for å skape samsvar mellom de utfordringene kommunen står overfor, og hvilke løsninger man kan ta i bruk. Dette er også i tråd med ny kommunelov.

Sammenhengen mellom planer og budsjett illustreres nedenfor.

Kommunestyret vedtok ny planstrategi for kommende kommunestyreperiode 2020-2024 i november 2020. Planbehovet i planstrategien skal reflektere de utfordringene kommunen står ovenfor, og det er gjennom planene at mål og strategier skal gi grunnlag for de tiltak og handlinger som utføres for å nå kommunens overordnede mål.

Planstrategien inneholder oversikt over hvilke planer som det er behov for å utarbeide eller rullere i ny kommunestyreperiode. Planstrategien skal på best mulig måte reflektere samfunnsutviklingen og tilrettelegge for planer som gjenspeiler dette behovet, og skal fungere som et godt styringsverktøy for politisk ledelse og administrasjonen. Planstrategien skal i henhold til plan og bygningsloven § 10-1 vedtas innen utgangen av første år i kommunestyreperioden.

Utarbeidelse av kommunale planer er både er tid- og ressurskrevende, noe som har medført at man ikke har klart å ferdigstille alle planene innenfor tidsrammen som ble vedtatt. De to store strategiske planene innenfor oppvekst og helse, omsorg og velferd ble vedtatt i 2021, og legger nå føringer for fremtidig budsjettarbeid, slik at man får et større fokus på planverk, og en bedre kobling mellom planverk og økonomi. Ny kommunelov stiller krav til tettere sammenheng mellom det kommunen planlegger, og det som gir seg utslag i økonomiplanen. Det er derfor vesentlig at det utarbeides planer som er gjennomførbare og realistiske innenfor de økonomiske forutsetningene.

Hovedutfordringer i kommunen - planstrategien

Oversiktsbildet over helsetilstand og påvirkningsfaktor 2020-2024 ble behandlet av kommunestyret 5.2.20. Det ble vedtatt fem hovedutfordringer med tilhørende strategiske mål. Disse hovedutfordringene ble vedtatt gjennom en omfattende prosess og prioritert fram gjennom bred medvirkning fra folkevalgte, kommuneadministrasjon, lag og foreninger og øvrige aktører fra Sør-Varangersamfunnet. Disse er:

- Trivsel, livskvalitet og tilhørighet
- Sosial ulikhet
- Kompetanse og rekruttering
- Sykefravær og uførhet
- Helsefremmende livsstil

Status planstrategien

Plannavn	Oppstart	Ferdig	Plantype	Økonomi	Ansvarlig sektor
Arealplaner					
Byplan Kirkenes	2019	Nei	Kommundelplan	450 000 kr./interne ressurser	Plan og utvikling
Kystsonerplan for Varanger	2020	Nei	Interkommunal plan	Eksterne tilskudd / interne ressurser	Plan og utvikling
Kommunedelplaner					
Strategisk plan for helse, omsorg og velferd	2018	Ja	Kommundelplan	Interne ressurser	HOV
Strategisk oppvekst	2017	Ja	Kommundelplan	Interne ressurser	Oppvekst
Hovedplan for vei og trafikk	2019	Straks	Kommundelplan	Interne ressurser	Teknisk
Hovedplan for vann og avløp	2020	2022	Kommundelplan	1 mill. kr./interne ressurser	Teknisk
Distriktpolitisk næringsplan	2021	2022	Kommundelplan	Avklares i prosess	Plan og utvikling
Temaplaner					
Boligpolitisk plan	2017	Ja	Temaplan	Interne ressurser	Servicekontoret
Plan for internationalt arbeid	2021	2022	Temaplan	Interne ressurser	Administrasjon
Krigminneplan	2020	2022	Temaplan	Interne ressurser	Allmenn kultur
Digitaliseringsplan	2020	2022	Temaplan	Interne ressurser	It-avdelingen
Lovpålagte planer					
Helhetlig ROS, rullering	2023	2023		Interne ressurser	Enhet for beredskap
Overordnet beredskapsplan	2021	Nei		Interne ressurser	Enhet for beredskap

Kommunal planstrategi 2020-2023 har til hensikt å beskrive hvilke strategiske valg som skal prioriteres de neste fire årene. Kommunal planstrategi er ikke en plan, og dermed ikke en arena for å vedta mål og strategier, men en drøfting av utviklingstrekk og utfordringer i kommunen som skal danne grunnlag for å vurdere og prioritere planbehovet i kommunestyreperioden. Planstrategien bør være tydelig på utfordringer, men kritisk til planbehovet. Planstrategien skal ikke inneholde mål og tiltak for kommunen, men peke ut hvilken retning kommunen skal gå i.

Kommunal planstrategi tar utgangspunkt i samfunnsutviklingen. Utviklingstrekk og utfordringer gjenspeiles blant annet av befolkningssammensetning, levekår, folkehelse, næringsliv, sysselsetting, boligutvikling, miljø og infrastruktur. Planbehovet i planstrategien skal reflektere de utfordringene kommunen står overfor og det er gjennom planene at mål og strategier skal gi grunnlag for de tiltak og handlinger som utføres for å nå kommunens overordnede mål.

Tabellen ovenfor viser at planarbeid er en krevende øvelse, og tar tid. Alle planene som har oppstart i inneværende år eller tidligere, er igangsatt, men flere av planene er forsinket.

Bolyst - også under innsparing

Det er godt å være innbygger i Sør-Varanger, også i innsparingstider! Det prioriteres årlig mange millioner kroner til ulike tiltak som kan bidra til å øke bolysten i kommunen.

Bolyst i Sør-Varanger kan gjenkjennes ved en kommune som satser på gode tiltak for alle aldersgrupper på mange forskjellige områder.

Sør-Varanger kommune har de siste 10 årene investert for mer enn 1 milliard kroner i ulike investeringstiltak for å ta vare på dagens innbyggere og tiltrekke seg nye. Det er investeringer i (snart) to nye barnehager, to nye skoler, bo- og avlastningssenter for innbyggere med funksjonsnedsettelse, idrettsanlegg, svømmehall, bedre vann- og avløpstruktur, nye boligarealer, sykehjem og boliger for eldre, veier og digital infrastruktur i hele kommunen, som må sies å være i særklasse når det er ferdigstilt.

I tillegg budsjetteres det med flere millioner kroner årlig til tiltak som kan klassifiseres som KAN-tiltak i kommunens vedtatte MÅ-BØR-KAN politikk når "prioriteringskniven" må frem. Dette er tiltak innenfor kultur, museer, drift og tilskudd til ulike arrangement som pågår for å skape bolyst i kommunen, og som gjør det attraktivt å være her. Oversikt over disse tiltakene fremgår av eget kapittel i budsjettet.

Bolyst er en viktig medspiller i jobben med å beholde innbyggere og møte demografi-utfordringene som man står ovenfor.

Bolysttiltakene i dette kapittelet kommer under kategorien "kan" som betyr at de verken er lovpålagt eller faglig nødvendig. Men de anses likevel som viktige bidrag til et samfunn som både skal tiltrekke seg nye innbyggere, og ta vare på de som allerede bor i kommunen.

I kommuneplanens samfunnsdel 2014-2026 er de særlige satsningsområdene næringsutvikling, infrastruktur, barn og ungdom, kompetansebygging og folkehelse. Den overordnede visjonen for Sør-Varanger kommune er man skal utvikle et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen og at man skal dimensjonere tjenesteproduksjonen for en samlet befolkning på 12000 innbyggere. Framskrivningen for 2040 viser for lav befolkningsvekst ut fra kommunens

overordnede visjon, og i dette kapittelet presenteres tiltak som kan øke bolysten i kommunen, som i henhold til omstillingsvedtaket for Sør-Varanger kommune om modellen "må-bør-kan", er KAN-tiltak.

Sør-Varanger kommune KAN og vil ta vare på sine innbyggere, og vil bidra til å gjøre det godt og trygt å bo her.

Sommerjobb for ungdom = Bolyst for ungdom

Til tross for en krevende økonomisk situasjon prioriteres det midler til sommerjobb for ungdom. Det er avsatt 400 000 kroner i 2023. Ungdom mellom 16-18 skal prioriteres, dette er en gruppe som ofte møter utfordringer med å skaffe seg sommerjobb, men som kan bidra positivt inn på flere arbeidsområder.

Følgende områder/tiltak er derfor planlagt:

- Barentshallene SV KF, bla vedlikehold av grøntanlegg, kr 350.000.
- Teknisk avdeling, kr 50.000.

Fjorårets midler til sommerjobb for ungdom for å bekjempe stillehavslaks kan ikke prioriteres, og er tatt ut i 2023. Tilbakemeldingen etter evalueringen var at tiltaket var svært positivt. Det bør ses på om staten kan ta et tilsvarende finansieringsansvar i 2023 i sitt prosjekt knyttet til stillehavslaks.

Reduserte barnehagesatser - også før tiltakssone trer i kraft 1. august 2023.

Kommunestyret i Sør-Varanger vedtok 2. november at satsen for full plass i barnehage skal være 2 690 kr per måned per barn. Det er 310 kroner lavere enn maksimal sats i statsbudsjettet. Dette betyr en redusert kostnad på 1.860 kroner for første halvår 2023 for et barn i barnehage.

Fra 1. august er det i Statsbudsjettet foreslått at barnehage skal være gratis i tiltakssonen Troms og Finnmark. Dette bidrar til store økonomiske besparelser for barnefamilier. Inntektsbortfallet for kommunen er kompensert i rammeoverføringen og er innarbeidet i budsjettet.

Aurora kino IKS

Aurora kino IKS er et interkommunalt selskap som eies av Tromsø, Alta og Sør-Varanger kommune. Sør-Varanger kommunes eierandel utgjør 8 % og kommunens tilskudd til selskapet utgjør årlig kr 865.000 inkludert husleie.

Varanger museum IKS og Tana og Varanger museumssiida

Driftstilskudd til Varanger museum IKS er budsjettet med 1,853 mill.kr. for 2023, i henhold til nylig vedtatte vedtekter. Dette er samme nivå som i budsjett 2022. I selskapsavtalen er minimumsbeløpet satt til 1,3 mill.kr, samt at kommunen i tillegg skal yte tilskudd til renhold. Utover dette dekker kommunen noen av driftskostnadene knyttet til Grenselandsmuseet samt at kommunen betaler kr 465.000 i husleie for Grenselandsmuseet til Stiftelsen Grenselandssenteret. Stiftelsen Grenselandssenteret er under avvikling, og det forventes i 2023 at det fremmes en sak til kommunestyret der kommunen overtar bygget.

Driftstilskudd til Stiftelsen Tana og Varanger museumssida er økt tilsvarende konsumprisindeksen på 6,9 %, og er budsjettert med en økning på kr 35.000 til kr 537.000 til Saviomuseet og kr 167.100 til Ä'vv Skoltesamisk museum, tilsvarende en økning på kr 61.000.

Samlet er det budsjettert med kostnader og tilskudd til museer for 3,022 mill. kroner i 2023.

Kulturmidler

Det er budsjettert med kr 250.000 i kulturmidler til levekårutvalgets disposisjon. Dette er midler som kan søkes på av frivillige lag og foreninger. Dette er en halvering fra 2022.

Pikene på Broen

Sør-Varanger kommunes andel av driftsstøtte til Pikene på Broen, er budsjettert med kr 153.000, som tilsvarer den kommunale delen av søknadsbeløpet til Kulturdepartementet. Den kommunale andelen utgjør 2,97 % av samlet offentlig driftstilskudd. Tilskuddsbeløpet ovenfor Pikene på Broen er knyttet til Den nye nordnorske kulturavtalen for 2022-2025, som Pikene på Broen er med i videre. Den gamle avtalen gikk ut i 2021.

17.mai og samefolkets dag

Midler til 17.mai og samefolkets dag er videreført med til sammen kr 100.000.

Kirkeneskonferansen

Sør-Varanger kommune er en av samarbeidspartene for Kirkeneskonferansen AS, og budsjetterer med et tilskudd på kr 50.000 til arrangementet.

Finnmarksløpet

Det er budsjettert med et årlig tilskudd til Finnmarksløpet på kr 75.000 i årene 2022-2025, samt praktisk tilrettelegging, brøyting og andre avtalefesta punkt for arrangementet.

Krabben på John Savios plass (torget) og lys i trærne i sentrum

Det er budsjettert med en overføring til Barentshallene på kr 30.000 å drifte og vedlikeholde lekeplassen Krabben på John Savios plass i sentrum og til lys i trærne i sentrumsgatene. Begge deler er etablert som følge av lokalt næringsliv og privatpersoners innsats, og kommunen støtter bolystiltaket. Beløpet finansieres ved bruk av fond 2565164 - bolyst i perioden 2021-2024 i henhold til kommunestyrevedtaket.

Løpende søknader

Tiltak som ikke er omfavnet av budsjettvedtak eller er lovregulert som støtte til ulike arrangementer og prosjekter, prioriteres ikke.

Overføringer til særbedrifter

KomRev Nord IKS og Kontrollutvalgan KO

Det er budsjettet med 1,504 mill. kroner til KomRev Nord IKS. For kontrollutvalget er det budsjettet med kr. 130.000 til kontrollutvalgets kostnader til honorar, reise og opplæring og møteavvikling, samt kr. 256.000 til sekretariatet for Kontrollutvalgan KO i henhold til vedtak av 02.11.22 i sak 28/22 Budsjett for kontroll og revisjon 2023.

Kontrollutvalgets vedtak ligger ved budsjettdokumentet.

Barentshallene Sør-Varanger KF

I kommunedirektørens forslag er det lagt inn en reduksjon i tilskuddet på til Barentshallene Sør-Varanger KF på kr 75 000. Beløpet er en beregning av løypekjøring i lysløypa fra Kirkenes til Bjørnevatn som Kirkenes og omegn skiforening (KOS) har tilbudt seg å overta. Forslaget er i henhold til kommune 3.0. Det skal inngås avtale om bruk av Barentshallenes trakkemaskin slik at vedlikehold og driftskostnader ikke økes.

Tilskuddet inkluderer vedlikeholdskostnader knyttet til krabben på John Savios plass og strømkostnad til belysning i sentrum, samlet på kr 30.000, jfr. kapitlet om Bolyst.

Styret i Barentshallene Sør-Varanger KF har vedtatt følgende driftsbudsjett for 2023 i sak 26/22 på styremøte 24.10.22:

Av en total driftsramme på 17,771 millioner beløper inntektene seg slik:

Egne driftsinntekter	kr. 7 672 000,-
Kostnader kommunale undervisningslokaler	kr. 2 500 000,-
Tilskudd gratis hall-leie barn og unge	kr. 2 360 000,-
Tilskudd sommervikarer (ømerket ungdom)	kr. 350 000,-
Ordinært kommunalt tilskudd	kr. 4 889 000,-

Den kommunale andelen for driftsbudsjett 2023 vil være kr. 10 099 000,-

Investeringsrammen for 2023 beløper seg til kr. 5 600 000,- hvorav kr. 2 000 000,- vil være nye låneopptak

Styret i Barentshallene Sør-Varanger KF har i sitt budsjettforslag lagt til grunn regnskap 2022 og vedtatt budsjett 2023 inkl. endringer, i tillegg til normal kalkulasjon for normert lønns- og prisvekst. Styret vedtar likevel en opprettholdelse av dagens drift og rammen for 2023 innarbeides med lønns- og prisvekst innenfor egne rammer som innebærer en reell reduksjon i driftsrammene på vel 700.000 kroner.

Endret drift og forutsetning med konsekvenser 2023:

- -Vakante stillinger på 300% holdes vakant også i driftsåret 2023
- -Opprettholdelse av reduserte åpningstider ved Barentsbadet
- -Mindre vedlikehold og tilsyn ettermiddagstid ved Barentshallen/Fjellhallen
- -Mindre vedlikehold og ressurser på parkavdeling, lysløyper og scooterløyper

I følge kontratallene bruker Sør-Varanger kommune mye midler på idrett og idrettsbygg. Kommunedirektøren foreslår en reduksjon på kr. 75 000 som følge av endret praksis for kjøring av

skiløyper og en reversering av kommunestyrets vedtak om gratis leie for barn og unge. Samlet tilskudd til Barentshallene Sør-Varanger KF blir dermed 8,82 mill.kr.

Styret i Barentshallene KF har vedtatt et investeringsbudsjett for 2022 på 5,6 mill.kr, med en kommunal finansiering med friske midler på 2 mill.kr.

Verksted/Lagerbygg Park/Lysløyve/Scooterløyve	kr 2 500 000	Forutsetn. videreføring KST 099/19
Rehab. Barentsbadet (teknisk SD og nye fuger)	kr 1 100 000	Forutsetn. videreføring KST 120/2020
Led-armaturer lysløyve trinn 3 av 4	kr 200 000	Gjenstår ca. 90 armatur -
Gapahuker og benker trinn 2 av 3	kr 100 000	Est. behov for 15 stk. -
Sloddeutstyr skiløyper og scooterløyver	kr 150 000	Utsatt/Omprioritert 2022
Rensemaskin kunstgressbaner	kr 300 000	Utsatt/Omprioritert 2022
Kostemaskin innendørs Barentshallen	kr 150 000	Utsatt/Omprioritert 2022
Rehabilitering scooterløyvenett – parkeringer, skiltplan, maskiner og bruer	kr 400 000	
Nye belter tråkkemaskin	kr 300 000	
Rehabilitering ventilasjon Barentsbadet trinn 1 av 4	kr 300 000	
Benker og gapahuker som nærmiljøanlegg trinn 2 av 3	kr 100 000	
Sum nye prosjekter 2023	kr 2 000 000	
Sum investering 2023	kr 5 600 000	

Vedtatte, ubrukte investeringsmidler tidligere år er av styret foreslått videreført.

I forslaget til investeringsbudsjett videreføres den ordinære investeringstakten, og det fremmes forslag om årlig tilskudd på 2 mill.kr i økonomiplanperioden.

Norasenteret IKS – krise og incestsenter

Det er budsjettet med et tilskudd på 2,555 mill. kr. for Sør-Varanger kommunes eierandel i Norasenteret IKS. Det er kr 255.000 kr. mer enn i 2022. Beløpet er Sør-Varanger kommunes andel i følge av selskapsavtalens §18, Årsbudsjett, og punkt 5. Innskuddsplikt, eierandel og ansvarsfordeling. Kostnadsøkningen i Norasenteret kommer blant annet som følge av økte renter på lånet til senterets bygg.

Sør-Varanger menighet

Menighetsrådet har vedtatt et driftsbudsjett for 2023 på kr 7.929.247, og et budsjett i økonomiplanen med årlig prisøkning på 2,6 % årlig frem til 2027. For 2023 er det budsjettet med et tilskudd på kr 5.951.048 fra Sør-Varanger kommune. Innarbeidet tilskudd er kr 322.000 lavere enn vedtaket til Sør-Varanger menighetsråd.

Vedtatt:

Sør-Varanger menighetsråd vedtar driftsbudsjett 2023, med et langtidsbudsjett med årlig prisøkning på 2,6 % årlig fram til 2027. Det benyttes 34 964 fra fond trosopplæring. Sør-Varanger menighetsråd legger frem et budsjettforslag med en bevilgning fra Sør-Varanger kommune på kr 5 951 048

Menighetsrådet har i samme møte behandlet investeringsbudsjettet for 2023-2027. Forslaget til investeringer bygger på tidligere tilstandsrapporten, og den foreløpige tilstandsrapporten som utvalg for kirkebygg og gravlunder vedtok. Utvalget har fokusert på et begrenset utvalg av kirkebygg i sin foreløpige rapport. Menighetsrådet har vedtatt en investeringsplan for økonomiplan 2023-2027.

Investeringsplan Sør-Varanger menighetsråd					
	2023	2024	2025	2026	2027
Investering					
Kirkebygg	74 666	3 000 000	3 588 000	700 000	2 500 000
Gravlunder	0	0	555 000	478 000	846 000
Investeringsbudsjett Sør-Varanger menighetsråd					
	2023	2024	2025	2026	2027
Kostnader:					
Investeringer	74 666	3 000 000	4 143 000	1 178 000	3 346 000
KLP egenkapital	24 000	25 000	26 000	27 000	28 000
Sum finansieringsbehov	98 666	3 025 000	4 169 000	1 205 000	3 374 000
Finansiert slik:					
Refusjoner	24 667	756 250	1 042 250	301 250	843 500
Mottatt avdrag utlån	24 000	25 000	26 000	27 000	28 000
Tilskudd fra kommunen	0	2 243 750	3 100 750	876 750	2 502 500
Fond	50 000	0	0	0	0
Sum	98 666	3 025 000	4 169 000	1 205 000	3 374 000

Vedtak:

Sør-Varanger menighetsråd vedtar den fremlagte investeringsplanen for 2023 til 2027. Sør-Varanger menighetsråd vedtar det fremlagte investeringsbudsjett for 2023 hvor det prioriteres utbedringer på Bugøynes kirke.

Investeringsplanen er innarbeidet for hele økonomiplanen, med unntak av 2026 som er redusert for å overholde samlet sum på 2 mill.kr per år slik praksis har vært.

Brenselsutsalget og Grenseprodukter

Brenselsutsalget AS er et kommunalt eid ASVO-foretak som skal gi varig tilrettelagt arbeid til ulike arbeidsgrupper. Arbeidstilbudet skal være tilpasset den utviklingshemmedes arbeidsevne. Salg av de tilvirkede produkter inngår i selskapets virksomhet. Tilskuddet til Brenselsutsalget har ikke vært justert på mange år.

Brenselsutsalget AS søkte i mai 2021 om at tilskuddet til bedriften korrigeres årlig lik konsumprisindeksen.

Det er innarbeidet en økning på kr 123.000 som tilsvarer konsumprisindeks på 6,9 % per september, samt tilskudd til omgjøring av stilling slik at samlet tilskudd til Brenselsutsalget AS blir kr 1.907.000.

Tilskudd til private barnehager

Barnehageloven § 14 fastslår at kommunen skal yte tilskudd til ordinær drift av alle godkjente, ikke-kommunale barnehager i kommunen. I Sør-Varanger gjelder dette Bjørnehiet familiebarnehage og Villaveien naturbarnehage.

Finansieringen av godkjente private barnehager kompenseres gjennom rammetilskuddet.

Det er budsjettet med 8,67 mill. kroner til formålet, en økning på kr. 900.000 fra forrige år. Dette inkluderer også kompensert brukerbetaling for barnehageplasser som følge av gratis barnehage i tiltakssonen.

Bedriftshelsetjeneste

Sør-Varanger kommune har avtale med Hemis AS for levering av bedriftshelsetjenester for de neste årene. Avtalen ivaretar lovpålagte forpliktelser i henhold til arbeidsmiljøloven med tilhørende forskrifter. Det er budsjettet med en årlig medlemskontingent for denne avtalen på samme nivå som tidligere år, det vil si kr 647.500.

Kommunens sentralforbund

Sør-Varanger kommune er medlem av KS (Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon), medlemskontingenten er omlag kr 500.000. OU-kontingent 2023 er budsjettet til utgjør kr 1.334.000 inkludert ansattes andel på om lag kr 400.000.

Østfinnmarkrådet

Det er budsjettet med kr 415.000 i kommunes andel til Østfinnmarkrådet.

Interkommunalt Arkiv i Finnmark IKS

Interkommunalt Arkiv i Finnmark IKS (IKA Finnmark IKS) er et interkommunalt selskap som eies av alle kommunene i Finnmark og Finnmark Fylkeskommune.

Sør-Varanger kommunes eiertilskudd for 2023 er budsjettet med kr 790.000, noe som er likt tilskuddet for 2022.

Kirkenes Storkjøkken AS

Styret i Kirkenes Storkjøkken AS har ikke vedtatt nytt budsjett for 2022 per inngangen til november, og budsjettet for 2022 videreføres. Foreløpige oversiktstall viser en økning til budsjett 2022. Økningen er ikke innarbeidet i forslag til budsjett da kommunens økonomiske situasjon tilsier at selskapet må søke å løse budsjettøkningen innenfor egne rammer ved økt effektivitet i selskapet.

Kirkenes storkjøkken AS eies 50/50 av Finnmarkssykehuset og Sør-Varanger kommune, og fordeling av kostnader gjøres i forhold til leveranse til de to eierne. I tillegg til produksjonen av mat, sørger selskapet også for kostverter på sykehjem og utkjøring av mat i henhold til selskapsavtalen. Sør-Varanger kommune øker prisen på mat i gebyrregulativet, men prisen dekker ikke hele kostnaden som kommunen betaler for å servere mat på institusjon og til hjemmeboende.

Kommunale gebyrer

Kommunestyret behandlet 3 gebyrsaker i møtet 2. november 2022 for budsjett 2023. Vedtakene er innarbeidet i budsjettforslaget. Når det gjelder generell sak for gebyrer er effektene fra vedtaket innarbeidet i budsjettet som "politisk vedtatt tiltak", og beløpene fremgår av tiltakene med beregnet inntekt og kostnad. Gebyrene for selvkostsakene er innarbeidet under selvkostområdene, etter regelverket for selvkost.

Kommunestyret vedtak i sak 221/2022 - Gebyr og brukerbetaling 2023:

Kommunestyret vedtar Regulativ for kommunale gebyrer 2023 Sør-Varanger kommune.

Kommunestyret viderefører delegasjon til kommunedirektøren til å prisjustere brukerbetalinger innenfor helse- og omsorgstjeneste årlig etter konsumprisindeksen. Egenandeler for utkjøring av hjelpemidler skal behøvsprøves slik at personer med inntekt under 2 G fratelles betaling. Det oppfordres til at de som kan hente selv eller har pårørende gjør dette.

Det vises til Sak 114/2021 Gebyr og brukerbetaling 2022, der kommunestyret vedtok enstemmig «Alle funksjonshemmedes organisasjoner har gratis leie av undervisningslokaler i skolebygg etter skoletid ved avvikling av kurs (funkis).» Vedtak: Alle funksjonshemmedes organisasjoner har gratis leie av undervisningslokaler i skolebygg etter skoletid ved avvikling av kurs. Dette videreføres i gebyrregulativet inntil noe annet måtte bli bestemt..

Maksimalsatsettes til 2690,- for hel plass og kr. 1345,- for halv plass. (Barnehager)

Kommunestyret vedtar Regulativ for kommunale gebyrer 2023 Sør-Varanger kommune.

Kommunestyret viderefører delegasjon til kommunedirektøren til å prisjustere brukerbetalingene innenfor helse- og omsorgstjeneste årlig etter konsumprisindeksen. Innbyggere med inntekt under 2,5 G skjermes for økning innen helse- og omsorgstjenester.

Når det gjelder brukerbetaling for barnehageplasser, er det i forslaget til statsbudsjett lagt til grunn at maksimal pris for hel plass skal være 3 000 kr per måned per barn. Vedtatt sats i kommunestyret innebærer en mulig tapt inntekt første halvår på omlag 700 000 kr dersom man tar hensyn til søskenmoderasjon og redusert plass.

Kommunestyrets vedtak i sak 222/2022 - Gebyrregulativ plan- og utviklingsavdelingen 2023:

Sør-Varanger kommunestyre vedtar gebyrregulativ for plan- og utviklingsavdelingen (av 30.09.2022), med virkning fra 01.01.2023. Vedtaket hjemles i plan- og bygningsloven, matrikkelloven, lov om eierseksjonering, forurensningsloven og jord- og konsesjonsloven.

Kommunestyrets vedtak i sak 223/2022 - Gebyrregulativ vann, avløp, slam, renovasjon og feiing 2023

Sør-Varanger kommune beregner kommunale gebyrer for vann, avløp, renovasjon, feiing og slamtømming i tråd med forskrift om beregning av selvkost. Selvkost innebærer at ekstrakostnadene som kommunen påføres ved å produsere en bestemt tjeneste skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler.

Gebyrgrunnlag for vann- og avløp, slam, renovasjon og feiing:

Selvkostberegningene baserer seg på føringer i gjeldende regelverk for fastsetting av kommunale avgifter.

Gebyrgrunnlaget består av følgende hovedkomponenter:

- a. Driftskostnader
- b. Kapitalkostnader
- c. Indirekte kostnader, vann- og avløpsandel av kommunens felleskostnader.

Følgende avskrivningsperioder benyttes:

- 5 år: kontormaskiner og lignede
- 10 år Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy og transportmidler og lignende.
- 20 år: Tekniske anlegg, renseanlegg, pumpestasjoner og lignede
- 40 år: Ledningsanlegg
- 50 år: Bygg

Rentesatsen for en gjennomsnitt 5 års Swaprente, kalkylerenten anslås til å bli 3,9% i 2023.

Det er planlagt opptak av lån til investering av vann- og avløpsanlegg av kr 3 500 000 til vann og 2 500 000 til avløpsanlegg i 2023.

Vedlikeholdsplan

- 10.000.000 Tunellveien 340 m VA
- 8.400.000 Langfjordveien 320 m VA
- 3.700.000 Innsnevring Førstevann/Pasvikveien avløp
- 550.000 Varebil
- 1000.000 Vannmålere, denne vil løpe i tre år. Til sammen 3 millioner
- 230.000 ATV 6x6
-

Årlig investering av 6 millioner brukes på ny avløpsledning Sandneskrysset, og ny flomberegning og revisjon av dammer pålagt av NVE.

Vanngebyr

Årsgebyret for vann i Sør-Varanger kommune er todelt, bestående av et fast abonnementsgebyr og et variabelt forbruksgebyr. Abonnementsgebyret i 2023 foreslås satt til kr 930 og forbruksgebyret lik 16,76 kr/m³. Fra 2022 til 2023 forventes de totale kostnadene å øke med 6,8 %, hvorav kapitalkostnadene øker mest med omtrent 668 000 kroner. Dette som følge av planlagte investeringer som krever prosjektledelse blant annet. Kapitalkostnadene utgjør 30,3 % av de totale kostnadene og forventes å øke med 1,3 millioner kr fra 2023 til 2027 som følge av planlagte investeringer.

Avløpsgebyr

Årsgebyret for avløp i Sør-Varanger kommune er todelt, bestående av et fast abonnementsgebyr og et variabelt forbruksgebyr. Abonnementsgebyret i 2023 foreslås satt lik kr 1 109 og forbruksgebyret lik 14,20 kr/m³. Fra 2022 til 2023 forventes de totale kostnadene å øke med 6,6 %, hvorav lønnsutgiftene øker mest med omtrent 612 000 kroner. Dette som følge av planlagte investeringer som krever prosjektledelse blant annet. Kapitalkostnadene utgjør 41,0 % av de totale kostnadene og forventes å øke med 0,7 millioner kr fra 2023 til 2027 som følge av planlagte investeringer.

Renovasjon

Det foreslås å sette normalgebyret ("standardgebyret") for renovasjon i 2023 til 2 724 kroner. Dette er en endring på - 27,8 % fra 2022 til 2023. Fra 2022 til 2023 forventes de totale kostnadene å øke med 2,6 %, hvorav utgifter til varer og tjenester øker med omtrent 556 000 kroner.

Slamtømming

Det foreslås å sette normalgebyret ("standardgebyret") for slamtømming i 2023 til 2 943 kroner. Dette er en endring på -2,9 % fra 2022 til 2023. Fra 2022 til 2023 forventes de totale kostnadene å øke med 4 %, hvorav utgifter til varer og tjenester øker mest med omtrent 64 000.

Feiing

Det foreslås å sette normalgebyret ("standardgebyret") for feiing i 2023 til 295 kroner. Dette er en endring på -39% fra 2022 til 2023. Fra 2022 til 2023 forventes de totale kostadene å øke med 2,7%, hvorav lønnsutgiftene øker mest med omtrent 28 000 kroner.

Flere av satsene øker fra 2021 til 2022 som følge av nødvendig bruk av fond i 2021. For budsjett 2022 er man tilbake på 2020-nivå.

Det gjøres oppmerksom på at det det i saksbehandlingen også ble lagt frem et notat i forbindelse med at feiing av fritidsboliger nå er et lovkrav og skal innarbeides. Gebyret for feiing av fritidsboliger inngår også i gebyrregulativet.

Status og rammebetingelser

Hovedbudskap

Kommunedirektøren legger frem et faglig ansvarlig budsjett med fokus på skape økonomisk stabilitet og riktig fordeling av ressurser mellom sektorene i forhold til demografi. Kommunen står ovenfor en svært krevende økonomisk situasjon, og innsparing over flere år medfører at nødvendige tiltak må gjennomføres i forhold til struktur, det vil si at noen tjenester og enheter må kuttes.

Utfordringer

Rekruttering

Sør-Varanger kommune er en stor arbeidsplass med et mangfold av spennende kompetansearbeidsplasser. Det er også lav terskel for å ansette unge med kortere erfaring i arbeidslivet. På denne måten gir kommunen spennende karrieremuligheter og muligheter for å utvikle seg raskt med mye ansvar.

Det er arbeidstakers marked, og rekruttering er utfordrende. Det er imidlertid gjort beregninger på hva en familie med 2 barn og studielån vil spare på å bo og jobbe i Finnmark (kilde: NRK Finnmark). Nedskrivning av studielån som økes i 2023, gratis barnehage fra 1. august, billigere strøm, momsfratak på strøm og høyere skattefradrag gir en økt inntekt/besparelse på opp mot 200 000 per år. I tillegg kommer kommunens svært gode pensjonsordning hvor ansatte betaler 2 % og kommunen 13 % av pensjons-sparebeløpet.

Sør-Varanger og Finnmark må fremsnakkes slik at både arbeidsplassmuligheter, idrett- og kultur, barnehagedekning med den nye barnehagen i Kirkenes ferdig, økonomiske goder og friluftsliv gjøres godt kjent.

Sør-Varanger kommune har også stipendordning for fagutdanninger innen pleie og omsorg.

Sør-Varanger kommune er langt fremme når det gjelder digitale løsninger, noe som gjør arbeidsprosesser attraktive og moderne.

Kirkenes er sentralt, ti minutt fra flyplassen og kun to timer med fly til Gardermoen, Oslo.

Føringer og pålegg fra staten

Regjeringen la 5. oktober frem forslag til statsbudsjett for 2023 (Prop.1 S 2022-2023). I statsbudsjett legges det opp til en realvekst i kommunenes frie inntekter i 2023 med omlag 1,7 mrd. kroner. Dette er over det intervallet som ble angitt i kommuneproposisjonen for 2023. Oppjusteringen må ses i sammenheng med at anslaget for demografikostnader som finansieres med frie inntekter er økt med 0,9 mrd. kroner som følge av SSBs nye befolkningsframskrivninger fra juli 2022.

Lønns- og prisveksten fra 2022 til 2023 (deflatoren) anslås til 3,7 %.

Oppgaveendringer og korreksjoner i budsjettoplegget rammetilskudd 2023

Barnehage

i) Maksimal foreldrebetaling foreslås redusert til 3000 per måned fra 1.januar 2023. Inntektsbortfallet fra 3050 til 3000 kompenseres og overføres via rammetilskuddet etter delkostnadsnøkkel for barnehage. Kommunestyret har i sak 221/2022 den 2. november 2022, vedtatt at foreldrebetaling i Sør-Varanger kommune skal være 2690 kr per måned. Forskjellen mellom statlig maksimalsats og kommunens egen sats kompenseres ikke utover de 50 kr per plass per måned, og dekkes derfor av kommunens eget budsjett. Prisen gjelder bare frem til 1. august når gratis barnehage i tiltakssonene trer i kraft.

ii) Gratis barnehageplass fra tredje barn i familien som går i barnehage samtidig foreslås innført fra 1. august 2023.

iii) I forbindelse med at pensjonspåslaget for private barnehager ble redusert fra 13 til 10 prosent fra 1. januar 2022 ble det innført en treårig overgangsordning for enkeltstående barnehager.

iv) Gratis barnehage i tiltakssonen i Troms og Finnmark foreslås innført for 1-5 åringer fra 1. august 2023, for å gjøre regionen mer attraktiv å bo og arbeide i. Helårseffekten av tiltaket er innarbeidet fra og med 2024.

Barnevern

Rammetilskuddet øker som følge av barnevernsreformen. Økningen er noe lavere enn tidligere skissert. Dette skyldes dels en faseforskyvning knyttet til overgangsordningen for spesialiserte fosterhjem og beredskapshjem, og dels oppdaterte tall for aktiviteten i det statlige barnevernet i 2021.

Ny barnevernslov trer i kraft fra 1. januar 2023 og inneholder en plikt for barnevernstjenesten til å utarbeide en plan for gjennomføring av samvær med foreldre, søsken og andre nærstående som barnet har et etablert familieliv med. Kostnaden kompenseres gjennom rammetilskuddet.

Ny barnevernslov innebærer videre at betalingsansvaret for godtgjøring av sakkyndige oppnevnt av fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker og til tolk i saker for fylkesnemndene, blir overført til staten. Dette medfører en reduksjon i rammetilskuddet.

Kommunelegetjeneste

Basistilskudd til fastleger foreslås styrket, og rammetilskuddet er økt tilsvarende med fordeling etter delkostnadsnøkkel for kommunehelse. Det foreslås at knekkpunktet avvikles og at det innføres et risikojustert basistilskudd, for å understøtte betaling for arbeidsbelastning og bedre oppfølging av medisinsk krevende listeinnbyggere.

Grunnskole

Nytt prøvegjennomføringssystem øker graden av digitalisering og forventes å gi gevinster for kommunene, primært knyttet til digitalisering av kartleggingsprøvene. Rammetilskuddet reduseres.

Regjeringen tar sikte på å legge fram ny opplæringslov våren 2023. For at kommunene skal ha mulighet til å tilpasse seg flere av lovendringen foreslås økning i rammetilskuddet.

Helårseffekter innarbeidet i rammetilskuddet i 2023:

- Maksimal foreldrebetaling barnehage. Kompensert i rammetilskuddet.
- 12 timers gratis SFO på første trinn ble innført høsten 2022. Kompensert i rammetilskuddet.
- Lovfestet rett til barnekoordinator ble innført 1. august 2022. Kompensert i rammetilskuddet.
- Felles dagsats for tiltakspenger ble innført 1. januar 2022, og det ble lagt til grunn at dette vil øke behovet for sosialhjelp. Kompensert i rammetilskuddet.
- De statlige veiledende satsene for økonomisk sosialhjelp ble økt fra 1. juli 2022. Kompensert i rammetilskuddet.

Utvalgte nøkkeltall

Hovedtall i budsjettet	Handlingsregel
Totale driftsinntekter	1 054 541
Totale driftsutgifter	1 023 399
Netto driftsresultat	3 535
Antall innbyggere	9 909
Renteutgifter	54 000
Avdrag	58 961
Eiendomsskatt	48 771
Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter	8,7 %
Årlige investeringer	32 002

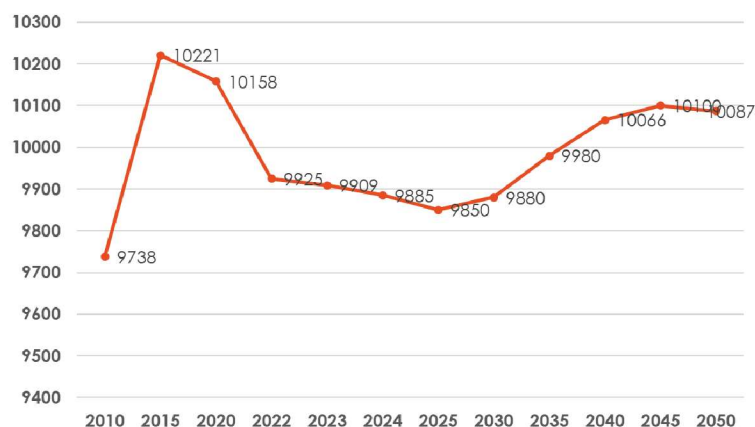
Teoretisk innsparingspotensial – se tabell neste side:

Tjeneste	Indikator	Sør-Varanger	Hammerfest	Målselv	Rauma	Vefsn	Verdal	Voss herad	Lavest i KOSTRA gruppen	Lavest i KOSTRA-gruppen - kroner	Gjennomsnitt for gruppen	Innbyggere i målgruppen	Teoretisk handlingsrom i mill.	Teoretisk handlingsrom %
Grunnskole	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Grunnskole (B)	22 222	21 711	18 004	15 362	18 330	16 814	17 166	Sortland - Suortá	15 413	17 597	9 925	43,5	19,7
Pleie og omsorg	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Pleie og omsorg (B)	29 437	28 112	22 248	23 374	21 245	18 948	19 730	Ørland	17 767	23 144	9 925	65,5	22,4
Barnevern	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnevern (B)	3 651	2 983	2 935	1 927	2 631	2 278	3 007	Sortland - Suortá	1 328	2 422	9 925	11,8	32,4
Barnehage	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Barnehage (B)	8 769	10 692	8 901	10 931	10 548	10 372	9 975	Sør-Varanger	8 769	10 134	9 925	-11,6	-13,3
Kommunehelse	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunehelse (B)	5 814	5 701	4 127	3 416	3 879	3 579	3 539	Vefsn	3 879	4 619	9 925	12,8	22,2
Sosiale tjenester	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Sosiale tjenester (B)	2 461	4 185	1 806	3 388	2 457	2 646	4 068	Senja	2 175	3 114	9 925	-6,0	-24,7
Kultur og idrett	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kultur og idrett (B)	4 057	5 464	2 592	2 136	3 271	2 573	2 415	Sogndal	1 839	3 252	9 925	8,0	19,8
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Plan, kulturminner, natur og nærmiljø (B)	850	1 281	173	960	884	397	847	Bømlo	500	1 039	9 925	-1,9	-22,2
Adm, styring og fellesutgifter	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Adm, styring og fellesutgifter (B)	6 303	11 925	4 838	5 308	5 199	5 725	6 317	Bømlo	4 374	7 088	9 925	-8,0	-12,7
Brann og ulykkesvern	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Brann og ulykkesvern (B)	1 508	2 557	909	1 439	983	828	920	Vefsn	983	1 369	9 925	1,4	9,2
Kommunale boliger	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kommunale boliger (B)	-230	-28	279	-24	12	-130	845	Ørland	-551	-14	9 925	-2,1	0,0
Samferdsel	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Samferdsel (B)	1 891	3 537	2 456	2 252	3 044	990	2 298	Sogndal	1 023	2 046	9 925	-1,5	-8,2
Næringsforv. og konsesjonskraft	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Næringsforv. og konsesjonskraft (B)	-229	1 007	593	147	457	353	88	Ullensvang	-9 829	-945	9 925	7,1	0,0
Kirke	Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kirke (B)	582	811	771	756	605	508	711	Sør-Varanger	582	750	9 925	-1,7	-28,9

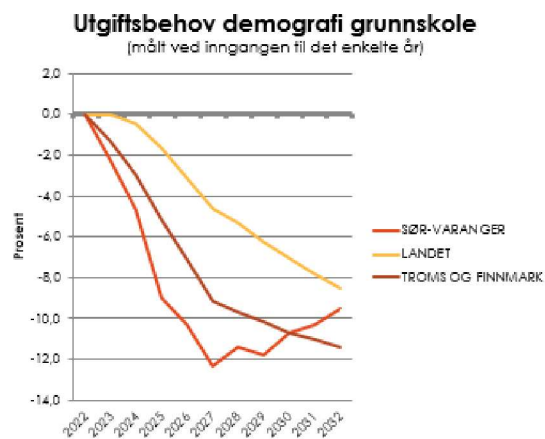
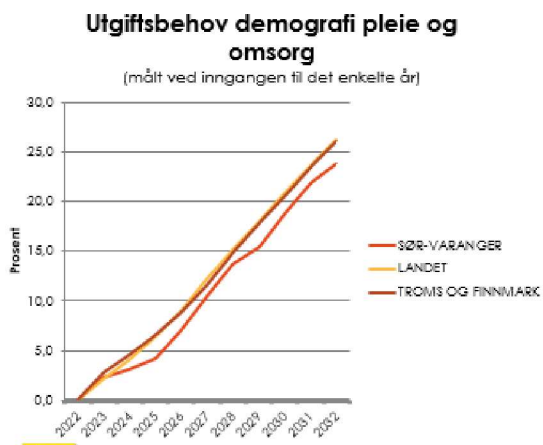
**) Tallene er justert for ulikt utgiftsbehov

Demografi

Utviklingen i befolknings sammensetningen er den største utfordringen i Sør-Varanger. Det blir færre barn, flere eldre og også den yrkesaktive andelen av befolkningen reduseres de neste 20 årene. Dette er bakgrunnen for at rammene må endres mellom sektor for oppvekst og sektor for helse, omsorg og velferd. Budsjettforslaget for 2023 har lagt dette til grunn i prioritering av tiltak.

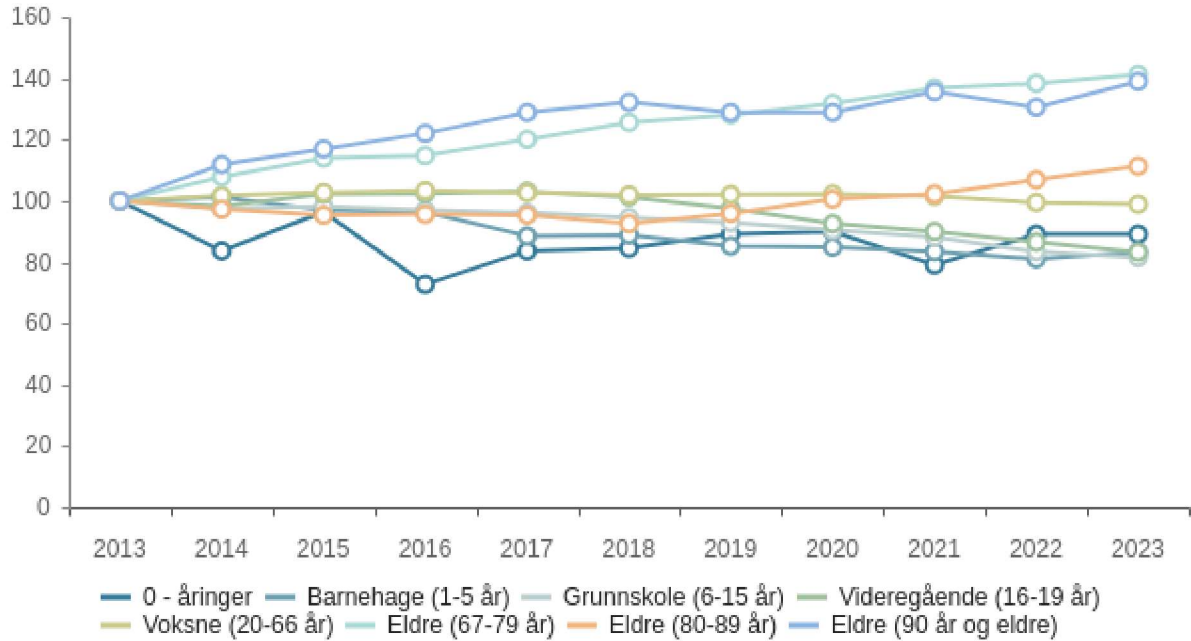
Kostnadsbehovet i pleie og omsorg øker, mens kostnadsbehovet i oppvekst reduseres. (kilde: KS as)

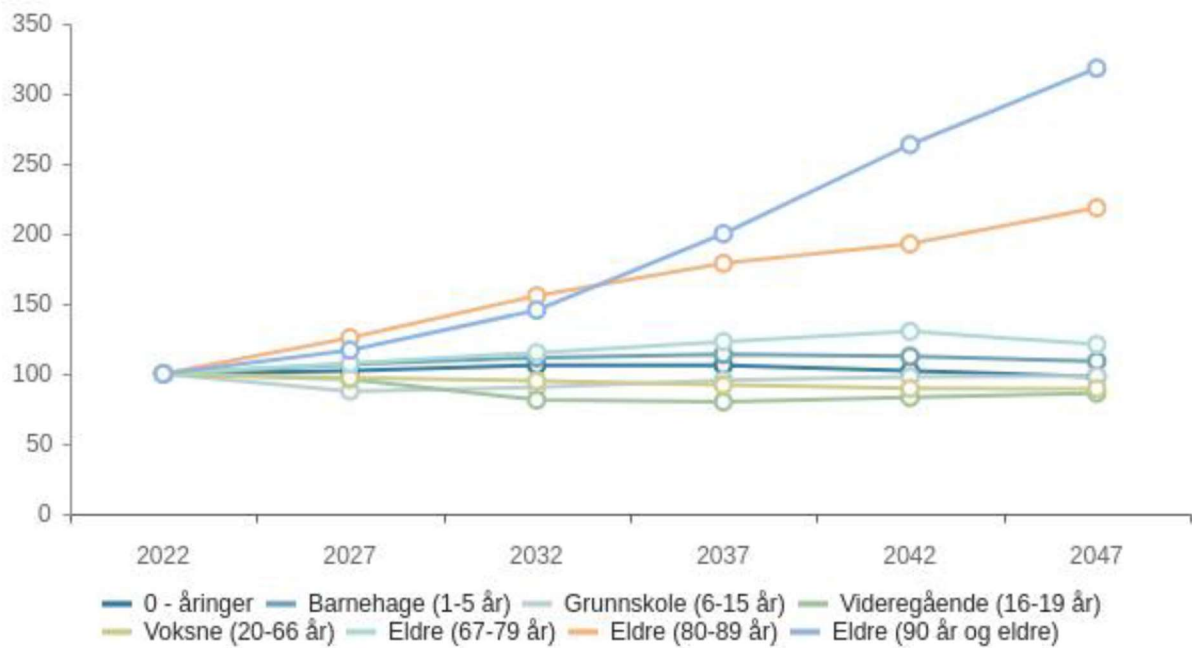
Demografi

Historisk vekst

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
0 - åringene	100,0 %	83,6 %	96,4 %	72,7 %	83,6 %	84,5 %	89,1 %	90,0 %	79,1 %	89,1 %	89,1 %
Barnehage (1-5 år)	100,0 %	101,3 %	96,9 %	96,4 %	88,5 %	88,9 %	85,2 %	84,9 %	83,4 %	81,0 %	83,2 %
Grunnskole (6-15 år)	100,0 %	97,5 %	98,2 %	96,9 %	96,1 %	94,5 %	92,9 %	90,4 %	88,1 %	83,4 %	81,5 %
Videregående (16-19 år)	100,0 %	98,4 %	102,2 %	102,4 %	103,1 %	101,3 %	97,5 %	92,5 %	90,0 %	86,5 %	83,3 %
Voksne (20-66 år)	100,0 %	101,7 %	102,7 %	103,3 %	102,6 %	101,9 %	102,1 %	102,2 %	101,5 %	99,4 %	98,9 %
Eldre (67-79 år)	100,0 %	107,8 %	114,0 %	114,8 %	120,1 %	125,6 %	128,1 %	131,8 %	136,8 %	138,3 %	141,3 %
Eldre (80-89 år)	100,0 %	97,2 %	95,3 %	95,6 %	95,3 %	92,6 %	95,9 %	100,6 %	102,2 %	106,9 %	111,3 %
Eldre (90 år og eldre)	100,0 %	111,9 %	116,9 %	122,0 %	128,8 %	132,2 %	128,8 %	128,8 %	135,6 %	130,5 %	139,0 %
Total	100,0 %	101,2 %	102,5 %	102,6 %	102,3 %	102,0 %	101,9 %	101,9 %	101,4 %	99,6 %	99,4 %

Prognose vekst

	2022	2027	2032	2037	2042	2047
0 - åringar	100,0 %	102,0 %	106,1 %	106,1 %	102,0 %	98,0 %
Barnehage (1-5 år)	100,0 %	106,8 %	111,5 %	114,0 %	112,4 %	109,0 %
Grunnskole (6-15 år)	100,0 %	87,7 %	90,4 %	95,5 %	97,9 %	98,3 %
Videregående (16-19 år)	100,0 %	96,2 %	81,3 %	80,0 %	83,2 %	86,1 %
Voksne (20-66 år)	100,0 %	97,0 %	94,9 %	92,0 %	89,5 %	89,3 %
Eldre (67-79 år)	100,0 %	107,3 %	115,1 %	123,0 %	130,3 %	120,9 %
Eldre (80-89 år)	100,0 %	125,8 %	155,7 %	178,9 %	192,8 %	218,6 %
Eldre (90 år og eldre)	100,0 %	116,9 %	145,5 %	200,0 %	263,6 %	318,2 %
Total	100,0 %	99,1 %	99,9 %	101,0 %	101,6 %	101,8 %

Prognose type : Middels nasjonal vekst

Prognose periode : 25

Driftsbudsjettet

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. bud. i fjor 2022	Økonomiplan			
			2023	2024	2025	2026
Skatt på inntekt og formue	-299 812	-291 886	-302 609	-305 568	-305 568	-305 568
Ordinært rammetilskudd	-393 940	-385 615	-420 277	-430 354	-429 704	-429 704
Skatt på eiendom	-51 273	-50 100	-47 773	-47 773	-47 773	-47 773
Andre generelle statstilskudd	-19 220	-20 177	-46 190	-46 190	-46 190	-46 190
Havbruksfond	-5 519	-10 057	-3 569	-10 057	-4 057	-10 057
Kraftinntekter	-14 540	-16 700	-16 700	-16 700	-16 700	-16 700
Sum sentrale inntekter	-784 303	-774 535	-837 118	-856 642	-849 992	-855 992

Skatt på inntekt og formue

Skatteanslaget i det foreløpige statsbudsjettet er oppjustert med 3,2 mrd.kr i Revidert nasjonalbudsjett (RNB) for 2021. Disse inntektene tas med inn i 2022 og innebærer en varig økning. Skattens andel av samlede inntekter skal utgjøre 40 % av samlede inntekter fra skatt og rammetilskudd.

Det er budsjettet med skatt på inntekt og formue på 302,6 mill.kr. Sør-Varanger kommune baserer seg på KS sine beregninger for budsjettering av skatt og rammetilskudd som tar hensyn til endringer i kommunens skatteinntekter de tre siste år. Regjeringens modell legger til grunn lik skattevekst i hele landet. KS oppfordrer kommunene til å gjøre interne vurderinger av det lokale skatteinntektsnivået, og eventuelt gjøre justeringer av det generelle nivået. Sør-Varanger kommune har budsjettet med skattenivå lik det KS har lagt til grunn i sin beregning.

Ordinært rammetilskudd og inntektsutjevning

Sør-Varanger kommune har budsjettet med 1.054,5 mill.kr i samlede inntekter for 2023, av dette utgjør rammetilskuddet 420,3 mill.kr.

De frie inntektene fra staten beregnes ut fra alderssammensetning, reiseavstander, bosettingsmønster og ulike levekår som bunner ut i innbyggertilskuddet. Fordelingen av tildelte midler til kommunene er blant annet knyttet til antall innbyggere i de ulike aldersgruppene. Staten omfordeler midlene fra kommuner som er rimeligere å drive enn landsgjennomsnittet, til kommuner med større utgiftsbehov. Dette gjøres via utgiftsutjevningen, og ordningen skal sikre at kommunene har tilnærmet like forutsetninger for å tilby tjenester. Aldersfordelingen mellom innbyggerne i kommunen har mye å si for utgiftsutjevningen. Vekst i antall innbyggere under 16 år gir vesentlig høyere inntekter enn vekst i aldersgruppen over 67 år.

I Sør-Varanger går barnetallene ned i økonomiplanperioden, og kommunen får et trekk i rammetilskuddet også i 2023 som følge av lave barnetall. Dette får konsekvens for ressursbruken knyttet til området. Det er befolkningstallet per 1.7.21 som er grunnlag for modellen.

Når Sør-Varanger kommune får lavere skatteinntekter enn landet for øvrig, tildeles en andel av de andre kommunenes inntekter. Dette gjøres via inntektsutjevningen. Beløpet er også en del av KS sin beregningsmodell, og beløpet inngår i rammetilskudd.

Samlet utgjør skatteinntekt og rammetilskudd 722,9 mill.kr, altså omlag 68,5 % av samlede inntekter til kommunen.

Tallene er basert på regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023.

Skatt på eiendom

Eiendomsskatt er en kommunal fri inntekt som kan benyttes slik kommunen selv ønsker å prioritere ut fra lokale ønsker og behov.

I budsjett 2023 er det lagt til grunn eiendomsskatt for næringseiendom med 7 promille. Endringene i eiendomsskatteloven som ble vedtatt i 2017 og innebærer at produksjonsutstyr og installasjoner skal være fritatt for eiendomsskatt. Fritaket innføres gradvis med 1/7 reduksjon i eiendomsskatten årlig fra og med 2019 til det er fullt ut implementert i 2025.

For bolig og fritidseiendom er det budsjettert med 4 promille i eiendomsskatt for 2023.

Regjeringen foreslår ingen endringer i eiendomsskatteloven med virkning for budsjett 2023.

Eiendomsskatten reduseres fra 2022 til 2023 som følge av særskilt beregning av eiendomsskattegrunnlag av kraftlinjer som fastsettes sentralt. Beregningsmodellen baserer seg på en rullerende 5 års periode for prissetting, og grunnlaget reduseres for 2023 på grunn av lave priser i starten av 5 års perioden.

Andre generelle statstilskudd

Det er budsjettert med andre generelle statstilskudd på 46,2 mill.kr. Dette er en økning på 26 mill.kr fra budsjett 2022, og er i hovedsak knyttet til integreringstilskudd for bosetting av 112 ukrainske flyktninger. Kommunestyret vedtok også at det skulle bosettes 28 ordinære flyktninger i 2022, noe som er 8 flere enn det ordinære antallet som har blitt vedtatt de siste årene. For 2023 og i økonomiplanperioden ble det vedtatt å bosette 20 flyktninger per år.

Det er også budsjettert med omlag 2,4 mill.kr i vertskommunetilskudd i forbindelse med flyktningmottaket. Inntektene benyttes til mottaksklasser, asylhelsekontor, tolketjenester og øvrige tjenester som ytes av kommunale tjenester til beboere på mottaket.

Havbruksfond

Havbruksfondet fordeler kommunal sektors andel av inntektene fra vekst i oppdrettsnæringen og inntekter fra avgiften på produksjon av laks, ørret og regnbueørret.

Den første utbetalingen via Havbruksfondet kom i desember 2017 og var på 60 mill.kr. I 2018 ble det utbetalt 2,7 mrd.kr til 164 kommuner og 10 fylkeskommuner. I 2019 ble det utbetalt omlag 450 mill.kr. Stortinget har vedtatt at kommunesektoren for kapasitetsjusteringen i 2020 tildeles 2,25 mrd.kroner i 2020 og 1 mrd.kr i 2021.

Ved fordeling av midlene skal Fiskeridirektoratet legge til grunn klarert lokalitetsbiomasse, slik det fremgår av Akvakulturregisteret 1. september.

I revidert budsjett for 2020 vedtok Stortinget et nytt system for fordeling av havbruksinntekter fra kapasitetsjusteringene som gjennomføres hvert annet år. Fra og med 2022 skal 60 % av inntektene ved kapasitetsjusteringer tilfalle staten, og 40 % skal fordeles til havbrukskommuner og fylkeskommuner via Havbruksfondet.

Det er varslet at det vil komme endringer i ordningen knyttet til Havbruksfond. Arbeidet er noe forsinket, og skal være klart våren 2023.

I budsjett for 2023 og økonomiplanen 2023-2026 er det derfor prognosen for Sør-Varanger kommune for årene 2021-24 som er lagt til grunn for inntekt fra Havbruksfondet.

Anslag havbruksmidler Sør-Varanger kommune 2021-24 (1000 kr)

	2020	2021	2022	2023	2024	2021-24
Havbruksfond	10 219	4 542	7 786	1 298	7 786	21 411
Produksjonsavgift			2 271	2 271	2 271	6 813
Sum havbruksmidler	10 219	4 542	10 057	3 569	10 057	28 224

Havbruksmidler 2018-19 og anslag 2020-21 og 2022-23 Sør-Varanger kommune (1000 kr)

	Utbetalt 2018-19	Anslag 2020-21	Anslag 2022-23
Havbruksmidler	13 934	14 761	13 625

Kilde: Telemarksforskning

Kraftinntekter

Kraftinntektene under sentrale inntekter består av konsesjonskraft-avgift og utbytte fra Varanger Kraft AS.

Konsesjonskraftavgiften er fastsatt i forskrift som følge av utbygging av Pasvik-vassdraget, og utgjør 1,8 mill.kr. Midlene er øremerket med 1/3 til primærnæringsfond og 2/3 til næringsfond.

Det er budsjettet med 14,9 mill.kr i utbytte fra Varanger Kraft AS hvor kommunen eier 34 % av aksjene. 6 mill.kr av dette er garantiutbytte i henhold til avtalen, men overskytende er avhengig av strømpriser og resultat.

I regjeringens økonomiske opplegg for 2024-2026 er det foreslått at det innføres grunnrenteskatt på havbruk og landbasert vindkraft, og at det anslåtte grunnrenteinntekter skal deles mellom staten og kommuner/fylkeskommuner, og kommunens inntekter vil komme på flere måter.

Styret i Varanger Kraft AS har behandlet forslaget, og deres analyse viser en markant skatteskjerpelse på vannkraft fra Pasvik Kraft, og en markant skatteskjerpelse for vindkraftanlegget på Raggovidda. Sikringsavtaler resultatert av strømkrisen og de store forskjellene i priser mellom nord og sør har medført at resultatet for 2022 forventes å bli negativt i 2022, og styret i Varanger Kraft AS vil derfor ikke anbefale at det utbetales utbytte for 2022 i 2023. Foreløpig er dette en anbefaling.

Sentrale utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. bud. i fjor 2022	Økonomiplan			
			2023	2024	2025	2026
Lønnsoppgjør	0	12 976	12 975	12 975	12 975	12 975
Sum sentrale utgifter	0	12 976	12 975	12 975	12 975	12 975

Det er budsjettet med en lønnsreserve til neste års lønnsoppgjør på 12,97 mill.kr. Det er tatt utgangspunkt i en lønnsvekst på 3,6 %.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. bud. i fjor 2022	Økonomiplan			
			2023	2024	2025	2026
Renteinntekter og utbytte	-3 772	-5 387	-6 087	-6 087	-6 087	-6 087
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	19 409	19 306	54 000	55 978	55 211	51 277
Avdrag på lån	54 292	64 520	58 961	61 532	61 483	59 784
Netto finansinntekter/finansutgifter	69 929	78 439	106 874	111 423	110 607	104 974
Finansutgifter i tjenesteområdene	-86	0	0	0	0	0
Totale finansutgifter	69 843	78 439	106 874	111 423	110 607	104 974

Renteinntekter og utbytte

Renteinntektene består i hovedsak av ordinære renteinntekter og renteinntekter fra Startlån. Inntekten er budsjettet likt som for 2022. Utbytte er omtalt som eget punkt under kraftinntekter.

Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter

Renteutgiftene står i likhet med låneavdrag for en stor andel av kostnadene på finansområdet. Sør-Varanger hadde ved inngangen til 2022 en lånegjeld på 1,491 mrd.kr, inklusiv lån til videre utlån på omlag 199 mill.kr. Det er budsjettet med en rentekostnad på 54 mill.kr, noe som er 34,7 mill.kr mer enn opprinnelig budsjett 2022.

3.november 2022 satte Norges Bank opp styringsrenten på nytt for å få prisveksten ned, og den er nå på 2,5 %. – Det er høy aktivitet i norsk økonomi, og arbeidsledigheten er på et historisk lavt nivå. Prisveksten har steget videre og er klart over målet vårt på 2 prosent. Vi setter opp renten for å dempe prisveksten, sier sentralbanksjef Ida Wolden Bache. (Kilde: www.norges-bank.no) Det er også varslet at det mest sannsynlig vil komme en ny renteøkning i desember.

Renten er hevet mye på kort tid, og pengepolitikken begynner å virke innstrammende på økonomien, ifølge Norges Bank. Det kan tilsi å gå mer gradvis frem i rentesettingen.

Det er større usikkerhet om utsiktene enn normalt. Det videre forløpet for renten vil avhenge av den økonomiske utviklingen.

I henhold til finansreglementet som er vedtatt av kommunestyret, skal minimum 20 % av låneporteføljen være knyttet til fastrente. Per i dag er omlag 35,3 % bundet i fastrente, og dette kravet er innfridd.

Kommunedirektøren anbefaler å holde investeringsnivået så lavt som mulig i årene fremover, og forsøke å redusere rente- og avdragsbelastningen så mye som mulig inntil den økonomiske situasjonen er stabilisert.

Avdrag på lån

Avdrag på lån er budsjettert med 58,9 mill.kr i 2023. Dette er en liten nedgang fra 2022 som følge av justering av minste tillatte avdrag. I økonomiplanen er det ikke lagt opp til vesentlige økninger i avdragsbelastningen.

Samlet utgjør renter og avdrag for 2023 hele 112,9 mill.kr, noe som er 10,7 % av brutto driftsinntekter. Kostnaden må dekkes fra ordinære driftsinntekter, og utgjør nå et betydelig beløp som må føre til ytterligere reduksjon i kommunens tjenestenivå.

Økonomisk utvikling i planperioden

Sør-Varanger kommunestyre har vedtatt handlingsregler i økonomireglementet til kommunen. Dette er i tråd med kommunelovens § 14-2.c.

Kommunens måltall fremkommer som den røde linjen i modellene nedenfor, mens regnskaps- og budsjettall fremkommer som de blå søylene i diagrammene.

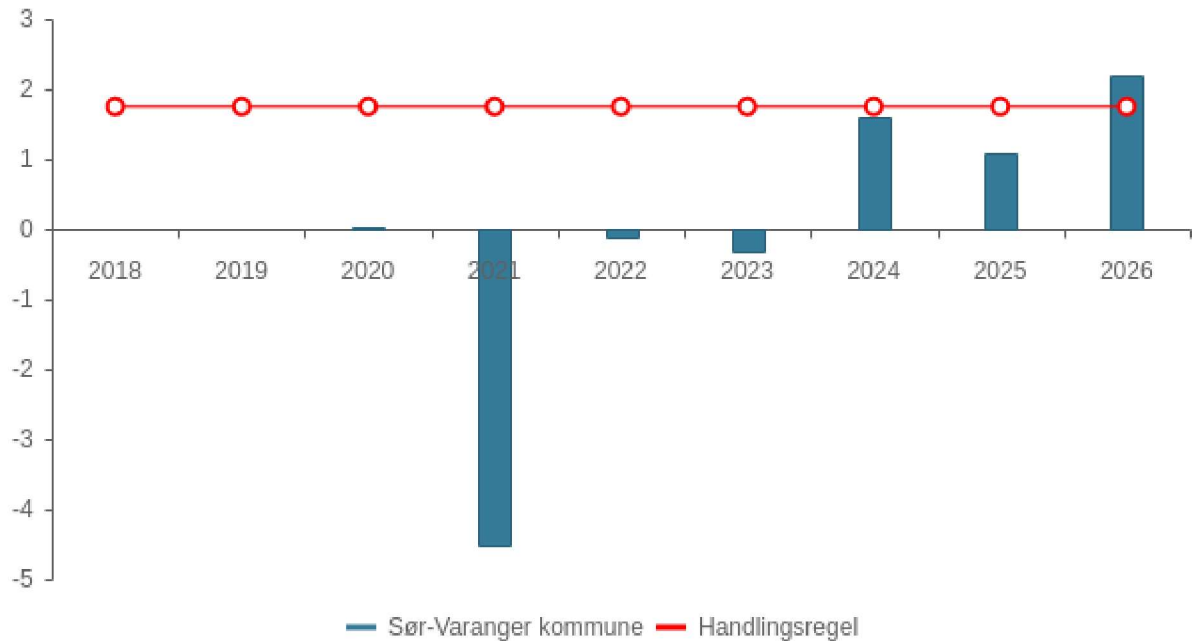
Sør-Varanger kommunes vedtatte finansielle måltall er:

- Netto driftsresultat skal over tid være 1,75 % av brutto driftsinntekter
- Disposisjonsfond skal minimum være 5 % av brutto driftsinntekter
- Avsetning til disposisjonsfond for egenkapital investering skal være 5 % av årlig investeringsbudsjett i økonomiplanen
- Netto lånegjeld skal over tid ikke overstige 130 % av brutto driftsinntekter
- Egenkapitalfinansieringsgraden på investeringer skal over tid være på 30 % av totale investeringskostnader. Mva-kompensasjon inngår som en del av egenkapitalfinansieringen.

Sør-Varanger kommune er inne i en svært anstrengende økonomisk situasjon som følge av blant annet økte renter, og i budsjettforslaget er ikke måltallene oppnådd. Det er en langsiktig målsetning om å stabilisere drift og økonomisk situasjon slik at en igjen klarer å oppnå kommunens finansielle måltall. For å komme dit er det nødvendige å fortsette den økonomiske omstillingen, redusere tjenestenivå og gjennomføre endringer i struktur.

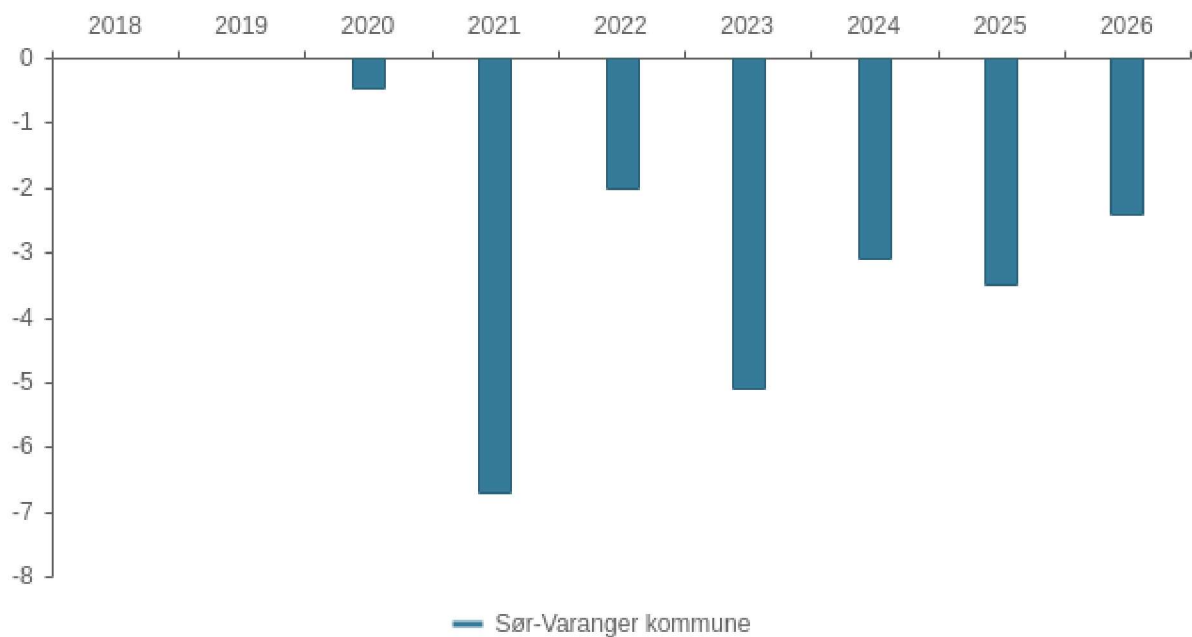

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	Budsjett 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026
Sør-Varanger kommune	0,00 %	0,00 %	0,02 %	-4,52 %	-0,10 %	-0,30 %	1,60 %	1,10 %	2,20 %
Handlingsregel	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %

Sør-Varanger kommunes måltall er 1,75 % av brutto driftsinntekter. Regnskapet for 2021 ble avlagt med et høyt negativt resultat på -4,52 %, og også for 2022 forventes det et negativt resultat. Budsjettåret 2023 er et omstillingsår, og er budsjettert med et negativt netto driftsresultat på -0,3 %. I økonomiplanperioden forbedres tallene, og målsettingen oppnås i større grad.

Korrigert netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	Budsjett 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026
Sør-Varanger kommune	0,0 %	0,0 %	-0,5 %	-6,7 %	-2,0 %	-5,1 %	-3,1 %	-3,5 %	-2,4 %

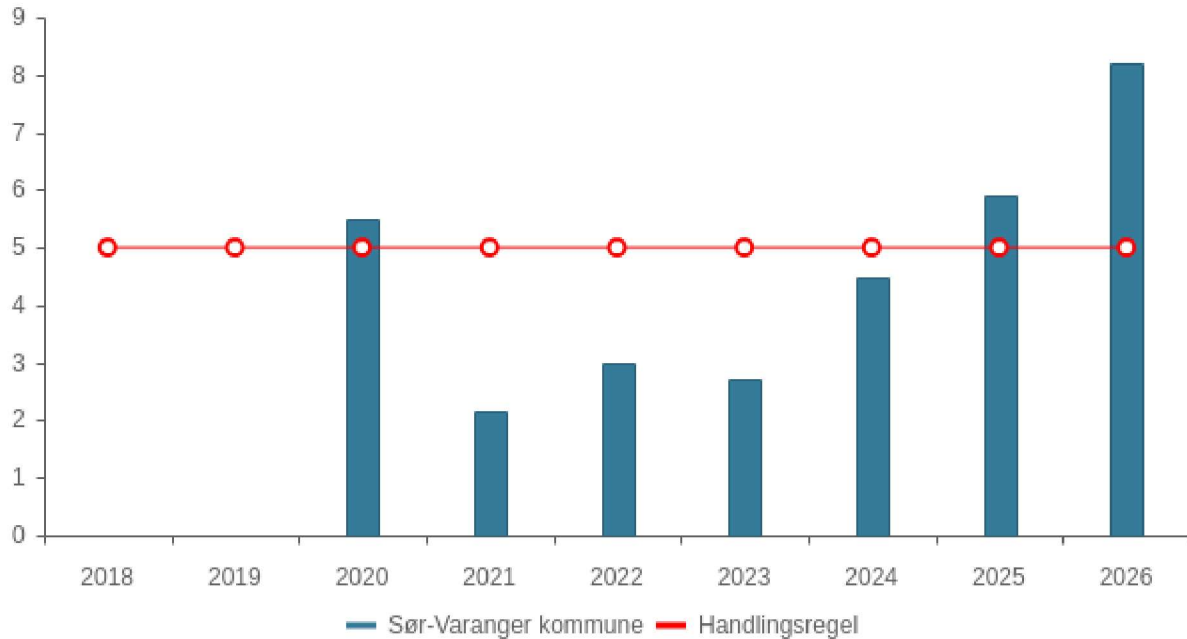
Korrigert netto driftsresultat er netto driftsresultat uten bruk og avsetning til bundne fond og premieavvik pensjon. Dette viser dermed mer reelle regnskap- og budsjettall i forhold til egen ordinær drift.

Tallene i hele økonomiplanperioden er negative som følge av høyt premieavvik pensjon.

(Premieavvik er forskjellen mellom kostnaden til løpende pensjon og innbetalingen av pensjon som også inneholder justering av oppsatte rettigheter til tidligere ansatte.)

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

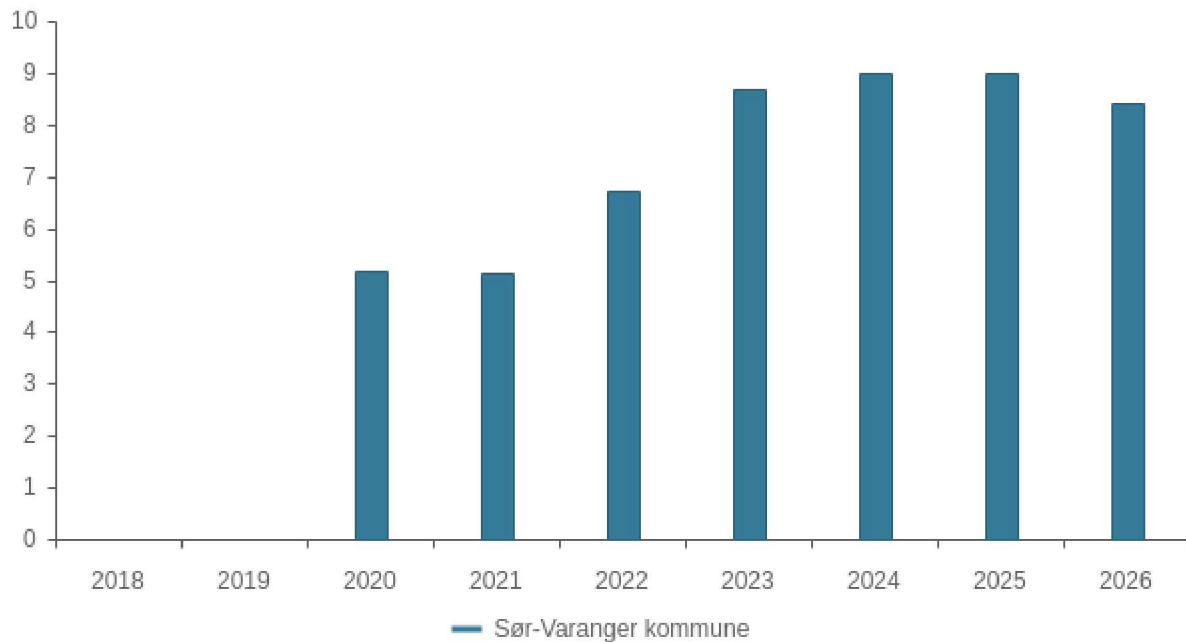

Tabell	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	Budsjett 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026
Sør-Varanger kommune	0,00 %	0,00 %	5,49 %	2,15 %	3,00 %	2,70 %	4,50 %	5,90 %	8,20 %
Handlingsregel	5,00 %	5,00 %	5,00 %	5,00 %	5,00 %	5,00 %	5,00 %	5,00 %	5,00 %

Som følge av regnskapsresultatet i 2021 og forventet resultat i 2022 er disposisjonsfondet tømt ved utgangen av året. Søylene i diagrammet viser fond pluss budsjettert resultat. For 2023 er det kun budsjettert med en liten avsetning til fond på 0,8 mill.kr. Måltallet på 5 % av brutto driftsinntekter er dermed ikke oppnådd i 2023. Måltallet utgjør et fond på omlag 50 mill.kr. I økonomiplanperioden forbedres tallene seg, men grafen viser ikke et riktig bilde siden fondet reduseres til 0 i 2022 og dermed er lavere i økonomiplanperioden enn det som fremgår.

Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	Budsjett 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026
Sør-Varanger kommune	0,0 %	0,0 %	5,2 %	5,1 %	6,7 %	8,7 %	9,0 %	9,0 %	8,4 %

Kommunens rente- og avdragsbelastningen er høy, og stiger ytterligere utover i økonomiplanperioden. Netto-tallet inneholder også renteinntekter. Tallene er justert etter renteoppgang i november 2022, og baserer seg på nedbetalingsplaner fra långiverne.

Vurdering av den økonomiske utviklingen

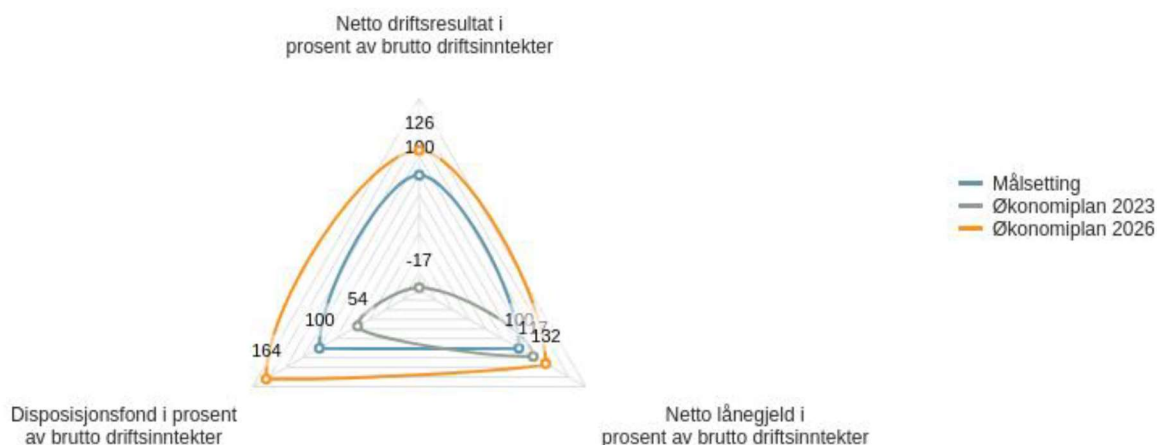
Beløp i 1000

	Budsjett 2022	Økonomiplan			
		2023	2024	2025	2026
Sum inntekter	-992 537	-1 054 541	-1 068 383	-1 061 733	-1 067 733
Sum utgifter	985 762	1 023 399	1 012 543	1 011 269	1 011 114
Brutto resultat	-6 775	-31 142	-55 840	-50 464	-56 619
Netto finansutgifter og inntekter	63 539	91 974	96 523	95 707	90 074
Motpost avskrivninger	-55 933	-57 297	-57 297	-57 297	-57 297
Netto resultat	831	3 535	-16 614	-12 054	-23 842
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-831	-3 535	16 614	12 054	23 842
Årsresultat	0	0	0	0	0
Netto resultat i prosent av sum inntekter	-0,1 %	-0,3 %	1,6 %	1,1 %	2,2 %

Kommunaløkonomisk bærekraft (KØB)

Grafen viser avviket mellom vedtatte mål for de tre viktigste finansielle indikatorene som skal bidra til kommunaløkonomisk bærekraft (KØB). Verdiene i trekanten er relative, og målet er omregnet til 100 for alle tre indikatorene. Verdi under 100 indikerer behov for ytterligere tilpasning for å nå målsettingen.

Virkelige verdier

Indikatornavn	Målsetting	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2026
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	1,75 %	-0,30 %	2,20 %
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	130,00 %	107,99 %	88,94 %
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	5,00 %	2,70 %	8,20 %

Relative verdier

Indikatornavn	Målsetting	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2026
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	100,00 %	-17,00 %	126,00 %
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	100,00 %	117,00 %	132,00 %
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	100,00 %	54,00 %	164,00 %

Modellen viser forholdet mellom de tre størrelsene resultat, fond og gjeld. Kommunens handlingsregler og måltall fremstår som den blå kurven og er utgangspunktet for hvor vi er, og er derfor definert som 100%-nivå. Kurvene for 2023 og 2026 viser hvordan man beveger seg i forhold til måltallet på 100 %.

Modellen viser ikke helt riktig bilde fordi den bygger på budsjettert fondsavsetning i 2022, og ikke hvordan det reelle tallet kommer til å bli. Forventet negativt resultat i 2022 vil redusere fondet til 0. Dette gjør at kurven er mer optimistisk enn realiteten.

Modellen viser at dersom resultatet er lavt må lånegjelda reduseres eller fondet må være stort. Dersom lånegjelda er høy, bør resultatet og fondet være store slik at risikoen balanseres. Dersom fondet er lavt,

bør resultatene være gode og gjelda lav. Altså balanserer disse tre forholdene mellom hverandre, og bidrar samlet til en stabil økonomisk situasjon.

Teknisk beregningsutvalg sine måltall for resultat er 1,75 % av driftsinntekter og en lånegjeld på 75 % av driftsinntektene. Det er også anbefalt at kommuner med høy lånegjeld må ha høyere disposisjonsfond enn måltall på 5 %.

Sør-Varanger kommune har de to siste årene hatt lave resultat, lite fond og mye gjeld. Dette er altså en situasjon som er kritisk og ikke økonomisk bærekraftig. Forslag til strukturendring som ligger til grunn for budsjett 2023 vil imidlertid bidra til en gradvis forbedring i tallene i de kommende årene.

Kommunens hovedområder

Administrasjon

Om sektoren

Hovedområdet administrasjonen består av politisk styring, administrativ ledelse, servicekontoret, IT-avdeling, personalavdeling, økonomiavdeling og avdeling for plan og utvikling. Det vil i praksis si støttetjenestene med tilholdssted på rådhuset.

Servicekontoret og arkivtjenesten har blant annet ansvar for all postmottak og postutgang, arkiv, saksbehandlingssystem, sentralbord, samt saksbehandling av ulike tjenester. Servicekontoret yter service ut mot befolkningen.

Økonomiavdelingen har hovedansvar for budsjett og økonomioppfølging, innkjøp, regnskap og lønn for Sør-Varanger kommune og tilknyttede selskaper. Økonomiavdelingen har høyt fokus på kompetanseøkning og effektive løsninger, og jobber kontinuerlig med forbedring av arbeidsrutiner.

Personalavdelingen har blant annet ansvar for ansettelse, oppfølging av ansatte, HMS-arbeid, lærlinger, kommunens personforsikringer, pensjon, verneombud og tillitsvalgte.

Plan- og utviklingsavdelingen består av fagområdene næring, landbruk, miljø, byggesak, plan, oppmåling og kommunale eiendommer.

IT-avdelingen har hovedansvar for IT-utstyr og all infrastruktur til alle kommunens lokasjoner. IT-avdelingen jobber også med utarbeidelse av digitaliseringsplan og prosjektet Fiber i distrikt.

Utfordringer og strategi

IT-avdelingen

Servicekontoret

Servicekontoret fortsetter arbeidet med digitalisering av gamle arkiv. I 2022 ble det gjort en stor oppgradering av kommunens saks- og arkivsystem, ACOS Websak. Det er fremdeles en vei å gå i forhold til å ta i bruk ny funksjonalitet og arbeidsflyter, og i 2023 vil avdelingen fokusere på tilpasset opplæring og oppfølging for å optimalisere bruk av saks- og arkivsystemet ute i enhetene. Det planlegges videre oppgradering av møtemodul til Acos Møte +, noe som vil gi forenklet brukersnitt og bedret funksjonalitet. Det har over de senere årene oppstått et betydelig etterslep knyttet til tilsyn og vedlikehold av papirarkiv, og dette arbeidet vil prioriteres i 2023.

Personalavdelingen

Personalavdelingen vil i 2023 ha fokus på rekruttering og kompetanseutvikling. Det utarbeides overordnet planverk innenfor begge områdene. Avdelingen vil fortsette arbeidet med å se på digitale løsninger som kan forenkle ulike prosesser for både arbeidsgiver og arbeidstaker.

Økonomiavdelingen

Økonomiavdelingen fortsetter arbeidet med kvalitetsforbedring og -håndbok, samt videre fokus på sammenhenger og arbeidsmetoder i forhold til "den røde tråden" fra planverk til drift. Videre ønsker avdelingen å sette et enda større fokus på innkjøpsområdet. Dette er et fagfelt som både er og blir mer krevende og omfattende enn tidligere, og det anses nødvendig å forsterke fagfeltet ytterligere.

Plan- og utviklingsavdelingen

I 2023 skal det arbeides videre og slutføre arbeidet med igangsatte planer som byplan, kystzoneplan, boligområde på Solenga og slutføre arbeidet med revidering av skuterløypenettet og forskrift for landing av luftfartøy i Gallok-området. Det skal igangsettes arbeid med revidering av planstrategien, plan- og utviklingsarbeid med barnehagetomta, skoletomta i Bjørnevatn og Malmklangtomta, samt igangsette regulering av nytt boligfelt på Skytterhusfjellet. Andre sentrale utfordringer er ta inn etterslepet av saker innenfor grunnforvaltning, dispensasjonssaker og behandling av private planforslag.

IT-avdelingen

Fokuset for IT-avdelingen i 2023 vil være å fullføre prosjektet 50014 Fiberpakke til distriktene. Arbeidet med fase 3, siste delfase, ble påbegynt 1.2.2022, og forventes fullført 1.1.2023, deretter skal prosjektet slutføres med tilknytning av den kommunale delen av prosjektet.

Et større arbeid med oppgradering av telefonisystem er planlagt utført i perioden, samt oppgradering av deler av sentral IT-infrastruktur. Avdelingen vil fortsette arbeidet med ny digitaliseringsplan og videreutvikling av fagsystemer, særlig sett i sammenheng med nasjonale digitale tjenester og integrasjoner.

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	46 740	48 121	49 832	49 724	48 094	48 094
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	24 760	23 469	23 800	23 656	24 512	24 512
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	3 534	3 310	3 505	3 505	3 505	3 505
Overføringsutgifter	20 431	6 152	6 152	6 152	6 152	6 152
Finansutgifter	1 375	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	96 841	81 052	83 289	83 037	82 263	82 263
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-11 232	-11 842	-11 344	-11 638	-11 638	-11 638
Refusjoner	-10 809	-6 951	-7 180	-7 180	-7 180	-7 180
Overføringsinntekter	-13 976	-1 030	-1 030	-1 030	-1 030	-1 030
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-4 677	-3 332	-3 332	-3 332	-2 332	-2 332
Sum Driftsinntekter	-40 694	-23 155	-22 885	-23 180	-22 180	-22 180
Sum	56 147	57 897	60 403	59 857	60 083	60 083

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	57 897	57 897	57 897	57 897
Sum Tekniske justeringer	2 912	2 609	1 879	1 879
Sum Vedtak forrige periode	255	-914	42	42
Sum Budsjettendring i år	-303	0	0	0
Sum Lønns- og prisvekst	215	215	215	215
Konsekvensjusteringer	3 079	1 910	2 136	2 136
Konsekvensjustert ramme	60 976	59 807	60 033	60 033
Innsparingstiltak				
50 % Politisk sekretær holdes vakant i 2023	-290	0	0	0
50 % stilling som folkehelsekoordinator holdes vakant i 2023	-333	0	0	0
Reduksjon i reisekostnader administrasjon	-100	-100	-100	-100
Sum Innsparingstiltak	-723	-100	-100	-100
Nye tiltak				
Boligkoordinator	150	150	150	150
Sum Nye tiltak	150	150	150	150
Nye tiltak og realendringer budsjett	-573	50	50	50
Ramme 2023-2026	60 403	59 857	60 083	60 083

Sammendrag budsjett

Samlet er budsjettene for enheten i administrasjonen økt fra vedtatt budsjett 2023 til konsekvensjustert ramme. Sum tekniske justeringer på 2,9 mill.kr er i hovedsak justeringa av selvkost/Plan, justering på forsikringer, lærlinger og OU-midler på personal, økning i revisjonshonorar og lønnsoppgjør og fordeling pensjon utgifter på hele administrasjon. Sentrale endringer er innarbeidet med tiltak.

Det er avsatt kr 50.000 til ordførers disposisjon.

Det er budsjettet med 14 lærlinger for 2023. Dersom det i løpet av året skulle komme flere søknader om læreplass innenfor de 25 vedtatte plassene, vedtas det å dekke dette med bruk av disposisjonsfond.

Prosjektstilling for rekruttering som ble vedtatt i budsjett 2021 og 2022 videreføres til 2023 som følge av forsinket oppstart i 2021. Prosjektet finansieres av fondsmidlene 2565133 KST 114/11 Rekruttering og stabilisering.

For plan- og utviklingsavdelingen er det innarbeidet en ny beregning av selvkostområdene. Dette er gjort som følger av at § 15-1 i ny kommunelov lovfester selvkostprinsippet. Bestemmelsen er videre regulert i ny forskrift om beregning av samlet selvkost. Den nye forskriften innebærer en skjerping av selvkostreglene for mange av kommunenes saksbehandlingsoppgaver. Etter selvkostforskriften er det fra 2020 ikke tillatt med fremførbart underskudd for gebyrbelagte tjenester etter plan- og bygningsloven, matrikkellova og eierseksjonsloven.

Etter den nye selvkostberegningen er det beregnet at dagens nivå tilsvarer en samlet selvkostgrad for saksbehandlingsoppgaver på 43 % i 2023. Gebyrinntektene er innarbeidet i henhold til opptrappingsplanen i KST sak 222/2022 når det gjelder gebyrregulativet for plan- og utviklingsavdelingen.

Innsparingstiltak

50 % Politisk sekretær holdes vakant i 2023

50 % stilling som politisk møtesekretær foreslås å holdes vakant i 2023.

50 % stilling som folkehelsekoordinator holdes vakant i 2023

50 % stilling som folkehelsekoordinator foreslås å holdes vakant i 2023.

Reduksjon i reisekostnader administrasjon

På administrasjon, politisk styring og kontrollorganer reduseres reisekostnader på grunn av digitalisering.

Nye tiltak

Boligkoordinator

I desember 2020 vedtok Kommunestyret boligpolitisk handlingsplan for perioden 2020- 2030. Et av tiltakene i planen var etablering av et boligkontor som skal ivareta koordinering av boligsosialt og boligpolitisk arbeid i kommunen. Etablering av boligkontor forutsetter at det opprettes 100 % stilling som boligkoordinator, som sammen med boligpolitisk rådgiver skal ivareta de oppgavene som er vedtatt lagt til boligkontoret. Kontoret skal også overta noen oppgaver fra Koordinerings-fag og forvaltningsenheten, flyktninge- og kompetansenheten og FDV. Boligkontoret er per oktober 2022 ikke etablert. Konsekvensen er at en betydelig del av de vedtatte plantiltakene ikke kan gjennomføres. I tiltaksdelen til boligpolitisk handlingsplan er 47 av totalt 54 tiltak lagt til boligkontorets ansvarsområde.

Det fremgår av handlingsplanens punkt T.K.1.1 at Boligkontoret skulle finansieres gjennom *omstilling og omdisponering av stillinger*. Det var tenkt at de enhetene som boligkontoret vil avlaste på boligsiden skulle avgi ressurser til boligkontoret, f.eks flyktning- og kompetansenheten. Det har vist seg at slik omdisponering av stillinger ikke er gjennomførbart på grunn av krigen i Ukraina og økt bosetting slik økonomien og ressursbehovet ute i enhetene er i dag, og at man må finne andre løsninger for finansiering.

Iht. Forskrift om lån fra Husbanken § 8-2, 10.ledd kan kommunen påplusse startlånsrenten inntil 0,25 prosentpoeng, for å dekke kommunens egne administrative kostnader ved startlån. Kommunen sitt rentepåslag på 0,25 % har hittil utelukkende har gått til fondsavsetning. Det er avsatt 75 % av stillingen gjennom rentepåslaget. Det vil da være behov for budsjettøkning tilsvarende 25 % av stillingen, omregnet til om lag kr 150.000 inkl pensjon. Startlån er en sentral oppgave for boligkontoret, og det synes hensiktsmessig at rentepåslaget brukes til å finansiere driften av det. Ved opprettelse av boligkontor og boligkoordinatorstilling vil man også få kapasitet til å utnytte startlånsordningens potensiale bedre enn i dag. Oppretting av boligkoordinatorstilling vil frigjøre ressurser til mer offensivt opplysningsarbeid og bruk av Husbankens virkemidler, blant annet til tilpasning av boliger for eldre, slik at eldre kan klare seg selv i egne bolig lengre, og på lengre sikt redusere behov for omsorgsboliger og eventuelt sykehjemsplasser.

Boligkontoret skulle i henhold til boligpolitisk plan vært etablert innen mars 2021. Dersom boligkontor skal realiseres i 2023, må restfinansiering av stilling som boligkoordinator innarbeides i budsjett.

Kultur og oppvekst

Om sektoren

Sør-Varanger kommune vedtok i 2021 en strategisk oppvekstplan for oppvekstområdet. Oppvekstplanen følges av en handlingsdel med planlagte tiltak og faglige temaplaner som skal utvikles i fagfeltene, og som vil bidra til at målene i oppvekstplanen realiseres.

I dag har ikke oppvekstsektoren i Sør-Varanger en helhetlig organisering med felles rutiner og planer for internt samarbeid. Oppvekstsektoren er i gang med å utvikle en organisasjon som sikrer helhetlig innsats og gode flerfaglige kompetansemiljø, med forutsigbarhet, profesjonalitet og mulighet for tett kommunikasjon, samhandling og utvikling.

Det er gjennomført organisatoriske endringer i grunnskolene gjennom å omdefinere teamledere til avdelingsledere. Dette er gjort innenfor rammen av skolenes ressurser, og legger grunnlaget for en helhetlig organisasjonsstruktur i skolen som styrker det strategiske arbeidet. Styrerne for de største barnehagene ble fra 1.1.2022 enhetsledere for egen barnehage. Felles enhetslederstilling er erstattet med stilling som rådgiver for barnehagene. Denne stillingen er per i dag ikke besatt, men forventes besatt i løpet av 2023.

Ressurser til ledelse på enhetsnivå i oppvekst vurderes til å være tilfredsstillende. Sør-Varanger kommune bruker derimot mindre ressurser enn andre sammenlignbare kommuner til ledelse og støttetjenester for disse enhetene. Det må i kommende økonomiplanperiode gjøres en helhetlig gjennomgang av oppvekstsektoren, med fokus på tilstrekkelige ressurser til oppfølging av enheter og ha gode støttetjenester på overordnet nivå i kommunen. Dette vil på sikt kunne bidra til en ytterligere utvikling av tjenestetilbudet og muliggjøre en enda mer målrettet og effektiv drift.

Kostra-analyse

	Sør- Varanger 2020	Sør- Varanger 2021	Hammerfest	Målselv	Rauma	Vefsn	Verdal	Voss K herad
Prioritet								
Netto driftsutgifter per innbygger (201) førskole (B)	5 444	6 048	8 556	6 531	8 265	8 177	7 776	8 824
Netto driftsutgifter per innbygger (202) grunnskole (B)	13 709	15 305	15 436	13 047	12 899	12 776	12 703	13 657
Netto driftsutgifter per innbygger (213) voksenopplæring (B)	371	272	643	429	128	492	486	449
Netto driftsutgifter per innbygger (222) skolelokaler (B)	3 858	4 359	4 705	3 340	2 396	2 742	3 115	2 482
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger	597	727	657	555	282	504	212	241
Produktivitet								
Elever per kommunal grunnskole (B)	131	142	141	99	158	279	214	171
Dekningsgrad								
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (B)	11,6 %	11,5 %	8,1 %	6,0 %	7,8 %	9,6 %	10,7 %	9,5 %
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO (B)	70,6 %	70,5 %	53,5 %	51,3 %	49,1 %	44,3 %	38,1 %	55,0 %

Utfordringer og strategi

Utfordringer på grunn av flere oppgaver og flere deltakere

Generelle utfordringer

Sør-Varanger kommune skal gi et likeverdig tilbud til alle barn og unge i Sør-Varanger, uavhengig hvor de bor og hvilken barnehage og skole de sokner til. De siste årene har folketallet i aldersgruppen 6 - 15 år gått ned, spesielt i noen områder av kommunen. Dette har medført store endringer og variasjoner i elevtall og klassestørrelser. Inneværende skoleår er elevtallet 994 elever per 1.10.2022.

Hele oppvekstfeltet har gjennomgått en effektivisering for å tilpasse seg de økonomiske rammene som sektoren har hatt. Enhetene får tilført midler som er beregnet ut fra «må-bør-kan» prinsippet hvor de aller fleste områdene nå ligger på et lovpålagt nivå. For grunnskoler og barnehager gjør ulike størrelser på enheter og barngrunnlaget, at gjennomsnittlig bemanning fremstår som god. Eksempelvis er det få skoler som drives med fulle klasser grunnet varierende elevgrunnlag og kommunen har derfor en langt høyere lærertetthet enn andre kommuner.

Slik elevtallet er i dag vil man allerede nå kunne klare seg med i alt fem skoler, Kirkenes barneskole, Kirkenes ungdomsskole og Sandnes og Bjørnevatn skole, i tillegg til skolene i Pasvik og på Bugøynes. Hvis rekrutteringssituasjonen på Bugøynes skole ikke bedrer seg må man se på andre tiltak, som eksempelvis et interkommunalt samarbeid med Nesseby om skoletilbud til elevene på Bugøynes. Dersom det ikke kommer nye elever til Bugøynes vil elevtallet på skolen være fire elever i 2026.

Sør-Varanger kommune har i løpet av en tiårs periode bygget to store skolebygg for å dekke behovet for skoleplasser på Kirkenes halvøya. I desember 2011 stod nye Kirkenes skole ferdig og i august 2019 var Sandnes og Bjørnevatn skole ferdig. De strategiske beslutninger viser en politisk satsning og prioritering av gode skole og opplæringsmiljøet for våre elever. Samlet sett er det investert i disse to skolebyggene med godt over en halv milliard kroner. Til sammen har disse to skolene en kapasitet på vel 1100 elever. Det er knyttet store rente og avdrags utgifter for Sør-Varanger kommune i forhold til nedbetaling av disse to byggene.

Med synkende elevtall i kommunen går også elevtallet ned på sentrumsskolene. Fremskrivning av elevtall viser følgende utvikling for Kirkenes barneskole, Kirkenes ungdomsskole og Sandnes og Bjørnevatn skole.

Kirkenes barneskole

	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028
1.trinn	30	33	30	34	26	34
2.trinn	38	30	33	30	34	26
3.trinn	35	38	30	33	30	34
4.trinn	38	35	38	30	33	30
5.trinn	44	38	35	38	30	33
6.trinn	40	44	38	35	38	30
7.trinn	47	40	44	38	35	38
sum	272	258	248	238	226	225

Kirkenes ungdomsskole

	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028
8.trinn	69	61	56	67	47	53
9.trinn	88	69	61	56	67	47
10.trinn	81	88	69	61	56	67
sum	238	218	186	184	170	167

Sandnes og Bjørnevatn skole

	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028
1.trinn	26	37	36	30	25	28
2.trinn	24	26	37	36	30	25
3.trinn	30	24	26	37	36	30
4.trinn	33	30	24	26	37	36
5.trinn	38	33	30	24	26	37
6.trinn	24	38	33	30	24	26
7.trinn	33	24	38	33	30	24
8.trinn	32	33	24	38	33	30
9.trinn	33	32	33	24	38	33
10.trinn	29	33	32	33	24	38
sum	302	310	313	311	303	307

Ved Sandnes og Bjørnevatn skole er det forventet små svingninger i årene fremover. Det er imidlertid forventet større nedgang i elevtallet ved Kirkenes ungdomsskole og Kirkenes barneskole. Nedgang ved disse to skolene skyldes generell nedgang i barnetallet og færre arbeidsinnvandrere. Kirkenes ungdomsskole mottar sine elever fra Kirkenes barneskole, Hesseng flerbrukssenter og Jakobsnes oppvekstsenter. Den store nedgangen i elevtallet på ungdomsskolen er naturlig nok en konsekvens av at overnevnte skoler har nedgang i sine elevtall. Det er i dag rom for flere elever ved både Kirkenes barneskole og Kirkenes ungdomsskole. Ser vi noen år frem vil det i skoleåret 2024-25 vil det være ledig kapasitet ved Kirkenes ungdomsskole på 114 elever i forhold til hva skolen er bygget for. På Kirkenes barneskole vil tallet være 144 plasser i ledig kapasitet.

Kommunen har i dag 7 grunnskoler. To av disse skolene, Hesseng flerbrukssenter og Jakobsnes oppvekstsenter ligger innen rimelig avstand til skolene i Kirkenes. Inneværende skoleår har skolene henholdsvis 102 og 12 elever. Dette elevtallet er det plass til ved Kirkenes barneskole. For å drifte grunnskolene våre effektivt med tanke på økonomiske ressurser er det viktig at elevgruppene fylles opp.

I september og oktober ble det gjennomført en høring for nedleggelse av Jakobsnes oppvekstsenter og Hesseng flerbrukssenter. Bakgrunnen for forslag om nedleggelse er at det samlede synkende elevtallet tilsier at Sør-Varanger kommune må redusere i antall skoler for å få til en kostnadseffektiv drift i

grunnskolen. Ved å legge ned to skoler tas også antall elevgrupper ned. Ved en nedleggelse av to overnevnte skoler kan man redusere med 6 elevgrupper totalt i kommunen. Dette utløser en økonomisk besparelse på 7,9 millioner for høsten 2023, og 17,2 millioner fra 2024. I denne besparelsen er utgifter til økt skyssbehov og ressurser til opprettelse av 3 elevgrupper ved Kirkenes barneskole tatt med. Behovet for opprettelse av 3 flere elevgrupper skyldes av at ved flytting av elever fra Hesseng og Jakobsnes blir noen av årstrinnene av en slik størrelse av de må deles i flere grupper enn i dag.

Ved en nedleggelse av disse to skolene vil det forventede elevtallet ved Kirkenes barneskole være følgende;

	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028
1.trinn	30	56	46	58	50	60
2.trinn	38	44	56	46	58	50
3.trinn	35	58	44	56	46	58
4.trinn	38	53	58	44	56	46
5.trinn	44	47	53	58	44	56
6.trinn	40	67	47	53	58	44
7.trinn	47	56	67	47	53	58
sum	272	381	371	362	365	372

(Forventet elevtall ved Kirkenes barneskole inkl. elever fra Hesseng flerbrukssenter og Jakobsnes oppvekstsenter)

Andre utfordringer fremover er at tidlig innsats, utjevningstiltak og forebyggende arbeid ofte ikke er knyttet til individuelle rettigheter og derfor kommer i kategorien «bør». Dette til tross for at det foreligger både nasjonale og lokale føringer for tidlig innsats i kommuneplan og Strategisk oppvekstplan. Tidlig innsats, forebyggende - og utjevningstiltak blant barn og unge bør uansett prioriteres i de nærmeste årene. Den pågående reformen innen barnehage, skole, PPT og barnevern peker alle på tidlig innsats og forebygging som den beste strategi for å unngå uheldig utvikling i barndommen. Tidlig innsats i barns liv vil på alle måter være bedre, mindre inngripende og mindre kostnadskrevenne enn utstrakt bruk av ressurskrevenne enkelttiltak senere i barns liv.

Videre er det for kommunen variasjon i kvaliteten i tjenestene som grunnskole og barnehage leverer. Utdanningsløpet klarer i mindre grad å øke den enkeltes kompetanse godt nok i forhold til utgangspunktet det hadde ved start. Resultatene på noen områder er under nasjonalt nivå og skolebidraget tilsvarende. Sammenlignet med regionen er resultatene tilfredsstillende, men målsetningen er at alle barn og elever skal få utnyttet sitt fulle potensiale gjennom hele oppveksten.

Ungdommens hverdag i Sør-Varanger kommune er en utfordring. Både Ungdata og Elevundersøkelsen viser at trivsel, aktivitet og tilknytning til kommunen ikke er så god som ønskelig blant barn og unge. Utfordringer i ungdomsmiljøet krever samhandling på tvers av fagmiljø og ressurser til forebygging. Sør-Varanger kommune gjeninnførte MOT som et forebyggende tiltak for barn og unge i 2021. Da starter man med MOT^[1] for aldersgruppen 12-16 år. I 2022 er aldersgruppen utvidet og programmet «SUPER»^[2] er tatt inn på 1. – 4.trinn ved to av skolene med barnetrinn. Det er for tidlig å si noe om tiltak som MOT har effekt

1: <https://www.mot.no/>

2: <https://www.mot.no/2021/11/ny-super-satsing-vil-styrke-klassemiljoet-pa-barneskolen/>

Spesialundervisning

Kommunen har store utgifter til spesialundervisning, og tiltakene settes ofte inn relativt sent i skoleløpet. Større fokus på tidlig innsats i barnehage, større voksentetthet og spesifikk innsats på 1.- 4. trinn vil på sikt gi bedring. Det forutsetter at det er økonomisk handlefrihet til å gjennomføre slike tiltak, samtidig som man en tid fremover ennå vil ha behov for ganske store ressurser til spesialundervisning for de eldste elevene, inntil man kan se effekten av tidlig innsats også for disse elevene. Normalt har om lag 5 -10% av barn behov for en eller annen form for tilpasning av opplæringen.

I Sør-Varanger kommune har 94 elever, tilsvarende 9,4% av elevene, spesialundervisning skoleåret 2022-2023. Dette er en reduksjon på 2 prosentpoeng fra forrige skoleår. Andelen av ressurser som medgår til spesialundervisning har en nedgang fra 29% i 21-22 til 19,9% i 2022-23. Denne nedgangen kommer blant annet som et resultat av at det jobbes med organiseringen av spesialundervisningen på den enkelte skole. En ytterligere reduksjon av spesialundervisning må komme som et resultat av et langsiktig arbeid med forebygging og tidlig innsats. Det er derfor ikke realistisk å se for seg en ytterlig reduksjon av spesialundervisninga før de mer langsiktige tiltakene er implementert og har fått virke i både barnehage og skole.

Fortsatt vil nøkkelen for å unngå en for stor andel spesialundervisningen være god kvalitet og god tilpassing av den ordinære opplæringen for den enkelte elev. I denne sammenhengen har barnehagene en viktig rolle i å bidra til en god språkutvikling og også å kunne avdekke utfordringer og ta tak i disse tidlig i barndommen. I dag får under 2% av barn i barnehagen spesialpedagogisk hjelp.

Særskilt norskopplæring

Skolene har hatt utfordringer med å gi et godt undervisningstilbud til fremmedspråklige elever, uavhengig om de kommer til kommunen som følge av arbeidsinnvandring, familiegjenforening eller som bosatte flyktninger. En del av utfordringen har vært at kommunen har måttet sørge for å ha nødvendig kompetanse på alle skolene siden det er svært vanskelig å styre hvilken skole disse elevene skal gå på. I dag er det for mange elever som ikke har tilstrekkelige norskkunnskaper og dermed må få tilleggsressurser i form av særskilt norskopplæring og i noen tilfeller spesialundervisning. Fra skoleåret 2022-2023 er det opprettet egne mottaksklasser med særskilt norskopplæring ved to av skolene i sentrum. Dette er vedtatt av kommunedirektøren for å få til et tilstrekkelig sterkt fagmiljø for å kunne gi et godt opplæringstilbud til denne gruppa.

Bemanning

Oppvekstsektoren har på linje med andre sektorer i samfunnet problemer med å rekruttere tilstrekkelig med fagfolk til ledige stillinger. I oppvekstsektoren er det barnehagene som har størst utfordringer med å rekruttere ansatte, både barnehagelærere, barne- og ungdomsarbeidere og spesialpedagoger. Barnehagen har i utgangspunktet en marginal bemanning med 3 ansatte per avdeling. Vakanser og mangel på vikarer har i 2022 medført at noen barnehager i perioder har måtte redusere åpningstiden og i noen tilfeller også stenge en avdeling for deler av dagen.

I løpet av sommer/høst 2022 har sektoren prøvd ulike tiltak for å tiltrekke kvalifiserte fagpersoner til barnehagene. Det har blitt benyttet både rekrutteringsstipend på kr. 50.000, gunstige arbeidsforhold med fri jule- og nyttårsaften, samt onsdag før påske. I tillegg har det i utlysningene blitt vektlagt at en pedagogisk leder i SVK får kr. 32.000 ekstra i året. I et anstrengt jobbmarked ser ikke disse tiltakene ut til å virke på rekrutteringen til barnehagene. I tillegg er det flere barnehagefaglig ansatte i skolene.

I grunnskolen er antall lærerårsverk redusert fra 148 skoleåret 2021-22 til 139 for inneværende skoleår. Det har også dette året vært en del utfordringer med å få tilsatt kvalifiserte lærere og grunnskolene har samlet 10 årsverk besatt av ufaglærte lærere. Tallet på ufaglærte lærere er redusert med 6 årsverk i forhold til forrige skoleår, noe som også har sammenheng med at det totale antall lærerårsverk er redusert.

I barnevernet, som tidligere år har hatt store utfordringer med rekruttering, er de fleste fagstillingene besatt med egne ansatte. Barneverntjenesten har i 2022 ikke benyttet seg av vikarbyrå og vil heller ikke gjøre det i 2023.

Skoleskyss og ansvar for skoleskyss for elever med kortere skoledag og elever med lang skolevei

Gjennom fjoråret var det klagesaker hos fylkeskommunen og statsforvalteren på retten til skyss ved kort skoledag, og vurdering av hvordan reisetid skal beregnes og vurderes. Dette er skyssvedtak som tidligere har vært betalt av fylkeskommunen, men som det de senere årene har vært uenighet om det er et kommunalt eller fylkeskommunalt ansvar. Fylkeskommunen erkjenner at de har ansvar for all transport over 4 km, men mener at de ikke har ansvar for å transportere elever med kortere skoledag i egen skyss. I noen av disse sakene har klageren fått medhold fra Statsforvalteren, og fylkeskommunen har gjort nye vedtak. Det gjenstår fortsatt noen saker som ikke er avklart.

Sør-Varanger kommune har i dag utgifter til denne type skyss i påvente av vedtak i klagesaker. Vedtak hos statsforvalteren vil kunne få prinsipiell betydning for flere elever i kommunen. Hvis statsforvalteren opprettholder fylkeskommunalt vedtak og elevene skal ha den skyssordningen som i dag er midlertidig, vil dette medføre kostnader ved mange skoler hvor elevene på barneskolen i dag må vente og ta buss sammen med elevene på ungdomsskolen. Sør-Varanger kommune har, i motsetning til fylkeskommunen, valgt å følge opplæringsloven, Udirs veiledere og vedtak hos sivilombudsmannen i disse vedtakene. Elever med farlig skolevei og kortere avstand enn 4 km (2 km for 1. og 2. klassinger) har i dag kommunal skyss og får transport når skolen er slutt.

Skoleskyss og farlig skolevei

Elever som ikke har krav på ordinær fylkeskommunal skyss, har rett på kommunal skyss når det er under 4 km (2 km for 1. og 2. klassinger) vei til skolen dersom veien er definert som farlig skolevei. Det er fire områder som peker seg ut med store kostnader på skyss på grunn av farlig skolevei:

1. Prestøya til Kirkenes barneskole og Kirkenes ungdomsskole med totale kostnader på 550.000,- kr pr år.
2. Svanvikområdet til Pasvik skole med totale kostnader på 95.000,- kr pr år.
3. Håbet til Sandnes og Bjørnevatn skole med totale kostnader på 290.000,- kr pr år.
4. Tyttebærslletta til Bugøynes skole med totale kostnader på 150.000,- kr pr år.

Trafikksikkerhetsplanen i Sør-Varanger har prioritert utbedringer på disse områdene. Det er utelukkende fylkeskommunale og statlige veier som ikke er i en slik stand at de kan klassifiseres som trygge

skoleveier. Hvis det gjennom statlige og fylkeskommunale beslutninger hadde utbedret disse veiene ville det innebære en total årlig besparelse på 1.068.560,- kr uten at det medfører kostnader for Sør-Varanger kommune. Det er vedtatt trafikksikring av skoleveien fra Håbet til Sandnes og Bjørnevatt skole, men arbeidet er foreløpig ikke iverksatt.

Om det er riktig for kommunen å påta seg fylkeskommunale og statlige oppgaver er en vurdering som må gjøres politisk i Sør-Varanger. Det er heller ikke slik at kommunen kan gjøre inngrep på fylkeskommunal og statlig vei uten godkjenning på det respektive nivå.

Flyktninger og arbeidsinnvandring

Sør-Varanger kommune har gjennom de siste årene budsjettet med å bosette 20 flyktninger hvert år og med ytterligere 8 i 2022. I forbindelse krigen i Ukraina har kommunen sagt ja til å bosette ytterligere 112 flyktninger, 140 totalt. De nasjonale føringene kan tyde på at kommunen får en tilsvarende anmodning for 2023.

I desember 2021 ble asylmottaket ved Kirkenes mottakssenter åpnet. Denne etableringa har ført til at kommunen i dag tilbyr opplæring i norsk og samfunnskunnskap til beboerne på mottaket.

I barnehage og skole brukes det betydelige ressurser for at barn av bosatte flyktninger skal bli godt integrert, lære seg norsk og kunne ha utbytte av den felles opplæringa på de ulike klassetrinn, slik det er nevnt ovenfor. Kommunen har derfor bestemt at særskilt norskopplæring til elever i hovedsak skal skje på Kirkenes barneskole og Kirkenes ungdomsskole.

Alle barn og unge i grunnskolealder (6 -16 år) som er i Norge har som hovedregel rett til grunnskoleopplæring. Barnet eller den unge har rett til grunnskoleopplæring fra da det er sannsynlig at han eller hun skal oppholde seg i Norge lengre enn tre måneder. Det betyr at barn av asylsøkere som venter på å få avgjort søknaden sin, har rett til å gå på skole hvis det er sannsynlig at de får oppholdstillatelse eller at det vil ta lengre tid enn tre måneder å få behandlet søknaden. Kommunen tilføres 97 914 kroner pr. barn (1) i grunnskolen. Gjennomsnittlig kostet én elev i grunnskolen i Sør-Varanger kr 208.573 i 2021. Det må forutsettes at barn med behov for grunnleggende norskopplæring ikke koster mindre enn gjennomsnittet og derfor dekker mindre enn halvparten av de reelle kostnadene til skolene. Dette viser også rapporten fra 2015 (2) om kommunenes utgifter ved asylmottak. Rapporten viser at det tilskuddet som gis pr elev ikke dekker de reelle kostnadene, og for Vadsø var dekningsgraden på 39,1 % av kostnadene som skolene hadde. Det må tas hensyn til dette i budsjettet til skolene som har særskilt norskopplæring for 2022-2023, men et estimat på 30 elever vil dette medføre udekkede kostnader på 2,6 millioner pr skoleår.

Det er store ulikheter i ressursoverføringen for barn som kommer som flyktninger, og andre fremmedspråklige. Det overføres heller ikke ekstra midler til spesialpedagogisk hjelp for barn som kommer hit gjennom arbeidsinnvandring eller familiejenforening. Derfor er det viktig at både barnehager og skoler har ressurser og god kompetanse på integrering og opplæring for disse barna.

Elever i grunnskolen med annet morsmål enn norsk og samisk kan ha rett til særskilt språkopplæring, jf. Strategisk oppvekstplan, handlingsdel.

Det utarbeides en plan for kartlegging av språklige ferdigheter og kunnskaper slik at tilbudet til eleven blir optimalt og at spesialpedagogisk behov tidlig blir avdekket. Progresjon i språk og fagutvikling,

sammen med sosial inkludering er sentralt for at elevene skal mestre skolen, og oppvekstfeltet må følge dette opp.

1: Satser grunnskole: <https://www.udir.no/om-udir/tilskudd-og-prosjektmidler/tilskuddssatser/satsar-2021--tiltak-i-grunnopplaringa/>

2: Rapport

2015: <https://www.imdi.no/contentassets/b34682833b93446f8d00ca1d22182be4/kommunenes-utgifter-i-2015-som-vertskommuner-for-statlige-mottak-for-asylsokere.pdf>

Regelverk: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/minoritetsspraklige/regleverk-som-gjelder-spesielt-for-minoritetsspraklige/6-16-ar/>

PP-tjenesten

Enheten har sitt mandat i barnehageloven og opplæringsloven, hvor sakkyndighetsarbeid og veiledningsarbeid utgjør en stor del av arbeidet. Fra nasjonalt hold rettes det fokus mot PP-tjenesten som sentral aktør i laget rundt barnet. Målet er å gripe tidlig inn før skjevutvikling skjer. PP-tjenesten jobber sammen med skole og barnehage, samt øvrige aktører i 1.linje, mot et løft på dette området gjennom kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis. Målet er at PP-tjenesten ved å komme tettere på organisasjonene sammen med andre sentrale aktører, tidlig skal fange opp barn med risiko for skjevutvikling. PP-tjenesten som enhet jobber derfor kontinuerlig med å bygge kapasitet internt på flere områder slik at enheten fremstår som godt rustet til gjennomføring av mandatet og samarbeidet på alle nivå.

Barnevern

Barneverntjenesten leverer i dag en tjeneste innenfor lovkravet og har ingen større avvik. Enheten har gjort en retningsendring internt i tjenesten i tråd med de nasjonale føringene på området. Dette er i hovedsak fokus på tidlig innsats og hjelp i hjemmet fremfor mer inngripende tiltak utenfor hjemmet, selv om dette noen ganger også er nødvendig. Barneverntjenesten har nå egne tilsatte. Tjenesten har fokus på å styrke den lokale kompetansen. Flere ansatte i tjenesten deltar i den forbindelse på videreutdanning. Oppvekstreformen, med større kommunalt ansvar både for forebyggende tiltak og tiltak generelt, vil innebære behov for et tett samarbeid med alle instanser rundt barnet innen oppvekstområdet. Dette ansvaret ligger ikke bare på barnevernet, men på alle instanser som er involvert i barns oppvekst og utvikling.

Strategier, mål og prioriteringer i perioden

Tidlig innsats og universelle tiltak

I henhold til Strategisk oppvekstplan, handlingsdel skal tidlig innsats være gjennomgående i Sør-Varanger kommune. Det betyr at barn og unge skal få rett tiltak til riktig tid. Universelle tiltak, med økt bemanning og tett oppfølging vil medføre at barn som trenger økte utfordringer får det, mens de som trenger ekstra støtte i sin utvikling, får dette så tidlig som mulig. Tidlig innsats må være målet, enten det gjelder barn og unges generelle utvikling sosialt og fysisk, særskilte utfordringer knyttet til læring og liknende, eller det dreier seg om andre bekymringer for eksempel i forhold til mulig omsorgssvikt.

I stortingsmeldingen Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO[1] varsler regjeringen et kompetanseløft for spesialpedagogikk og inkluderende praksis. Kompetanseløftet blir en del av tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling. Kompetanseløftet skal bygge på lokale vurderinger av behov for kompetanse, i samarbeid med universitet eller høyskole. Kommunene i RSK-Øst har etter vurdering av tilbudet som både UIT og HIL/SePU kunnet gi inngått et samarbeid med SePU om første del av “kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis”.

Målet er at:

- alle barn og elever opplever å få et godt tilpasset og inkluderende tilbud i barnehage og skole.
- alle barn og unge skal få mulighet til utvikling, mestring, læring og trivsel - uavhengig av sine forutsetninger.
- barnehager, skoler, PP-tjenesten og andre i laget rundt barnet og eleven må jobbe sammen for å skape et inkluderende fellesskap.
- det pedagogiske tilbudet må tilpasses slik at alle får et best mulig utgangspunkt for utvikling og læring.

Både barnehage, skole og kommunale helsetjenester har som samfunnsoppdrag å fungere utjevne. Alle barn og unge skal ha mulighet til å utvikle sine evner og føle mestring uavhengig av sosial og kulturell bakgrunn, foreldrenes økonomi, utdanning eller bosted. De kommunale tjenestene er viktige redskap og kan ha en helt avgjørende rolle i arbeidet med utjevning, forebygging og helsefremmende tiltak.

En sterk og samlet organisasjon

Gjennom skoleåret 2021-2022 ble endringsprosessen internt på de største skolene hvor man gikk over fra det gamle systemet med rektor og inspektør som de eneste lederne til en modell med avdelingsledere med ansvar for en mindre gruppe med lærere og elever fullført. I skoleåret 2022-2023 ledes de fire største skolene av et lederteam med enhetsleder og avdelingsledere. Tre av skolene har også assisterende rektor.

Oppvekstsektoren er blitt mer og mer digitalisert. Sektoren er derfor styrket med en egen IKT-rådgiver som skal samordne IKT-arbeidet mot barnehagene, skolene og etter hvert hele sektoren. Det må i tillegg vurderes å tilføre sektoren kompetanse og kapasitet også på andre viktige områder, eksempelvis økonomi. En egen økonomirådgiver for oppvekst vil kunne bidra til en hyppigere og bedre økonomioppfølging av den enkelte enhet enn hva dagens ordning bidrar til.

Avdelingslederstruktur åpner også mulighet for å se på andre organisasjonsmessige grep. Her kan det være aktuelt å innføre felles leder på flere enheter da det nå er innført avdelingsledere med både pedagogisk ansvar og personal- og økonomiansvar.

Utarbeidelsen av handlingsplaner for oppvekstfeltet krever personalressurser som skoleeier i dag ikke har i sin stab. Det vil kreve tilføring av ressurser for å gjennomføre oppvekstplanens handlingsdel.

Sør-Varanger kommune er også i gang med å utvikle systemer og rutiner som sikrer at det blir enklere å samarbeide på tvers av fag, enhet og sektor. For å få til et godt samarbeid må alle ha kunnskap om, og respekt for, hverandres ansvar og roller. Det må utvikles klare samarbeidsstrukturer for tverrfaglig samhandling og arbeid med og fokus på tidlig innsats. Dette innebærer blant annet at strukturene er forankret på ledernivå, slik at de ansatte i tjenestene opplever prioriteringene av tverrfaglig samarbeid som tydelig forankret på tvers av oppveksttjenestene.

Oppvekstsektoren i Sør-Varanger kommune må videre utvikle en organisasjon som sikrer gode tverrfaglige og flerfaglige kompetansemiljø, med forutsigbarhet, profesjonalitet og mulighet for tett kommunikasjon, samhandling og utvikling. Dette innebærer at det er behov for en helhetlig gjennomgang av oppvekstsektoren, med fokus på oppgavefelt og -forståelse, rolle- og ansvarsavklaringer og utvikling av en formålstjenlig og solid organisasjon.

I løpet av 2022 er det opprettet et tverrfaglig ressursteam. Teamet er i etableringsfasen, men har som hovedmål å være systemrettet og samlende på tvers av fagfeltene innen helse og oppvekst.

Sør-Varanger kommune skal ha gode oppvekstvilkår for barn og unge. Det oppnår kommunen blant annet gjennom tidlig innsats, utjevningstiltak og gode rutiner for tverrfaglig samarbeid. En god oppvekst starter i familien. Kommunen må styrke den faglig oppfølging av gravide og familier i barsel, og av familier i risikozonen.

Strategisk oppvekstplan har som mål å utvikle både tilbud, kompetanse og system/organisasjon slik at oppvekstfeltet i Sør-Varanger kommune er preget av tilstrekkelig høy kvalitet. De kommunale tilbudene kan være ulike i form, men de skal være faglig sterke, likeverdige og i stadig utvikling. Utvikling må skje både gjennom endring og utvikling av eksisterende tilbud og satsing på større, eksterne prosjekter

Fagfornyelsen og læremidler

Nye læreplaner medfører behov for nye læremidler. I årene som kommer vil dette kreve store investeringer i både papirbasert og digitale læremidler. I skoleåret 2022-2023 har skolene valgt sine digitale læremidler blant de tre store leverandørene. Gjennom fjoråret hadde kommunene digitale læremidler fra alle tre tilgjengelig for at skolene skulle kunne prøve ut og evaluere før de traff valget av hvilket læremiddel skolen skulle bruke. Det er viktig å finne gode læreverk og læremidler som legger grunnlaget god kompetanse i fag og tverrfaglige tema.

Kommunen er ved et veiskille der sektoren ser det som en naturlig kombinasjon å ha digitale læremidler kombinert med papirbaserte læremidler. Det er satt av midler til fagfornyelsen i 2021-2023. Etter dette vil overgangen til mer digitale læremidler medføre en økning av driftsbudsjettene til skolene. Det er samtidig ikke faglig godt grunnlag for å gå vekk fra praksisen med papirbaserte læremidler i enkelte fag. For praktiske fag og fag med mindre markedspotensialet for forlagene vil det kun være digitale læremidler tilgjengelig. Sektoren ser altså for seg en skole med kombinasjoner av digitale og papirbaserte læremidler.

Vitensenter

Elever i Sør-Varanger har tidligere hatt tilgang på realfagrommet i Newton-containeren ved Kirkenes skole. Det har gitt muligheten for en modulbasert opplæring i realfag. Det er nå utarbeidet en

intensjonsavtale med Vitensenteret i Nord-Norge for å etablere et vitensenter i Sør-Varanger. Dette vil ha en bredere publikumsflate, for både skole, turisme og fritidstilbud, og vil kunne være et fag i realfagsatsningen i regionen. Kommunen er i gang med å skaffe lokaler til etablering av en avdeling av Vitensenteret i Nord Norge i Kirkenes.

Økt faglighet og kompetanse

Kompetanseheving

Gjennom kompetansehevingstilbudet fra Udir har kommunen fått finansiering til videreutdanning for om lag 6 barnehageansatte og 12 lærere og ledere inneværende barnehage-/skoleår. I barnehagene gjelder dette styrerutdanning, samt Pedagogisk ledelse og læringsmiljø. Lærerkompetansen i skolene er primært på fagområdene norsk, engelsk, matematikk, spesialundervisning, andrespråkpedagogikk og begynneropplæring. Målsetningen er å tilfredsstille kompetansekrav i 2025 og at alle som underviser i fag har formell kompetanse i faget. Sør-Varanger har også 2 lærere som studerer under ordningen med lærerspesialist med fordypning i fagene matematikk, norsk, begynneropplæring og spesialpedagogikk. Satsningen vil måtte avstemmes i forhold til de enhver tid gjeldende sentrale kompetansekrav fra Udir. Regjeringen har vedtatt å fjerne kompetansekravet som skal gjelde fra 2025. SVK har gjennom ordningen til Udir fått videreutdannet tilstrekkelig antall faglærere med godkjent kompetansekrav innen norsk, engelsk og matematikk.

Leke- og læringsmiljø og trygghet

Sør-Varanger kommune har gode rutiner for tiltak når det avdekkes dårlig læringsmiljø. Kommunens tiltaksplan for læringsmiljø gir gode rutiner for avdekking og tiltak. Antall elever som mobbes er over de siste årene under halvparten av det nasjonale, men det er likevel barn som i perioder opplever utrygt læringsmiljø. Kontinuerlig arbeid for å forebygge og avdekke krenkelser viktig. For barnehagene er det vedtatt en overordnet plan for «Inkluderende barnehagemiljø». Generelt skal alle kommunens avdelinger arbeide for at alle barn skal bli sett, få oppfølging og ha en trygg barndom.

Desentralisert kompetanseutvikling

Alle barnehager og skoler er med på felles kompetanseheving i form av etterutdanning i samarbeid med de øvrige 6 kommunene i Øst-Finnmark og Høgskolen Innlandet, og koordineres gjennom et regionalt samarbeidskontor (RSK-øst). Ordningene Dekomp og Rekomp styrker samarbeidet med andre kommuner og UH-sektoren (Universitet- og høyskolesektor). Barnehagene og skolene får veiledning i pedagogisk analyse og utviklingsarbeid gjennom kurspakker tilpasset enhetens kartlagte behov. Opplæringen gis til ledere, gruppeledere/avdelingsledere og lærere. Sør-Varanger kommune søker også UIT om å få noen skoler som universitetskoler for å utvide samarbeidet fra å være praksisskoler til å bli tettere involvert i forsknings- og utviklingsarbeid.[\[AHS1\]](#)

[1] <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/>

[AHS1] Ny og forhåpentligvis forbedret versjon. Har lagt til tabeller, og laget beskrivelse av utfordringen med nedgang i elevtall. Har ellers ryddet, slått sammen, eller fjernet tekst

[1] <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/profesjonsfaglig-digital-kompetanse/rammeverk-larerens-profesjonsfaglige-digitale-komp/#>

[1] <https://www.mot.no/>

[2] <https://www.mot.no/2021/11/ny-super-satsing-vil-styrke-klassemiljoet-pa-barneskolen/>

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	274 034	242 907	255 146	245 006	245 006	244 951
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	40 509	36 508	36 170	36 635	36 635	36 535
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	21 874	15 883	16 344	17 181	17 181	17 181
Overføringsutgifter	15 518	12 277	16 834	16 773	16 773	16 773
Finansutgifter	951	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	352 886	307 575	324 494	315 595	315 595	315 440
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-19 397	-19 345	-12 917	-7 525	-7 525	-7 525
Refusjoner	-48 248	-28 862	-26 418	-25 834	-25 834	-25 834
Overføringsinntekter	-715	-4 017	-1 017	-1 017	-1 017	-1 017
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-3 167	-1 808	-308	-308	-308	-308
Sum Driftsinntekter	-71 526	-54 032	-40 660	-34 684	-34 684	-34 684
Sum	281 360	253 543	283 834	280 911	280 911	280 756

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	253 543	253 543	253 543	253 543
Sum Tekniske justeringer	41 309	47 726	47 726	47 571
Konsekvensjusteringer	41 309	47 726	47 726	47 571
Konsekvensjustert ramme	294 852	301 269	301 269	301 114
Politisk vedtak				
Gratis leie av lokaler for funksjonshemmede, jmf vedtak i kommunestyret november 2022	5	5	5	5
Redusere foreldrebetalingen i barnehage fra 2 790 til 2 690 pr. mnd., jmf vedtak i kommunestyret november 2022	200	0	0	0
Øke brukerbetalingen i SFO fra 2 300 kr. pr. mnd. til 2 650 kr. pr. mnd., jmf. vedtak i kommunestyret november 2022	-659	-659	-659	-659
Øke kostpengene i barnehagene fra kr. 200 til kr. 300 pr. mnd, jmf. vedtak i kommunestyret november 2022	-372	-372	-372	-372
Øke satsene leie av skolelokaler, jmf vedtak i kommunestyret november 2022	-18	-18	-18	-18
Økt betaling leie av lokaler almann kultur, jmf. vedtak i kommunestyret november 2022	-10	-10	-10	-10
Økt brukerbetaling kulturskolen, jmf. vedtak i kommunestyret november 2022	-68	-68	-68	-68
Økte gebyrsatser biblioteket, jmf. vedtak i kommunestyret i november 2022	-7	-7	-7	-7
Sum Politisk vedtak	-929	-1 129	-1 129	-1 129
Innsparingstiltak				
Halvere fritidsklubb-tilbudet på Bugøynes	-112	-112	-112	-112
Halvering av ressursene til kulturtilbud for funksjonshemmede	-304	-304	-304	-304
Kutt i kulturmidler	-250	-250	-250	-250
Kutt i sommerskole	-500	-500	-500	-500
Nedleggelse Hesseng fl.br.senter - alle elevene overflyttes til Kirkenes skole	-5 337	-11 509	-11 509	-11 509
Nedleggelse Jakobsnes oppvekstsenter	-2 654	-5 765	-5 765	-5 765
Reduksjon i antall stillinger fra 1. august 2023 fra 4 til 3 lærere i skolen på Bugøynes oppvekstsenter	-223	-536	-536	-536
Redusere tilskudd lag og foreninger i distriktene	-100	-100	-100	-100
Sammenslåing av 2301 og 2320, Kirkenes barneskole og Kirkenes ungdomsskole	1	1	1	1
Stillingen som barnehagefaglig rådgiver holdes vakant 1. halvår 2023	-456	0	0	0
Søke ekstern finansiering til samisk kulturfag	-200	-200	-200	-200
Sum Innsparingstiltak	-10 135	-19 275	-19 275	-19 275
Nye tiltak				
Å'vv Skoltesamisk museum, prisvekst, KPI 6,9 %	35	35	35	35
Økt tilskudd Saviomuseum, KPI 6,9%	11	11	11	11
Sum Nye tiltak	46	46	46	46
Nye tiltak og realendringer budsjett	-11 018	-20 358	-20 358	-20 358
Ramme 2023-2026	283 834	280 911	280 911	280 756

Sammendrag budsjett

Kultur- og oppvekstsektoren har en økning på tekniske justeringer på tilsammen kr. 41 309 000. Fastlønn inkl. pensjon står for 21 640 000 av dette beløpet.

Innenfor skole er det for 2023 gjort en eksakt beregning av forventede fastlønnkostnader til hjemlene i skole basert på ressursberegningmodellen. Denne beregningen baserer seg på den enkelte ansattes faktiske lønn, og skal sikre at det ikke vil oppstå budsjettmessige avvik i 2023. Jfr. underskudd i 2021 og 2022 så viser beregningen at forventede lønnkostnader er høyere enn rammene for 2021/2022, og dette gjenspeiler seg dermed i de økte budsjettallene. Kompetanseheving blant de ansatte genererer et

høyere lønnsnivå samt lønnsoppjøret. Videre er mottaksklassene på Kirkenes barne- og ungdomsskole lagt inn og betyr en økning, men deler av dette finansieres over tilskudd som tilfaller finansområdet. Total sum økning for de ovennevnte momentene utgjør til sammen inkl. pensjon kr. 13 693 000 (inkl. SFO).

Det er også foretatt nøyaktige beregninger for barnehage, samt for de øvrige virksomhetene i sektoren på forventede fastlønsutgifter. Beregningene er basert på hjemlene til virksomhetene. Dette sikrer at det ikke vil oppstå budsjettmessige avvik i 2023. Styrerne i barnehagene ble virksomhetsledere i 2022 og lønnsøkningen er nå justert, samt at det er lagt inn lønn til flyktningebarnehagen på Hesseng. Lønnsoppjøret bidrar selvsagt også til økte lønnskostnader. Sum økt fastlønn inkl. pensjon barnehagene er kr. 3 536 000.

For de øvrige virksomhetene innenfor sektoren er det i hovedsak lønnsoppjøret og enkelte tekniske korrigeringer som genererer høyere fastlønnkostnader. Beløp inkl. pensjon er kr. 1 752 000 ekskl. Kirkenes flyktning- og kompetansesenter. For senteret er økningen innenfor fastlønn beregnet til kr. 2 659 000, der kostnadene i hovedsak skyldes mottak av flyktninger fra Ukraina. Inntektene fra staten tilfaller finansområdet.

Øvrige tekniske justeringer som ikke angår fastlønn er i sum beregnet til kr. 19 669 000. Kr. 4 825 000 av dette gjelder Kirkenes flyktning- og kompetansesenter, og gjelder i hovedsak økt antall flyktninger.

Kr. 6 446 000 gjelder barnehagene, hvor det er lagt inn økt kommunalt tilskudd til private barnehager med kr. 930 000 for å dekke deres tapte foreldrebetaling fra 01.08.23 samt prisvekstjustering. Videre er effekt av tapte foreldrebetaling fra 01.08.23 lagt inn med kr. 5 235 000.

Kirkenes barne- og ungdomsskole har klart å ta ned sykefraværet til et svært lavt nivå, og dette betyr at NAV-refusjoner til sykelønn reduseres til et minimum. Det er derfor fjernet en forventet inntekt her på ca. 2. mill. kr. og isteden lagt inn budsjettmessig dekning for vikarutgifter til forventet korttidsfravær. Også for de andre skolene er det gjort konkrete vurderinger av budsjettet til vikarutgifter, og lagt inn reelle forventede kostnader/refusjoner.

Barnevernet er lagt inn med en økning på kr. 1 488 000.

Det er også justert for ikke-realistiske inntekter særlig innenfor administrasjon skole men også innenfor andre virksomheter (eksempelvis kulturskolen), samt at det er korrigeret for prisstigning og for øvrig gjort konkrete vurderinger av budsjettbehov innenfor alle virksomhetene, som til sammen øker budsjettet noe. Man vil med disse vurderingene og korrigeringene være sikret at det ikke oppstår budsjettmessige avvik innenfor sektoren i 2023.

Politisk vedtak

Gratis leie av lokaler for funksjonshemmede, jmf vedtak i kommunestyret november 2022

Alle funksjonshemmedes organisasjoner har gratis leie av undervisningslokaler i skolebygg etter skoletid ved avvikling av kurs.

Redusere foreldrebetalingen i barnehage fra 2 790 til 2 690 pr. mnd., jmf vedtak i kommunestyret november 2022

Sats for halv plass er av kommunestyret vedtatt til kr. 1 345 pr. mnd.

Tiltaket har effekt i perioden 01.01.23 - 31.07.23. Etter denne perioden legges det opp til gratis foreldrebetaling, jmf forslag til statsbudsjett.

Øke brukerbetalingen i SFO fra 2 300 kr. pr. mnd. til 2 650 kr. pr. mnd., jmf. vedtak i kommunestyret november 2022

Kommunestyret vedtok i november 2022 å øke satsene for foreldrebetaling i SFO til kr. 2 650 pr. mnd. for full plass. Også øvrige satser innenfor SFO er vedtatt endret, det vises til gebyrregulativsaken.

Øke kostpengene i barnehagene fra kr. 200 til kr. 300 pr. mnd, jmf. vedtak i kommunestyret november 2022

Kommunestyret vedtok i møte i november 2022 å øke satsene for kostpenger i barnehagene fra kr. 200 til kr. 300 pr. mnd.

Øke satsene leie av skolelokaler, jmf vedtak i kommunestyret november 2022

Kommunestyret vedtok i november 2022 å øke satsene for leie av skolelokaler.

Økt betaling leie av lokaler allmenn kultur, jmf. vedtak i kommunestyret november 2022

Diverse utleiesatser ved allmenn kultur ble av kommunestyret i november 2022 vedtatt økt. Det vises til egen gebyrregulativsak vedtatt av kommunestyret.

Økt brukerbetaling kulturskolen, jmf. vedtak i kommunestyret november 2022

Kommunestyret vedtok i november 2022 en økning av kulturskolesatsene.

Økte gebyrsatser biblioteket, jmf. vedtak i kommunestyret i november 2022

Diverse gebyrer ved biblioteket ble av kommunestyret i november 2022 vedtatt økt. Det vises til egen gebyrregulativsak vedtatt av kommunestyret.

Innsparingstiltak

Halvere fritidsklubb-tilbudet på Bugøynes

Stillingen er på 40 % og det arrangeres i dag ungdomsklubb 2 kvelder i uka. Det foreslås en halvering av dette tilbudet, til en 20% stilling. Fritidsklubben på Bugøynes er det eneste organiserte fritidstilbudet. Tilbudet gis til barn og unge (1-10. klasse – for tiden 11 personer. Det har gjennom flere år vært utfordringer med å få ansatt en klubbarbeider og det har vært hyppige skifter i stillingen.

Konsekvenser: Barn og unge får halvert sitt fritidstilbud på Bugøynes.

Kommentar: I stedet for å bruke en 40 % stilling bør man vurdere å inngå et samarbeid med Helselaget/Bygdelaget om tilbud av lokalet og et honorar for organisering av fritidsaktiviteter for barn og unge. Siste klubbarbeider sa opp sin stilling 14.10.22 og stillingen står per idag vakant.

Halvering av ressursene til kulturtilbud for funksjonshemmede

Tilbudet inneholder i dag tirsdagsklubb, onsdagstrim og torsdagsklubb. Tilbudet er for omlag 20 voksne utviklingshemmede som ikke har noe organisert kulturtilbud i sin fritid. Tilbudet bidrar blant annet til et redusert behov for støttekontakter til denne gruppa. Tjenesten har i dag 110 % stillingsressurs for denne gruppa.

Halvering av ressurs for kulturtilbud for funksjonshemmede:

Halvering til 55% utgjør 304 000 kr. per år

Konsekvens: Kuttet vil medføre en reduksjon tilsvarende en 55% fast stilling, men man kan fortsatt gi et kulturtilbud til de utviklingshemmede, om enn noe redusert.

Kutt i kulturmidler

Lag og foreninger mister halve støtteordningen fra kommunen, ingen lag og forening er avhengig av støtteordningene for å drifte, men kuttet kan få betydning for aktiviteten.

Kutt i sommerskole

Sommerskolen: Barn (10-12 år) mister et aktivitetstilbud i sommerferien. Dette rammer spesielt unge med lite ressurser hjemmefra, unger som ikke reiser på ferie mm. Sommerskolen ble innført under koronapandemien.

Nedleggelse Hesseng fl.br.senter - alle elevene overflyttes til Kirkenes skole

Nedleggelse av skoledriften ved Hesseng Flerbrukssenter fra 1.8.2023 og flytting av alle elevene til Kirkenes barneskole vil kunne medføre en besparelse på kr. 6 318 000 høsten 2023 og en årlig besparelse på kr. 11 965 000 fra og med i 2024. Dette er total samlet besparelse, inkl. FDV-kostnader.

For øvrig vises det til egen sak til kommunestyret.

Nedleggelse Jakobsnes oppvekstsenter

Nedleggelse Jakobsnes oppvekstsenter, skole og barnehage vil kunne medføre besparelse på kr. 3.056.000 høsten 2023 og en årlig besparelse på kr 6.680.000 fra og med 2024. Dette er total samlet besparelse, inkl. FDV-kostnader.

Elevene ved skolen flyttes til Kirkenes barneskole. Barna i barnehagen vil få tildelt nye plasser i forkant av hovedopptaket mars 2023.

For øvrig vises det til egen sak til kommunestyret.

Reduksjon i antall stillinger fra 1. august 2023 fra 4 til 3 lærere i skolen på Bugøynes oppvekstsenter

Reduksjon i antall stillinger grunnet nedgang i elevtall medfører besparelse på kr 223.000 høsten 2023 og kr. 536.000 som helårsvirkning resten av planperioden. Det vil etter reduksjonen være 3 lærere og enhetsleder ved skolen.

Redusere tilskudd lag og foreninger i distriktene

Det foreslås å kutte tilskuddet til lag og foreninger i distriktene med kr. 100 000. Tilskuddet er i dag på kr. 150 000, så dermed blir det stående kr. 50 000 igjen til dette formålet. Tiltaket ble lagt inn som følge av kommunestyresak 77/2021.

Sammenslåing av 2301 og 2320, Kirkenes barneskole og Kirkenes ungdomsskole

En sammenslåing av Kirkenes barneskole og Kirkenes ungdomsskole vil effektivisere hele driften på huset, og vil ha mange gevinster:

Enhetsleders tid blir mer frigjort enn i dag, administrasjonens tid blir mer frigjort enn i dag, det vil spares tid på møter da det i dag er dobbelt opp, det vil spares tid på rapportering da det i dag er dobbelt opp og det vil spares tid til saksbehandling da det i dag er dobbelt opp.

En sammenslåing gjør at lærerressurser kan benyttes fritt fra 1. - 10.trinn. I dag er det kontraktene til den enkelte ansatte som begrenser dette.

Man gjør det om til en administrativ enhet, og for personalgruppene vil det ikke ha noen praktisk betydning. Man beholder to grupper slik som det er i dag (tre med SFO), og utviklingsarbeid, prosjekter o.l. gjennomføres slik det gjøres i dag.

Tiltaket er ikke beregnet med økonomisk effekt pr. nå, men tiltaket vil også ha en økonomisk gevinst. Denne forventede gevinsten må man beregne på et senere tidspunkt og komme tilbake til for innarbeidelse, enten i 2023-budsjettet eller senere i økonomiplanperioden.

Stillingen som barnehagefaglig rådgiver holdes vakant 1. halvår 2023

Stillingen som barnehagefaglig rådgiver står vakant og foreslås ikke besatt før 01.07.23.

Søke ekstern finansiering til samisk kulturfag

Det foreslås å søke ekstern finansiering til samisk kulturfag med kr. 200 000. Kommunen bevilger i dag kr. 500 000 til dette formålet. Om ekstern finansiering viser seg ikke gjennomførbart foreslås det alternativt å redusere kostnadene med kr. 200 000.

Helse, omsorg og velferd

Om sektoren

Kommunen har et lovpålagt ansvar for å sørge for helse- og omsorgstjenester til befolkningen. Rammene for kommunenes tjenestetilbud er nedfelt i lov om helse- og omsorgstjenester og pasient- og brukerrettighetsloven. Virksomhetene i kommunenes helse- og omsorgstjenester reguleres også gjennom sentralt avtaleverk mellom kommune, stat og yrkesorganisasjoner. Dette gjelder bl.a. fastlege- og fysioterapivirksomhet.

Tjenesteområdet for helse, omsorg og velferd presenteres kort under.

Administrasjon HOV: Avdelingen består av enhetsledere, kommunepsykolog, USHT prosjekt- og utviklingskoordinator og rådgiver.

Koordinering, fag og forvaltning: Arbeidsoppgaver er i hovedsak saksbehandling, koordinering av ferdig behandlede pasienter i spesialisttjenesten, behandling og tildeling av søknader om individuell plan og koordinator. I tillegg har avdelingen ansvar for pasient- og journalsystemet Profil og kreftkoordinator, kreftsykepleier og sykepleier i tverrfagligvurderingsteam og frivilligsentralen.

Kommunelegetjenesten: Medisinskfaglig rådgiver, legevaktordning,

NAV: Økonomisk sosialhjelp.

Hjemmebasert omsorg: Sykepleie, praktisk bistand, omsorgsboliger og dag- og aktivitetstilbud for eldre og demente, lokalt hjelpemiddellager.

Helsetjenester: Helsestasjon med jordmor, fysioterapitjenesten, ergoterapitjenesten og psykisk helse- og rustjenesten.

Sykehjem: Langtidsopphold, korttids- og avlastningsopphold og rehabiliteringsopphold.

Tjenesten for funksjonshemmede: Bistand i bolig, døgnavlastning til barn og voksne, dag- og aktivitetstilbud.

Sektor for helse-, omsorg og velferd i Sør-Varanger kommune jobber i retning av forebygging, tidlig innsats og en mer aktiv bruker- og pårørenderolle. Innbyggerne skal ha innflytelse over egen livssituasjon og ha mulighet til å bo lengst mulig i eget hjem, slik at behovet for mer ressurskrevende tjenester utsettes. Utvikling og innføring av velferdsteknologi skal være med å bidra til dette.

Kostra-analyse

	Sør- Varanger 2020	Sør- Varanger 2021	Hammerfest	Målselv	Rauma	Vefsn	Verdal	Voss K herad	
Prioritet									
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	45,5 %	43,7 %	57,9 %	45,9 %	38,8 %	42,2 %	39,1 %	49,3 %	
Netto driftsutgifter per innbygger (234) aktiv.- og servicetjen eldre og pers. m/funk.nedsett. (B)	1 062	1 730	977	737	767	1 594	1 332	1 256	
Netto driftsutgifter per innbygger (253) helse- og omsorgstjenester i institusjon (B)	11 057	12 003	13 898	9 925	9 542	9 999	6 272	10 346	
Netto driftsutgifter per innbygger (254) helse- og omsorgstj. til hjemmeboende (B)	13 317	15 369	11 550	14 132	18 269	13 613	10 670	11 058	
Netto driftsutgifter per innbygger (256) tilbud om ø. hjelp døgnopphold i kommunene (B)	248	275	0	0	0	125	444	164	
Dekningsgrad									
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon (B)	13,3 %	12,7 %	13,3 %	11,9 %	9,2 %	11,4 %	9,4 %	12,6 %	
Mottakere av hjemmetjenester per 1000 innbyggere (B)	51	51	44	60	49	55	47	46	

Utfordringer og strategi

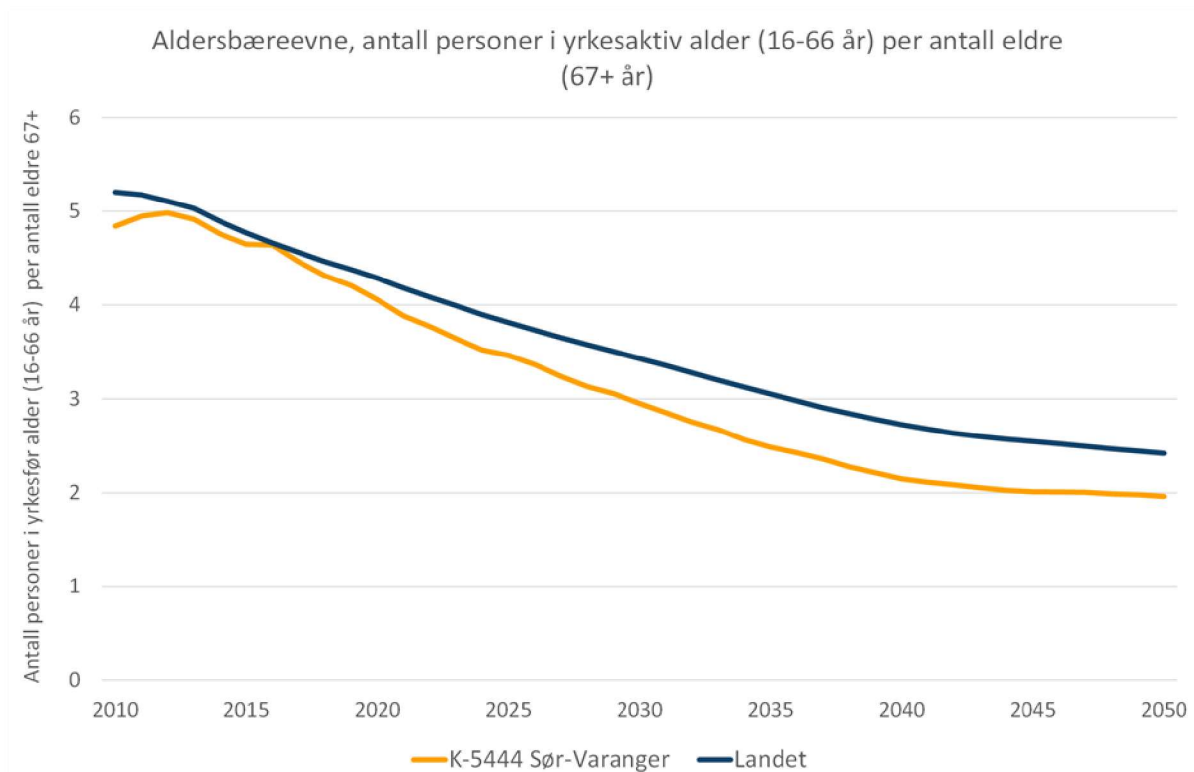
Tjenesteområdet skal sikre en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste slik at kommunens innbyggere får gode levekår, og de sosiale helseforskjellene i befolkningen reduseres. Det pågående arbeidet med å snu ressursinnsatsen fra reparasjon og behandling, til forebygging og tidlig innsats videreføres. Det arbeides ut fra en helhetlig tilnærming som skal bidra til mestring, økt livskvalitet og ivaretagelse av egne ressurser for å opprettholde funksjonsnivå så lenge som mulig.

Strategisk plan for helse-, omsorg og velferd ble vedtatt i mars 2021 og danner grunnlaget til prioriteringer som sektoren skal gjøre i årene som kommer. Sektoren er avhengig av langsiktighet for å kunne planlegge for fremtidens helse, omsorg og velferdstjenester.

Utfordringer i sektoren

Utfordringer knyttet til demografiutviklingen i kommunen og landet for øvrig har vært omtalt i mange år allerede. Konsekvensen vil merkes ved at Sør-Varanger kommune og pleie- og omsorgstjenestene spesielt vil stå under press i tiden fremover. Dette skyldes flere eldre, samt mangelen på fagkompetanse og utfordringer med rekruttering i sektoren. Befolkningsframskrivninger fra SSB har tidligere vist at demografien utvikler seg i denne retningen, men antall eldre har økt raskere enn tidligere prognoser har vist.

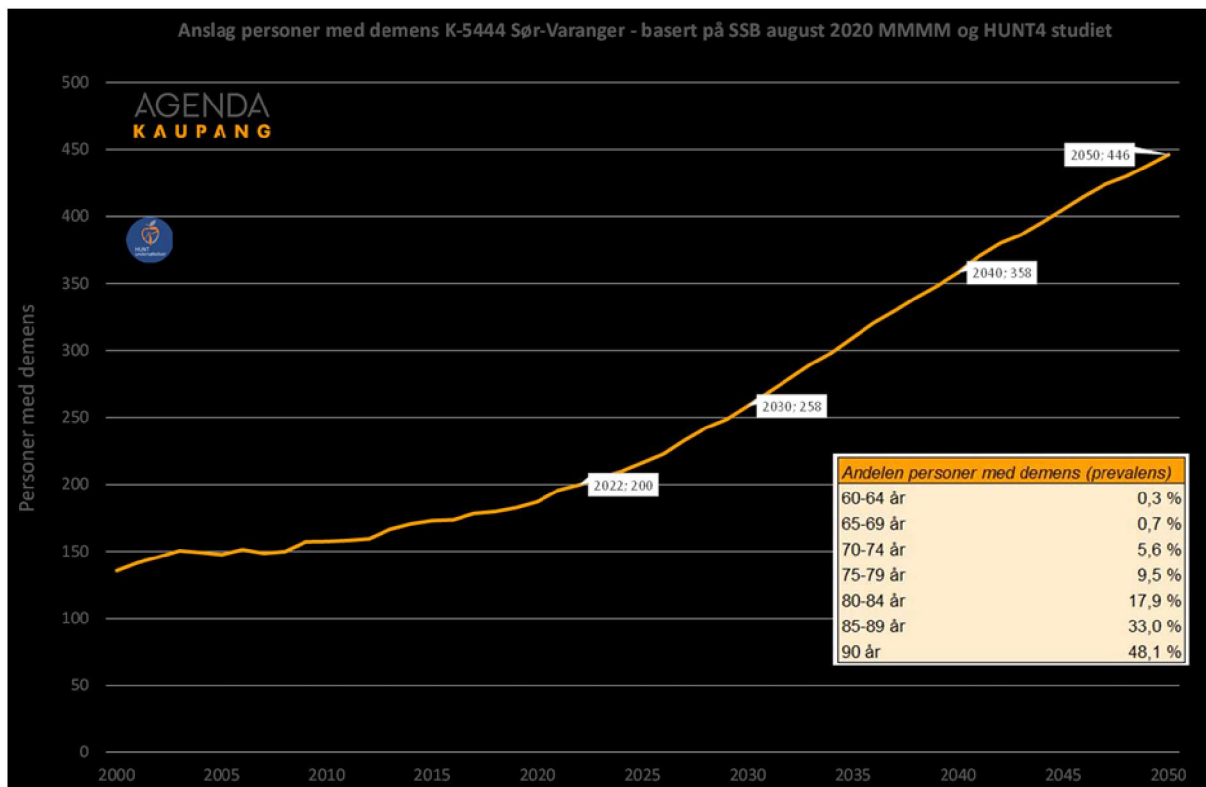
Grafene som presenteres videre er hetet fra Agenda Kaupang sin analyse av situasjonen for Sør-Varanger kommune. For sektoren er det utfordrende å imøtekomme de demografiske endringene som skjer hurtigere enn først antatt. Som grafen under viser vil det være færre yrkesaktive (16-66 år) per eldre (67+) i årene som kommer.

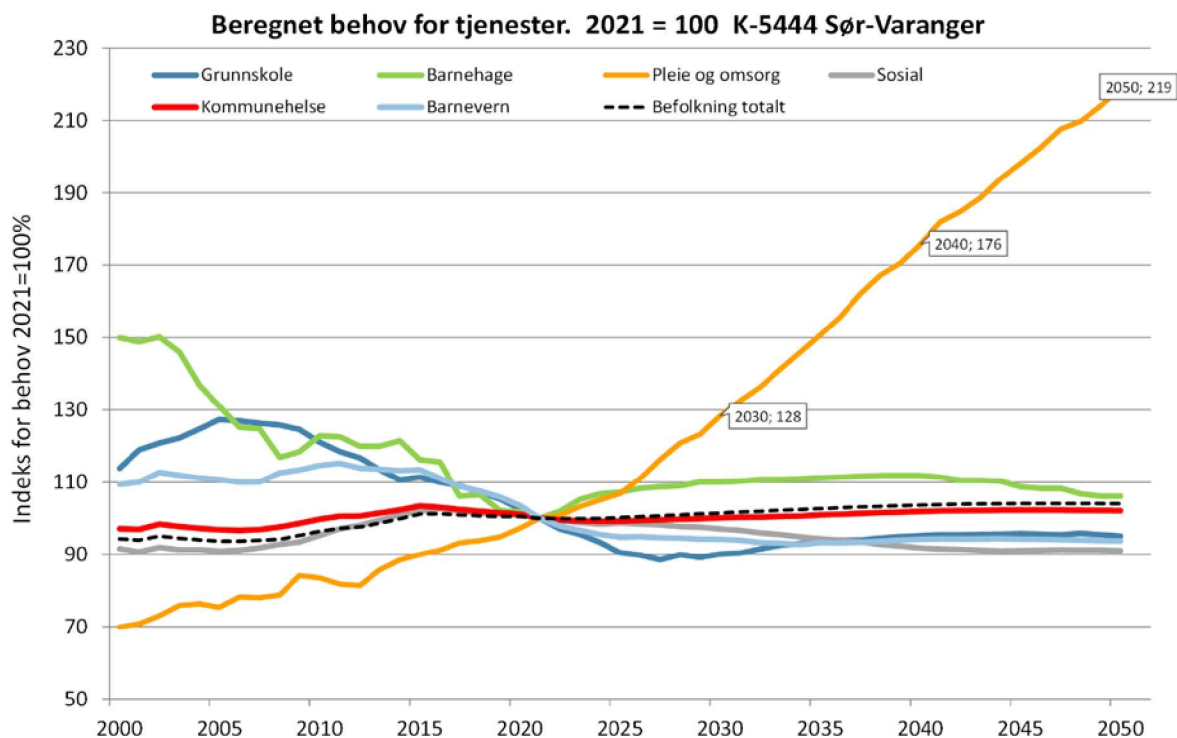
I 2022 er det omlag 4 yrkesaktive per eldre, mens det i framskrivningen viser et anslag på om lag 2 per eldre i 2050. Dette betyr blant annet at familieomsorgen vil kunne bli betydelig redusert fra 2025 og at det vil være nødvendig med mer innsats fra kommunen, frivillige og resten av lokalsamfunnet. Når antall yrkesaktive reduseres så betraktelig som dette er sektoren helt avhengig av å prioritere tjenestene på en annen måte enn i dag. Det vil være avgjørende å endre måten man jobber på og å ta ned tjenestenivået slik at man sikrer at de sykeste får den hjelpen de har behov for.

Redusert familieomsorg, som følge av færre pårørende per eldre, øker betydningen av andre sosiale nettverk og det blir viktig med en lokalisering og utforming av boliger som gir mulighet for sosial deltakelse. I årene fremover vil det bli viktig å styrke samarbeidet med pårørende, i tråd med nasjonale satsinger og strategier.

I tillegg viser også prognosene at andelen personer med demens vil øke betraktelig i årene som kommer. I 2022 er det 200 personer som har diagnosen demens i kommunen, mens framskrivningen for 2050 viser at det i Sør-Varanger vil være omlag 445 personer. Dette vil påvirke hvilke oppgaver helsetjenestene må prioritere. De negative konsekvensene som følge av utviklingen vil til en viss grad avhjelpes av godt tilrettelagte nærmiljø, boliger og effektive tjenester.

Framtiden er her allerede. Som grafen under viser, er det en sterk vekst i behov for pleie- og omsorgstjenester i 2050 som følge av at etterkrigskull blir eldre og har forventet lengre levealder og bedre helse. Per i dag har sektoren utfordringer med å skaffe nok og riktig kompetanse som fører til økte kostnader blant annet på grunn av innleie av vikarbyrå.

(Metode for beregningene: Kriteriene i det statlige inntektssystemet kombinert med framskrivningen til SSB (alternativ MMMM)).

For å imøtekomme den demografiske utviklingen vil innbyggerne oppleve et lavere tjenestenivå. Dette kan bety at man reduserer i hjemmehjelpstjenester og andre ikke lovpålagte tjenester og lavterskeltilbud. Dette vil kreve at frivillige, familier eller andre organisasjoner må ta et større ansvar for å ivareta tilbudene som forsvinner. Dette ser sektoren på som avgjørende for at man i fremtiden skal kunne bruke fagpersonellet til å gi faglig forsvarlige tjenester og at man bruker ressursene der behovet er størst.

Satsningsområder og strategi 2023

I strategisk plan for helse-, omsorg og velferd er det flere områder som løftes frem som viktig i tiden som kommer, og for 2023 har sektoren prioritert fokusområder fra handlingsplanen som er tilknyttet strategisk plan. Satsningsområdene for 2023 presenterer under.

Organisering

I handlingsplanen er blant annet organisering av tjenester et fokusområde. Sektoren har som mål å ha en hensiktsmessig og tydelig organisering av tjenestene. Innbyggerne skal oppleve en sømløs tjeneste, og avdelingene skal selv kunne styre ressursene på en effektiv måte. En annen del av målsettingen er at samhandlingen mellom tjenestene skal bli enklere, og at kvaliteten som innbyggerne opplever derav blir bedre.

Sektoren har som målsetting å avgjøre organiseringen av tjenesteområdene i løpet av første halvår 2023. Dette betyr at strukturen på enhetsnivå og avdelingsnivå skal gjennomgås og defineres på nytt. En

endring i organiseringen vil påvirke både ansatte, brukere og pårørende fordi man i denne sammenhengen må ha en tydeligere organisering av oppgaver for å sikre at ressursene benyttes riktig. Dette kan medføre at avdelinger må slås sammen eller splittes. Målet er at avdelingene skal ha riktig kompetanse på rett plass, og at man har mer fleksibilitet i ressursstyringen. I tillegg er omorganisering av tjenestene nødvendig for å møte den demografiske utviklingen som kommunen står i, og de utfordringen dette medfører i årene som kommer.

En annen årsak til at sektoren ser nødvendigheten av å gjennomgå organiseringen er å sikre mer økonomisk kontroll. I konsekvensjustert budsjett er lønnsøkning og behovet for ekstraressurser knyttet til ressurskrevende brukere i HBO lagt inn. Men sektoren har prioritert, og har derfor lagt inn en reduksjon på om lag 3 mill.kr. med halvårsvirkning i konsekvensjustert budsjett sammenlignet med dagens turnus. Dette er basert på en planlagt gjennomgang av organisering og ressursutnyttelse, samt struktur i HBO.

Definere tjenester etter må-bør-kan prinsippet

I handlingsplanen tilknyttet strategisk plan står det at sektoren skal gjennomgå alle kriterier for tildeling av tjenester og utmålingen av disse. Nye kriterier skal også bidra til økt likebehandling og å sikre likhet for loven for alle innbyggere som mottar helse- og omsorgstjenester i Sør-Varanger kommune.

Sektoren hadde som mål å vedta nye kriterier for tildeling av tjenester i løpet av 2022. Arbeidet har tatt lang tid på grunn av korona-situasjonen og stort arbeidspress i sektoren. Arbeidet vil derfor videreføres i 2023 med det formål å ha definerte kriterier for tildeling av tjenester vedtatt i løpet av året. Sektoren vil legge til rette for å opprettholde kommunestyrets vedtak om å involvere Rådet for personer med nedsatt funksjonsevne i arbeidet for å sikre gjennomsiktighet i prosessen.

Dette er et omfattende arbeid som vil kreve mye av mange fordi hver tjeneste skal beskrives på nytt, og de interne arbeidsprosessene rundt tildeling av tjenester må endres. De overordnede kriteriene skal fremmes politisk og vedtas i kommunestyret, og dette vil føre til endring av dagens praksis. Når kriteriene er vedtatt i kommunestyret skal saksgangen internt defineres. Det skal skrives interne rutiner som blant annet beskriver hvem som skal motta søknaden, hvem som skal kartlegge behovet hos innbygger, hvem skal utføre tjenesten og hvor stort omfanget av tjenesten som skal tilbys er.

Fortsette arbeide med å sikre riktig grunnlagsdata for styring av ressurser

I handlingsplanen tilknyttet strategisk plan står det at sektoren skal sikre riktig grunnlagsdata for å styre virksomhetene på en god måte. Dette innebærer at man må ta hensyn til de ansattes arbeidsmiljø, sikre faglig forsvarlighet og bedre økonomisk styring.

Sektoren har i dag to fagsystemer. I Profil registreres alle vedtak på helse- og omsorgstjenester i Sør-Varanger kommune. Målsettingen er at dette skal danne grunnlag for hvor mye ressurser det skal planlegges med i Visma ressursstyring (turnus) på hver enkelt avdeling.

Arbeidet med å sikre god datakvalitet er igangsatt. Alle turnuser i sektoren, samt profilgjennomgang (journalssystem/brukerdata) ble igangsatt i april 2022. Erfaringer og funn så langt i prosessen er at det er svært ulik praksis i hvordan avdelingene arbeider i fagsystemene. Med bakgrunn i dette er det dedikert ressurser til arbeid med rutiner som skal sikre lik bruk av systemene, samt bistå avdelingsledere med arbeidstidsplanlegging.

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	294 062	267 729	285 997	286 272	286 272	286 272
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	76 333	25 679	20 570	20 570	20 570	20 570
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	51 658	40 332	40 508	40 508	40 508	40 508
Overføringsutgifter	13 642	8 475	6 497	6 497	6 497	6 497
Finansutgifter	6 243	700	700	700	700	700
Sum Driftsutgifter	441 938	342 915	354 271	354 546	354 546	354 546
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-19 853	-19 389	-20 582	-20 582	-20 582	-20 582
Refusjoner	-86 619	-32 215	-34 605	-34 605	-34 605	-34 605
Overføringsinntekter	-1 152	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-7 529	-5 672	-1 455	-1 455	-1 455	-1 455
Sum Driftsinntekter	-115 152	-57 276	-56 642	-56 642	-56 642	-56 642
Sum	326 786	285 639	297 629	297 904	297 904	297 904

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	285 639	285 639	285 639	285 639
Sum Tekniske justeringer	12 409	12 409	12 409	12 409
Sum Vedtak forrige periode	48	48	48	48
Konsekvensjusteringer	12 457	12 457	12 457	12 457
Konsekvensjustert ramme	298 096	298 096	298 096	298 096
Politisk vedtak				
Gebyrregulativ HOV	-485	-485	-485	-485
Sum Politisk vedtak	-485	-485	-485	-485
Innsparingstiltak				
Bassengtilbud TFF	-184	-184	-184	-184
Kaker sykehjem	-200	-200	-200	-200
Redusert tilbud møteplassen	-617	-617	-617	-617
Tilskuddspott - KST. 11/2022 (i forbindelse med behandling av søknad til Kafe-Ro)	-250	-250	-250	-250
Sum Innsparingstiltak	-1 251	-1 251	-1 251	-1 251
Nye tiltak				
Budsjettendring, fastlegemangelen	593	593	593	593
Lovpålagt barnekoordinator	275	550	550	550
Omorganisering av dagsenter tilbud	151	151	151	151
Tilskuddspott - KST. 11/2022 (i forbindelse med behandling av søknad til Kafe-Ro)	250	250	250	250
Sum Nye tiltak	1 269	1 544	1 544	1 544
Nye tiltak og realendringer budsjett	-467	-192	-192	-192
Ramme 2023-2026	297 629	297 904	297 904	297 904

Sammendrag budsjett

Samlet er budsjettrammen for sektoren har økt med 12,4 mill.kr i konsekvensjustert ramme i budsjett 2023. Det er i hovedsak tekniske justeringer som er lønnsoppgjør og justering av lønn og pensjon, prisøkninger og kjente svingninger i kostnader og inntekter som vil komme i 2023. Budsjettet på Asylhelse er på 1,3 mill.kr er lagt inn på rammen til helse og finansieringen er øremerket tilskudd fra staten. Sentrale økninger i turnustilleggene er lagt inn og utgjør 3,3 mill.kr.

Koordinering, fag og forvaltningsenheten (KFF)

Rammen til avdelingen er økt i overkant av 1,4 mill.kr som knyttes til den lovpålagte stilling som barnekoordinator og økning i timelønn til støttekontakter som ble vedtatt i budsjettet for 2022, samt tekniske justeringer som flytting av stillinger fra sykehjemsenheten.

Administrasjon - HOV

Administrasjon - HOVs budsjettramme er økt med 4,7 mill.kr som i hovedsak skyldes tekniske justeringer som intern flytting av stillinger, Asylhelse, samt innarbeide tiltak.

Helsetjenestene

Helsetjenestene har en økning på 1 mill.kr som i hovedsak skyldes lønnsoppgjør og økning driftstilskudd til fysioterapeuter.

Sykehjemmene

Sykehjemmenes budsjettramme er tatt ned med 710.000 kroner, som i hovedsak skyldes justering av lønn og pensjon, samt mindre ressursbehov knyttet til enkeltbrukere.

Kommunelegetjenesten

Kommunelegetjenesten har de siste årene hatt en betydelig utgiftsøkning, og det forventes fortsatt økninger. Bakgrunn for økningen er de ledige legehjemlene som må dekkes inn av vikarleger og innleie fra vikarbyrå. Det er også økning i leie av lokaler til personell da kommunen betaler en del av denne kostnaden. Hensyntatt både merkostnader- og inntekter vil Kommunelegetjenestens budsjettramme øke med kr 920.000 i 2023. Kjøp av tjenester fra vikarbyrå er ikke budsjettet i 2023.

NAV- økonomisk sosialhjelp

NAV økonomisk sosialhjelp sin budsjettramme er redusert med 1,3 mill.kr. Det er justert for lønn og pensjon, samt budsjettet knyttet bosetting og livsopphold til flyktninger.

Hjemmebasert omsorg

Hjemmebasert omsorgs budsjettramme er økt med 5 mill.kr. I hovedsak skyldes dette justering av lønn og pensjon, økning i turnustilleggene og økt behov til ressurskrevende brukere under 67 år, samt innarbeidede tiltak.

Tjenesten for funksjonshemmede (TFF)

Tjenesten for funksjonshemmedes budsjetttramme er økt med 1,15 mill. kr. I hovedsak skyldes dette justering av lønn og pensjon, økning i turnustilleggene og vedtakstimer, samt innarbeidede tiltak.

Kjøkken – pleie og omsorgstjenestene

Kjøkken – pleie og omsorgstjenestenes budsjetttramme er kun justert etter endringer i gebyrregulativet. Dette er et AS som eies 50 % hver av Sør-Varanger kommune og Finnmarkssykehuset. Kostnadene knyttes til bringing av mat til hjemmeboende og kost på sykehjemmene. Prisen kommunen betaler er avtalefestet.

Frivilligsentralen

Styret i Frivilligsentralen har foreslått å øke driften med 50 % stilling. Kommunedirektøren har ikke innarbeidet dette forslaget i budsjettet for 2023, da denne stillingen kan søkes finansiert av eksterne midler.

Politisk vedtak

Gebyrregulativ HOV

Jfr. vedtak i kommunestyret den 2. november 2022 er det foreslått to nye gebyrer for 2023.

Etableringsgebyr for trygghetsalarmer er beregnet til 25 per år. Utkjøring av hjelpemidler er det tatt utgangspunkt i 2 utkjøring per dag i 240 arbeidsdager, og det er i beregningen hensyntatt at de som tjener under 2G er fritatt for betaling. Dette er beregnet til 198.000.

Økning i mat er justert i hht. økte matvarepriser og utgjør 237.000 av tiltaket. kr 50.000 er økning av praktisk bistand som beregnes ut fra selvkost og trygghetsalarm er økt med 4,7%.

Innsparingstiltak

Bassengtilbud TFF

Kommunedirektøren foreslår å fjerne basseng tilbudet til brukere i TFF, jfr verbalforslag i budsjett behandlingen i 2022:

"Kommunestyret ber rådmannen finne og innarbeide 2 timer alenetid i Barentsbadet i uka for mennesker med utviklingshemming i Sør-Varanger kommune. Utgifter til dette kr 270.000.- dekkes av disposisjonsfondet og bygges inn i budsjettet ved årets slutt.»

På grunn av den økonomiske situasjon i Sør-Varanger kommune foreslås det at dette tilbudet som ikke er lovpålagt, tas ned.

Kaker sykehjem

Kommunedirektøren foreslår å kutte ekstrabevilgningen kommunestyret vedtok i forrige budsjetttrunde angående kaker til sykehjemsbeboere.

Årsaken til kuttforslaget er at beboere på sykehjem allerede får servert desserter og kaker i det ordinære mattilbudet på sykehjemmene. Denne ekstrabevilgningen ansees derfor som en kan-oppgave og det anbefales at denne budsjettposten omprioriteres.

Redusert tilbud møteplassen

Kommunedirektøren foreslår å legge ned tilbudet ved møteplassen da dette ikke er en lovpålagt tjeneste, og dermed ikke en må-oppgave.

Beskrivelse av dagens tjenestetilbud: Møteplassen er et dagaktivitetstilbud for mennesker som har eller har hatt psykisk problemer eller lidelser. Det er et åpent lavterskeltilbud og brukerne trenger ikke vedtak for å bruke denne tjenesten. Dette er et sted der man møter andre mennesker i et sosialt fellesskap med noen som har forståelse for det å leve med psykiske vansker. Det gis tilbud om ulike individuelle aktiviteter, samt gruppeaktiviteter. Dette er en viktig treningsarena for mestring av utfordringer i hverdagen og ikke minst en viktig sosial møteplass. Gjennomsnittlig er det 5-8 brukere per dag, slik tilbudet er i dag. Det er flere besøkende når det arrangeres turer, ved felles måltider og ved høytider. Dette er et kommunalt tilbud som gir en meningsfull hverdag med meningsfulle aktiviteter tilpasset den enkelte. I lov om kommunale helse og omsorgstjenester står det i § 1-1, pkt. 3 «sikre at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og ha en aktiv og meningsfull tilværelse i fellesskap med andre». På Møteplassen er det ansatt aktivitetsleder i 100 % stilling.

Hvilke endringer innebærer tiltaket: Tjenestetilbudet legges ned. De fleste av brukerne har i dag krav på individuelle tjenester. Dette kan medføre en økning i vedtakstimer i ordinær tjeneste.

Konsekvenser for brukere og personale: Brukergruppen har utfordringer i forhold til egenmestring på flere områder i livet. Ved å fjerne lavterskeltilbud tar vi bort en viktig arena for brukerne der de kan trene på ferdigheter som å ta initiativ til sosialkontakt, komme til fast avtale, relasjonsbygging og andre praktiske ferdigheter. Denne type lavterskeltilbud er økonomisk lønnsomt da det gir tilbud til flere samtidig og har forebyggende effekt, og forskning viser at denne type lavterskel tilbud medfører at brukergruppen har mindre behov for individuelle tjenester. Noe av tilbudet kan muligens opprettholdes gjennom samarbeid med frivillige. Utlån av lokaler vil kunne ivaretas av frivilligsentralen som også har kontorer der.

Den som er ansatt i stilling på Møteplassen vil måtte omplasseres.

Tilskuddspott - KST. 11/2022 (i forbindelse med behandling av søknad til Kafe-Ro)

I Kommunestyret ble det sak 11/2022 i forbindelse med behandling av søknad til Kafe-Ro, vedtatt å avsette en egen pott på kr 250.000. Beløpet skal være søknadsbasert, og er ment å være en ramme for tilfeldige søknader som denne.

På grunn av den økonomiske situasjonen Sør-Varanger kommune er i, foreslår kommunedirektøren at dette tilskuddet trekkes tilbake.

Nye tiltak

Budsjettendring, fastlegemangelen

Legetjenesten i kommunen har de siste årene hatt en betydelig utgiftsøkning, og fra 2015 til 2022 har nettoutgiftene for legetjenesten økt betraktelig. Det forventes betydelige utgiftsøkninger fremover med bakgrunn i legemangelen i kommunen og legemangelen i Norge for øvrig. Bakgrunn for økningen er stor økning i leie av lokaler og personell for legevakta på Kirkenes sykehus, og at ledige legehjemler må dekkes inn ved innleie fra vikarbyrå eller vikarleger. Når kommune leier inn vikarleger øker kommunens andel for dekning av driftsutgiftene for Kirkenes legesenter AS (fastlegene dekker disse utgiftene selv, kompensert gjennom basistilskuddet). Vikarlegene genererer også økende inntekter i form av refusjoner og pasientinnbetalinger. Det er ikke hensyntatt bruk av innleie fra vikarbyrå.

Lovpålagt barnekoordinator

Retten til barnekoordinator ble lovpålagt fra og med 01.08.2022. Det legges derfor inn en økning med halvårsvirkning for 2023 med bakgrunn i at rekruttering tar lang tid. I statsbudsjettet står det:

«Det er fra 1. august 2022 innført en lovfestet rett til barnekoordinator, og kommunene er kompensert med 100 mill. kroner for innføringskostnader i 2022. Endringen får helårseffekt i 2023, og som kompensasjon for dette økes rammetilskuddet med ytterligere 83 mill. kroner. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for kommunehelse. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2022–2023) for Helse- og omsorgsdepartementet.».

Videre beskrives retten til barnekoordinator. *Familier som har eller venter barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne, og som vil ha behov for langvarige og sammensatte eller koordinerte helse- og omsorgstjenester og andre velferdstjenester, har rett til barnekoordinator etter [pasient- og brukerrettighetsloven § 2-5 c](#).*

Kommunen har plikt til å oppnevne barnekoordinator etter [helse- og omsorgstjenesteloven § 7-2 a](#).

Andre velferdstjenester har plikt til å samarbeide med barnekoordinator når samarbeidsplikten på individnivå er utløst. Dersom det er oppnevnt barnekoordinator, skal barnekoordinatoren sørge for samordning av tjenestetilbudet.

Omorganisering av dagsenter tilbud

Dagsentertilbud

Utsikten dagsenter er definert som en lovpålagt tjeneste med bakgrunn i at tjenesten er tilrettelagt for mennesker med demens. Utsikten er lokalisert på Wesselborgen. Kommunedirektøren foreslår med dette tiltaket at Utsikten dagsenter overtar brukerne som i dag får tilbud på Nordmo gård fra og med 01.01.2023. Det er per i dag tre brukere på Nordmo gård. Utsikten dagsenter defineres som en Må-tjeneste.

Kilden dagsenter er et ikke lovpålagt dag- og aktivitetstilbud for eldre mennesker. Tilbudet skal fremme aktivitet og deltakelse, gi livskvalitet og sosialt fellesskap for eldre. I dag er tilbudet lokalisert på Eldresenteret i Kirkenes, og defineres som en Bør-tjeneste.

I lys av demografiutviklingen og må-bør-kan prinsippet, ønsker sektoren å dreie dagsentertilbudet til lovpålagte tjenester på Utsikten, der Kilden omgjøres til lavterskeltilbud. Et lavterskeltilbud innebærer at brukere av tilbudet ikke blir tildelt plass etter vedtak, men kan komme og gå etter eget ønske innenfor

åpningstidene. Man vil da ha tilbud med ulike aktiviteter som det er opp til den enkelte å delta på. Dette vil bidra til en større bredde i kommunens omsorgstjeneste. Dette skal gjøres ved å:

- Redusere antall dager Kilden har åpent fra fem til to dager. De fleste brukere av tilbudet har per i dag vedtak på dagsenter en dag i uken. Det vil fremdeles være mulig å tilby disse brukere samme tilbud, men øke antall brukere som er tilstede samtidig. For å kunne drifte Kilden dagsenter to dager i uken, må man ha 80% stilling totalt. Kilden blir da et lavterskel tilbud som ikke krever vedtak.
- Tiltaket innebærer at brukerne selv må komme seg til og fra Kilden. Det vil si at transport utgår.
- Overføre resterende ressurser fra Kilden dagsenter til Utsikten for å kunne gi brukere fra Nordmo gård et lovpålagt tilbud.

Dersom tiltaket ikke blir vedtatt, vil konsekvensen bli at sektoren må tilføres 1,1 mill. kroner for å gi brukere fra Nordmo gård et lovpålagt tilbud.

Total besparelse for kommunen vil være 1 270 000 kroner. Da er det hensyntatt økning i lønnsoppgjør ved dagsenter, stillinger er flyttet fra Kilden til Utsikten og redusert bruk av fond til Nordmo gård.

Tilskuddspott - KST. 11/2022 (i forbindelse med behandling av søknad til Kafe-Ro)

I Kommunestyret ble det sak 11/2022 i forbindelse med behandling av søknad til Kafe-Ro, vedtatt å avsette en egen pott på kr 250.000. Beløpet skal være søknadsbasert, og er ment å være en ramme for tilfeldige søknader som denne.

På grunn av den økonomiske situasjonen Sør-Varanger kommune er i, foreslår kommunedirektøren at dette tilskuddet trekkes tilbake.

Teknisk

Om sektoren

Sektor Teknisk består av enhetene Tekniske tjenester og Beredskap og brann.

Tekniske tjenester

Tekniske tjenester består av avdelingene forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale bygg (FDV), vei-avdelingen, vann-, avløp- og renovasjon (VAR), renhold og prosjekt (nybygg). Enheten har ansvaret for forvaltning, drift og vedlikehold av det meste av kommunens infrastruktur og eiendom, bortsett fra ansvarsområdene til Barentshallene Sør-Varanger KF og Kirkenes Havn Sør-Varanger KF.

Enhet for beredskap og brann

Enheten består av tjenestene kommunal beredskapsplikt, Sør-Varanger brannvesen og 110-sentralen for Finnmark. Enheten har fagansvar for kommunalt samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid som er regulert i Sivilbeskyttelsesloven, Forskrift om kommunal beredskapsplikt, Brann- og eksplosjonsvernloven og Brann- og redningsvesenforskriften. Enheten skal bidra til oversikt, kunnskap og bevissthet om lokale samfunnssikkerhets-utfordringer, reduserer risiko og sårbarhet gjennom forebyggende arbeid, sikrer god beredskap og krisehåndteringsevne, og ivaretar samarbeid og samordning med interne og eksterne samfunnssikkerhetsaktører i kommunen.

Tekniske tjenester

Hovedplan for vann og avløp vil være ferdigstilt på nyåret. Samtidig er prosessplan for hovedplan for vei og trafikk ute på høring i skrivende stund. Disse planene vil styre store deler av ressursbruken innenfor vann, avløp og vei de kommende år. Det er kjent for enheten vet det vil være stort behov for utskiftning/renovering innenfor VA-området, og det er også et etterslep på vei som vil bli belyst.

Samtidig som disse planene vil si noe om behovene i fremtidige økonomiplaner, planlegges og utføres de prosjektene som må prioriteres i dag. For VAR avdelingen er man i gang med nytt VA-anlegg i Sundelinveien. Etter dette starter man med Tunnelveien, nytt VA fra Mennaveien mot Rabben og UV-reanseanlegg på vannverk.

På veiavdelingen er det flere bruer som trenger vedlikehold, samtidig som man er i gang med videre utbygging av Skytterhusfjellet B2F del 2. Vei-avdelingen har også fokus på arbeidet som vei- og skiltmyndighet. Dette er tidskrevende arbeid der hovedfokuset nå er å få på plass gode rutinebeskrivelser for blant annet utekontroll av pågående arbeid på eller ved vei.

På driftssiden på veiavdelingen har man i 2022 hatt et stort fokus på forebyggende arbeid. Dette vil også være et fokusområde for 2023. Avdelingen vurderer ulike strategier for å kunne oppnå større effektivitet på de forebyggende oppgavene som man vet har god effekt. Et eksempel er kvaliteten på overvannshåndtering langs de kommunale veiene.

Fokuset på internkontroll for inneværende år, fortsetter på FDV avdelingen. Kommunen har gode verktøy for oppfølging, og det jobbes godt på driftssiden for å implementere oppgavene på alle bygg. Administrativt har man vært underbemannet på avdelingen, men enheten har tro på at dette vil løse seg i løpet av vinteren. Dette vil gi mer tid til strategisk planlegging på eiendomssiden.

Når det gjelder renhold har det også i 2022 vært en del ekstra arbeid grunnet korona. Dette er i ferd med å avta. Som følge av de ekstra oppgavene som har vært har avdelingen avdekket behov for å fornye instruksjoner for det ansvaret som tilligger renholdere på de ulike byggene. Disse instruksjonene er skrevet og distribuert og vil kvalitetssikre jobben ved bytte av renholdere og introduksjon av nye vikarer på de ulike plassene. Det avklarer også forventningen til renholder, for brukerne av byggene.

For 2023 vil avdelingen lage ny renholdsplan for nye Kirkenes barnehage, og være med å sikre en god prøvedriftsfase når bygget skal tas i drift.

Hva gjelder prosjekt-nybygg er hovedoppgaven for 2023 prosjektledelse, byggeledelse og oppfølging på Kirkenes barnehage. Byggingen er godt i gang, og bygget skal overtas i slutten av 2023. Samtidig er nevnte Skytterhusfjellet B2F del 2 i gang, og skal være klart sommeren 2023. I samme området forventes også neste steg i utbygging, som for teknisk sin del vil være prosjektering av området B4.

Enhet for beredskap og brann

Sør-Varanger brannvesen oppgaver er å ivareta liv, helse, miljø og materielle verdier ved brann og eksplosjon, ved ulykker med farlig stoff og farlig gods og andre akutte uønskede hendelser. Brannvesenet har totalt 13,3 årsverk fordelt på 23 stillinger. Beredskapsavdelingen består av 4 vaktlag som hvert består av 1 utrykningsleder og en brannkonstabel i hel stilling, og 2 brannkonstabler på deltid. Det er etablert reservestyrke på Bugøynes og i Pasvik. Arbeid med revidering av risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) prioriteres. Forebyggende avdeling har nå 3 årsverk som arbeider med feiing, tilsyn og brannforebyggende oppgaver i forbindelse søknader om tiltak og informasjon. I 2023 starter feiing og tilsyn med ildsteder i fritidsboliger. For å løse dette utvides feietjenesten med et årsverk og anskaffelse av nødvendig utstyr. Sør-Varanger brannvesen yter feiing og tilsynstjeneste for Berlevåg kommune, og utfører havnevaktjenester for Kirkenes havn KF.

Sør-Varanger kommune er vertskommune for 110-sentralen for Finnmark. Sentralen sikrer mottak av meldinger om branner og andre ulykker, og gjennomfører ut-alarmering av relevante ressurser i de kommunale brannvesen i Finnmark. 110-sentralen er samlokalisert med politiets operasjonssentral og akuttmedisinsk kommunikasjonsentral i Kirkenes. 18 medlemskommuner i er forpliktet til å delta i samarbeidet og bære sin andel av kostnadene ved etablering og drift av sentralen. Tilskuddet pr. innbygger i 2023 øker med i underkant av 6 % i forhold til 2022, og blir på 171,25 kroner pr. innbygger. Økningen i tilskuddet pr. innbygger skyldes både reduksjon i innbyggertallet og samtidig økte lønns- og driftskostnader som følge av driftsmessige justeringer.

110-sentralen er døgkontinuerlig betjent av to operatører som arbeider i to-delt skiftordning fordelt på 12 årsverk. Med en avdelingsleder på dagtid bestod avdelingen i 2022 av 13 årsverk totalt. Det er stor turn-over i sentralen, og høyt press på avdelingen som følge av at avdelingen gjennomfører det meste av opplæringen selv. Norges brannskole har ikke tilstrekkelig kurskapasitet. 110-sentralen er underbemannet i forhold til forskrift som krever to faglærte operatører til stede i operatørrommet til en hver tid. For å oppnå dette trengs minimum 15 operatører i fem vaktlag bestående av tre personer, og det må gjennomføres en brannfaglig kompetanseheving på alle operatørene.

I budsjettvedtaket for 2023 tas det høyde for opprettelsen av en fag- og markedsansvarlig. Stillingen skal sikre kundehåndtering av sentralens nesten 1000 alarmkunder og utrede det videre inntektpotensiale sammen med medlems kommunene for de neste årene, samt gi økt robusthet og kontinuitet i ledelsen. Allerede i budsjettvedtaket for 2023 er det lagt inn en betydelig inntektsøkning som følge av økte gebyrer og økt kvalitet i kundehåndteringen. Dette kommer alle medlems kommunene til gode som følge av redusert innbyggerbetaling.

Sør-Varanger kommune eier 5% av det interkommunale selskapet «nasjonalt kommunesamarbeid for 110-sentralene» (NKS 110 IKS). Selskapet investerer 49 millioner i 2023 i helt ny teknisk infrastruktur og oppdragshåndteringsverktøy på vegne av alle 110-sentralene i landet. 41 millioner fordeles på eierne i 2023, og faktureres videre ut til medlems kommunene i første kvartal 2023 etter samme fordelingsnøkkel som driftskostnadene. NKS 110 IKS vil fra 1.1.2023 også overta store deler av de sentraliserte driftskostnadene som i dag går til Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap (DSB).

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	66 052	64 111	68 623	67 426	67 426	67 426
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	52 917	46 411	47 600	46 017	45 517	45 517
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	24 472	26 272	29 576	29 576	29 576	29 576
Overføringsutgifter	9 159	5 886	5 757	5 757	5 757	5 757
Finansutgifter	2 668	1 289	1 092	1 092	1 092	1 092
Sum Driftsutgifter	155 267	143 970	152 648	149 868	149 368	149 368
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-60 862	-67 562	-71 477	-71 477	-71 477	-71 477
Refusjoner	-24 895	-19 450	-20 182	-20 182	-20 182	-20 182
Overføringsinntekter	-209	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-5 129	-759	-1 821	-1 821	-1 821	-1 821
Sum Driftsinntekter	-91 095	-87 771	-93 480	-93 480	-93 480	-93 480
Sum	64 173	56 198	59 168	56 388	55 888	55 888

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	55 448	55 448	55 448	55 448
Sum Tekniske justeringer	2 950	2 950	2 950	2 950
Sum Vedtak forrige periode	1 300	257	-243	-243
Sum Lønns- og prisvekst	352	352	352	352
Konsekvensjusteringer	4 602	3 559	3 059	3 059
Konsekvensjustert ramme	60 051	59 008	58 508	58 508
Politisk vedtak				

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Reduserte energikostnader Fossheim, Skogfoss og Tårnet skoler, jmf. vedtak i kommunestyret november 2022.	-250	-250	-250	-250
Sum Politisk vedtak	-250	-250	-250	-250
Innsparingstiltak				
Nedleggelse Hesseng fl.br.senter - alle elevene overflyttes til Kirkenes skole	-981	-2 205	-2 205	-2 205
Nedleggelse Jakobsnes oppvekstsenter	-402	-915	-915	-915
Sum Innsparingstiltak	-1 383	-3 120	-3 120	-3 120
Nye tiltak og realendringer budsjett	-1 633	-3 370	-3 370	-3 370
Ramme 2023-2026	58 418	55 638	55 138	55 138

Sammendrag budsjett

Budsjettrammen for 2023 er økt med tilsammen kr. 6 021 000. Av dette er ca. halvparten justering av fastlønn som igjen i hovedsak skyldes lønnsoppgjøret. Det ble vedtatt i Økonomiplan for 2022-2024 midler til vedlikehold av bruer. Dette ble ikke gjennomført i 2022, så disse midlene kr 800.000 er videreført til 2023.

Budsjettet har blitt nøye gjennomgått med den enkelte budsjettansvarlige for å sikre riktige rammer for 2023 for å hindre budsjettmessige avvik. Dette er spesielt viktig med de økte prisene i markedet, eksempelvis økte drivstoffpriser.

Innenfor teknisk drift skyldes økningene i hovedsak utgifter til serviceavtaler, korrigering til riktige forsikringspremier, økte drivstoffpriser, økte kostnader leie AL-telelinjer, korrigering av inntekter til reelle nivåer, økte kostnader til snøbrøyting private aktører.

Innenfor brann øker rammen som følge av utdanning av mannskaper, anskaffelser og vedlikehold av arbeidsklær og materiell samt korrigering for tidligere års for høyt budsjetterte inntekter.

Politisk vedtak

Reduserte energikostnader Fossheim, Skogfoss og Tårnet skoler, jmf. vedtak i kommunestyret november 2022.

Kommunen får reduserte energikostnader når disse byggene ikke lenger skal driftes av Sør-Varanger kommune.

Innsparingstiltak

Nedleggelse Hesseng fl.br.senter - alle elevene overflyttes til Kirkenes skole

Nedleggelse av skoledriften ved Hesseng Flerbrukssenter fra 1.8.2023 og flytting av alle elevene til Kirkenes barneskole vil kunne medføre en besparelse på kr. 6 318 000 høsten 2023 og en årlig besparelse på kr. 11 965 000 fra og med i 2024. Dette er total samlet besparelse, inkl. FDV-kostnader.

For øvrig vises det til egen sak til kommunestyret.

Nedleggelse Jakobsnes oppvekstsenter

Nedleggelse Jakobsnes oppvekstsenter, skole og barnehage vil kunne medføre besparelse på kr. 3.056.000 høsten 2023 og en årlig besparelse på kr 6.680.000 fra og med 2024. Dette er total samlet besparelse, inkl. FDV-kostnader.

Elevene ved skolen flyttes til Kirkenes barneskole. Barna i barnehagen vil få tildelt nye plasser i forkant av hovedopptaket mars 2023.

For øvrig vises det til egen sak til kommunestyret.

Finans

Om sektoren

Finansområdet inneholder i hovedsak kommunens felles inntekter og kostnader. Skatt og rammetilskudd, eiendomsskatteinntekter, kraftinntekter, statstilskudd som integreringstilskudd og havbruksfond er i likhet med lønnsavsetning, renter og avdrag og ordinær avsetning til disposisjonsfond omtalt særskilt under hovedområdet. Resterende poster på finansområdet er blant annet salg av konsesjonskraft, avskrivninger, pensjon, overføring av tilskudd til særbedrifter inklusiv omstillingsmidlene til Sør-Varanger utvikling.

Pensjon er budsjettert i sektorene og på finansområdet. Kommunestyret gir fullmakt til kommunedirektøren å budsjettregulere mellom sektorene og finansområdet slik at det blir riktig fordeling mellom løpende kostnader og føring av reguleringspremie, premieavvik og andre poster i forhold til pensjon. Samlet er pensjonskostnaden på 64,3 mill.kr for 2023, noe som er en økning på omlag 2 mill.kr fra 2022.

Sør-Varanger kommune selger sin andel av konsesjonskraft. Konsesjonskraften er å anse som en del av kommunens frie inntekter og kan benyttes til kommunal tjenesteproduksjon. Kommunen selger konsesjonskraft fra Varanger Kraft AS med 32,182 GWh og Tinfos AS med 1,9174 GWh, til sammen 34,09 GWh.

Kommunen må betale for levering av kraften, og dette gjøres etter en to-pris-modell. Sør-Varanger betaler et fast ledd som er sentralt bestemt og et variabelt ledd hvor markedsprisen er veiledende. Samlet er det budsjettert med en netto gevinst i 2023 på i overkant av 5 mill.kr.

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	8 726	18 755	16 341	17 141	17 141	17 141
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	484	970	1 015	995	995	995
Overføringsutgifter	34 218	35 881	35 136	35 156	35 156	35 156
Finansutgifter	132 990	159 790	173 923	198 100	191 724	197 879
Sum Driftsutgifter	176 419	215 396	226 415	251 392	245 016	251 171
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-8 729	-9 655	-9 655	-9 655	-9 655	-9 655
Refusjoner	-2 888	-13 289	-20 638	-20 638	-20 638	-20 638
Overføringsinntekter	-775 151	-757 300	-815 867	-835 391	-828 741	-834 741
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-116 250	-88 430	-81 290	-80 769	-80 769	-80 769
Sum Driftsinntekter	-903 017	-868 674	-927 450	-946 453	-939 803	-945 803
Sum	-726 598	-653 278	-701 035	-695 060	-694 786	-694 631

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	17 696	17 696	17 696	17 696
Sum Tekniske justeringer	-2 413	-1 613	-1 613	-1 613
Konsekvensjusteringer	-2 413	-1 613	-1 613	-1 613
Konsekvensjustert ramme	15 283	16 083	16 083	16 083
Innsparingstiltak				
Bortfall av fritak eiendomsskatt for videregående skoler	-998	-998	-998	-998
Redusert tilskudd til Barentshallene KF - løypekjøring overført til KOS	-75	-75	-75	-75
Redusert tilskudd til Barentshallene SV KF - kutt i gratis halleie barn og unge	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Sum Innsparingstiltak	-2 273	-2 273	-2 273	-2 273
Nye tiltak				
Vedtak i representantskapet om økt tilskudd til Norasenteret IKS	255	255	255	255
Økt tilskudd Sør-Varanger Menighet - vedtak i Menighetsrådet	320	320	320	320
Sum Nye tiltak	575	575	575	575
Nye tiltak og realendringer budsjett	-1 698	-1 698	-1 698	-1 698
Ramme 2023-2026	13 585	14 385	14 385	14 385

Sammendrag budsjett

Tekniske justeringer i hovedsak knyttet til endring i pensjon.

Innsparingstiltak

Bortfall av fritak eiendomsskatt for videregående skoler

Videregående skoler er ikke i utgangspunktet fritatt for eiendomsskatt, og det gis anledning til at også disse skal betale eiendomsskatt. Dette har imidlertid vært praksis i Sør-Varanger kommune, og de har dermed inngått i fritakslisten for eiendomsskatt som årlig vedtas i forbindelse med budsjettet.

Tiltaket innebærer at Fylkeskommunen og Finnmarkseiendommen (tomter) skal betale eiendomsskatt for Kirkenes videregående skole inklusiv anleggsmaskinskolen og Pasvik Folkehøgskole.

Redusert tilskudd til Barentshallene KF - løypekjøring overført til KOS

Sør-Varanger kommune har mottatt følgende søknad fra styret i Kirkenes og omegn skiklubb (KOS):

"Kirkenes og omegn skiklubb (KOS) ønsker med denne henvendelsen å uttrykke vår bekymring om løypekjøring i skitrase i lys av kommunes økonomi, også med erfaring fra fjorårets tilstand på skiløypene.

KOS tilbyr seg å trække hovedskiløypen Kirkenes-Bjørnevatn i vinter, mot fri tilgang på tråkkemaskin, dekket drivstoff og vedlikehold av maskin. Vi ser for oss at vi skal klare å trække denne opptil 3 ganger per uke. Dette vil gi en bedre kvalitet på skiløypene, samt at de trækkes også i helger. "

Kommunedirektøren foreslår å redusere tilskuddet til Barentshallene KF tilsvarende lønn for løypekjøring a 3 timer 3 ganger per uke i 6 måneder. Det er lagt til grunn en timepris på 250 kr.

Dersom KOS kjører lysløypa oftere enn 3 ganger per uke, må skiklubben selv dekke drivstoff.

Løypekjøring skal gjennomføres etter avtale med, og instruks fra Barentshallene KF slik at slitasje reduseres maksimalt og nødvendig opplæring og regler følges.

Nye tiltak

Vedtak i representantskapet om økt tilskudd til Norasenteret IKS

SØR-VARANGER KOMMUNE SIN DRIFT AV NORASENTERET

Norasenteret IKS, Senter mot vold og seksuelle overgrep i Øst-Finnmark meddeler Sør-Varangerkommune at deres andel for drift av senteret i 2023 er kr. 2 555 000.- Dette ifølge budsjettvedtak gjort i Representantskapet 07.10.2022.

Se selskapsavtalen §18. **Årsbudsjettet.**

Representantskapet skal vedta selskapets budsjett for kommende år. Den enkelte deltakerkommune har overfor selskapet plikt til å yte sin del, jfr. pkt 5, av det tilskudd representantskapet har vedtatt

Selskapsavtalen er vedtatt av Sør-Varanger kommune 29.05.13. jfr.§ 5. I hht. avtalen hefter Sør-Varanger kommune for 41%..

Fra vedtaket i representantskapet, 07.10.22

Norasenteret er et IKS og en endring i representantskapets vedtatte budsjett vil møteføre at alle deltakerkommunene må vedta sin budsjettandel på nytt.

Årsaken til økning i tilskuddet er blant annet økte rentekostnader i forbindelse med lånet på bygget. Selskapet har god økonomistyring, og det fremmes derfor forslag om at hele økningen innarbeides i budsjettet.

Økt tilskudd Sør-Varanger Menighet - vedtak i Menighetsrådet

DEN NORSKE KIRKE
Sør-Varanger menighetsråd

SÆRUTSKRIFT FRA MENIGHETSRÅDSPROTOKOLL

Utvalg: Menighetsrådet
Møtedato: 25.10.22
Møtested: Menighetssalen, Kirkenes kirke
Møtetid: Kl 13:00-16.00

Fr.sak 17/22 Driftsbudsjett 2023, saksordfører Wenche Jessen Dervola

Forslag til vedtak:

Sør-Varanger menighetsråd vedtar driftsbudsjett 2023, med et langtidsbudsjett med årlig prisøkning på 2,6 % årlig fram til 2027. Det benyttes 34 964 fra fond trosopplæring. Sør-Varanger menighetsråd legger frem et budsjettforslag med en bevilgning fra Sør-Varanger kommune på kr 5 951 048

Votering:

Enstemmig

Vedtak:

Sør-Varanger menighetsråd vedtar driftsbudsjett 2023, med et langtidsbudsjett med årlig prisøkning på 2,6 % årlig fram til 2027. Det benyttes 34 964 fra fond trosopplæring. Sør-Varanger menighetsråd legger frem et budsjettforslag med en bevilgning fra Sør-Varanger kommune på kr 5 951 048

Menighetsrådets vedtak om budsjett 2023 viser en generell økning av budsjettet på 2,6%, med et driftstilskudd fra Sør-Varanger kommune er på kr 5.951.048. Dette er en økning på kr 642.048 fra 2022. Den økonomiske situasjonen til Sør-Varanger kommune får også konsekvenser for tilknyttede selskap, og kommunedirektøren foreslår å redusere økningen i tilskudd til Sør-Varanger Menighet med 50%, det vil si kr 320.000.

Investeringsbudsjettet

Det foreslås å holde investeringene på et lavt nivå de neste årene. Rente og avdragsbelastningen er svært høy, og krever ytterligere omstillinger i ordinær drift.

I budsjettforslaget for 2023 er det kun lagt inn ordinære investeringsposter knyttet til ivaretagelse av bygg og veier, vann og avløp (selvkost) og it-investeringer. I tillegg er det prioritert inn noen mindre investeringer knyttet til brann og feiing, universell utforming og strømsparende tiltak.

Det er lagt inn samme nivå på Startlån som for 2022. Startlånsordningen er utvidet i henhold til Husbankens regler om disktriksordninger, og kan også benyttes til rekrutteringsformål for arbeidstakere med etterspurt kritisk kompetanse som for eksempel sykepleiere og ingeniører.

Etter tilsyn fra arbeidstilsynet i 2019 framkom det at inneklimaet på rådhuset var så dårlig at det måtte gjøres tiltak. Etter målinger gjennomført av yrkeshygenikere framkom det at den eneste fullgode løsningen for å innfri gjeldende lover og forskrifter var å installere balansert ventilasjon. Det ble bevilget 30 millioner til prosjektet etter alternativvurdering gjennomført av Multiconsult for Sør-Varanger kommune.

Nå må prosjekt med balansert ventilasjon på rådhuset utredes videre. Dette gjøres i samråd med ansattes representant. Dette er fordi forprosjektet viser at kostnaden blir over dobbelt så dyrt som først antatt. Det var avsatt 30 millioner til jobben, men minimumsløsninger er kommet opp i 66 millioner. Med andre nødvendige tiltak i forbindelse med samme jobb, vil man komme opp mot 80 millioner for prosjektet. Av forprosjektet fremkommer det også at flere rom på rådhuset vil miste sin funksjon da man må tilrettelegge for ventilasjonskanaler og aggregat. Dette er problematisk siden rådhuset i utgangspunktet ikke klarer å huse de funksjoner kommunen helst skulle hatt under samme tak i dag.

Det er nødvendig å utrede prosjektet videre, og se ennå nærmere på kostnadsbildet. Økonomiske konsekvenser for alternativer med nytt flerbruksbygg der flere kommunale funksjoner er under samme tak må sees på og settes opp mot renovering av eksisterende bygg. Alle utgifter i byggets livsløp bør være del av denne utredningen for å kunne vurdere økonomien i prosjektet. Andre alternativer kan være offentlig/privat samarbeid der ulike modeller for investering, drift og eierskap belyses med fordeler og bakdelene. I påvente av dette, og endelig løsning, ser kommunedirektøren på alternative løsninger for å heve kvaliteten på inneklimaet. Potensielle midlertidige løsninger er mindre vifter med varmeveksler og/eller endring i arbeids og lufte rutiner.

Styret i **Frivillighetssentralen** har søkt om en bevilgning på kr 300.000 til kjøp av ny bil. Frivillighetssentralen har idag avsatt kr 210.000 på bundet fond fra ekstern tilskuddsgiver som har gitt tillatelse til at midlene kan benyttes til bil. Frivillighetssentralen har i sin søknad lagt til grunn kjøp av ny bil innenfor en ramme på kr 500.000, men kommunedirektøren finner ikke anledning til å øke rammen og ber om det anskaffes en brukt bil innenfor eksisterende beløp på kr 210.000.

Investeringsstabell for kommunen samlet

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Sum	0	0	0	0

Andre investeringer

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Administrasjon				
FORPROSJEKT UTVIDELSE BOLIGFELT SKYTTERHUSFJELLET	1 100	0	0	0
It-Investeringer	1 000	1 000	1 000	1 000
Skolepc - Klassesett	600	600	600	600
Sum Administrasjon	2 700	1 600	1 600	1 600

Kultur og oppvekst

Utskifting av digitale tavler i grunnskolen	400	400	0	0
Sum Kultur og oppvekst	400	400	0	0

Helse, omsorg og velferd

Integrerte velferdsteknologiske tjenester	1 000	1 000	1 000	1 000
Inventar og utstyr - Pleie og omsorg	300	300	300	300
Sum Helse, omsorg og velferd	1 300	1 300	1 300	1 300

Teknisk

BRANNSLOKKINGSUTSTYR BRANNVESENET	527	0	0	0
DØRAUTOMATIKK UNIVERSELL UTFORMING ELDRESENTERET	500	0	0	0
FORPROSJEKT UTVIDELSE BOLIGFELT SKYTTERHUSFJELLET	400	0	0	0
Hovedprosjekt mangler for prosjekt - MP-23	550	0	0	0
INVESTERING NKS 110-SENTRAL IKS - EIERANDEL	330	0	0	0
Kommunale bygninger - Planlagt renovering	4 000	4 000	4 000	4 000
Kommunale veier - Oppgradering og utbedring	2 500	2 500	2 500	2 500
Parker, anlegg og idrettsanlegg, oppgradering	2 000	2 000	2 000	2 000
Prosjektledelse Kommunale bygg	427	440	450	450
UTSKIFTING FRA LYSSTOFFRØR TIL LED (EU-KRAV)	1 000	1 000	1 000	0
UTSKIFTING FRA NA-LAMPER TIL LED-LAMPER, GATELYS	300	300	0	0
UTSKIFTNING FJELLHEIM BRU	2 000	0	0	0
UTSKIFTNING ØSTERELV BRU	2 500	0	0	0
Utstyrsoppgradering	3 068	300	600	1 000
UTSTYRSOPPGRADERING FEIING AV FRITIDSBOLIGER	800	0	0	0
Utvidelse av teleslynger i kommunale bygg	200	0	0	0
Sum Teknisk	21 102	10 540	10 550	9 950

Finans

Egenkapitalinskudd KLP	2 500	2 500	2 500	2 500
Kirkebygg - vedlikehold og oppgradering	2 244	3 101	877	1 778
Økt Tilgjengelighet I Kollektivtransport	500	0	0	0
Sum Finans	5 244	5 601	3 377	4 278
Sum	30 746	19 441	16 827	17 128

Selvkost

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Teknisk				
Oppgradering avløp	2 400	2 400	2 400	2 400
Oppgradering vann	3 600	3 600	3 600	3 600
Sum Teknisk	6 000	6 000	6 000	6 000
Sum	6 000	6 000	6 000	6 000

Finans

Renter og avdrag etablering/utbedring og start lån

I henhold til Boligpolitisk handlingsplan er målet at flest mulig skal eie sin egen bolig, noe som også gjelder også for vanskeligstilte på boligmarkedet. De fleste virkemidlene er innrettet for å få flere inn i eid bolig, i stedet for å ha et regulert eller subsidiert utleiemarked.

Det legges også inn ytterligere 20 mill. i Startlån for 2023 jfr. KST 78/2021, slik at samlet startlån for videre utlån nå er 40 mill.kroner.

Det er også vedtatt et nytt tildelingskriteriet i samme kommunestyresak, og det åpnes nå for å gi startlån til unge i etableringsfasen som innehar etterspurt fagkompetanse i kommunen. Dette kan benyttes som rekrutteringstiltak.

Administrasjon

FORPROSJEKT UTVIDELSE BOLIGFELT SKYTTERHUSFJELLET

Dette er midler til startfasen på prosjektering av områdene B3 og B4 på Skytterhusfjellet. Tiltaket vil tilrettelegge for mange tomter på nordsiden av Skytterhusveien.

It-Investeringer

Det prioriteres et årlig beløp på 1 mill.kr til it-investeringer i økonomiplanperioden.

Helse, omsorg og velferd

Integrerte velferdsteknologiske tjenester

Det prioriteres årlig 1 mill.kr til ulike prosjekter innen velferdsteknologi i økonomiplanperioden. Beløpet prioriteres av fagnettverk Helse, omsorg og velferd.

Inventar og utstyr - Pleie og omsorg

Det er avsatt kr 300 000 per år i økonomiplanperioden for å bytte ut inventar og utstyr innen helse, omsorg og velferdssektoren. Midlene fordeles av fagnettverket i sektoren.

Teknisk

DØRAUTOMATIKK UNIVERSELL UTFORMING ELDRESENTERET

Installasjon av dørautomatikk for å tilrettelegge for personer med funksjonsnedsettelse.

Behovet fremkommer etter henvendelse fra ergoterapitjenesten og brukerne/ansatte. Dørene er for tung å åpne på de ulike leilighetene. Dette tilfredsstiller ikke dagens krav. Dette utbedres ved hjelp av elektrisk dørautomatikk.

FORPROSJEKT UTVIDELSE BOLIGFELT SKYTTERHUSFJELLET

Dette er midler til startfasen på prosjektering av områdene B3 og B4 på Skytterhusfjellet. Tiltaket vil tilrettelegge for mange tomter på nordsiden av Skytterhusveien.

Kommunale bygninger - Planlagt renovering

Denne potten prioriteres ut i fra behovene på de ulike byggene. Det er laget en vedlikeholdsplan for de kommende årene som følges opp, og justeres om behovene endrer seg.

Av ulike oppgaver som kommer er blant annet:

- Oppgradering av toalett og dusj i kjeller på rådhuset.
- På teknisk verksted, brannstasjon og FDV verksted er det behov for utskiftning av vinduer, rehabilitering og isolering av tak, rehabilitering av verkstedgulv. Deler av denne jobben er allerede igangsatt.
- Utskiftning av lekeapparater til barnehager/skoler.
- Eldresenteret innvendige arbeider overflater.
- Kjøling på ventilasjon på Tangenlia. Innovativt prosjekt i samarbeid med lokalt næringsliv der eksisterende jordbrønner brukes til kjøling.
- Nytt isvannsaggregat på legesenteret.
- Oppgradering/resetting av parkett på Kirkenes skole.
- Gjerde rundt barnehage.

Kommunale veier - Oppgradering og utbedring

Midlene brukes til oppgraderingstiltak på de kommunale veiene. Potten er økt med 500 tusen for å kunne følge prisveksten i markedet. Tiltakene går i hovedsak på overvannshåndtering/grøfting og masseutskiftning samt asfaltering.

Parker, anlegg og idrettsanlegg, oppgradering

Det avsettes 2 mill.kr per år i økonomiplanperioden til investeringer til kommunens idrettsanlegg. Beløpet administreres av Barentshallene Sør-Varanger KF.

Prosjektledelse Kommunale bygg

Dette er midler til prosjektledelse av oppgraderingsprosjekter på eksisterende kommunale bygg.

UTSKIFTING FRA LYSTOFFRØR TIL LED (EU-KRAV)

Overgang til LED belysning på kommunale bygg. Dette gjøres som følge av EU-krav der lysstoffrør fases ut. Tiltaket vil gi en energieffektivisering. Det planlegges i første omgang med 1 million i året, i 3 år til tiltaket.

UTSKIFTING FRA NA-LAMPER TIL LED-LAMPER, GATELYS

Kommunen har noen gatelysarmaturer av eldre type i drift. For å spare fremtidig energiforbruk, og driftsutgifter til blant annet pæreskift vil man gå over til LED på disse armaturene. Det er sannsynlig at utfasing av NA lamper også vil bli et krav på lik linje med utfasing av lysstoffrør.

UTSKIFTNING FJELLHEIM BRU

I utgangspunktet var planen å bytte ut eksisterende bru med rør. Grunnet sentrale krav til nye beregninger, og usikkerhet rundt den fysiske forholdene for å få dette til, må bevilgningen økes til 2 millioner i 2023. Samtidig viser seneste inspeksjon at jobben må prioriteres.

UTSKIFTNING ØSTERELV BRU

Østerelv bru var i utgangspunktet budsjettert med for 2022. Behov for geoteknikk grunnet påvist kvikkleire, samt nye føringer for bru-prosjektering gjør at kommunen er forsinket med prosjektering, og at prosjektet vil bli dyrere enn først antatt. Av denne grunnen økes investeringen til 2,5 millioner for 2023.

Utstyrsoppgradering

For budsjett 2023 omprioriteres midler fra 2024 og 2025 da det planlegges større utstyrsoppgradering for kommende år. Totalt sett vil ikke investeringsbehovet øke i økonomiplanperioden, men teknisk drift forventer mer effektiv drift som følge av investeringene.

Utvidelse av teleslynger i kommunale bygg

2023 er siste året for dette prosjektet. Nytt assistert lytteutstyr er på plass i flere bygg, og resterende midler vil prioriteres for 2023 på Kirkenes kultursal, og ellers en eventuell videre utbygging i samarbeid med HLF Sør-Varanger.

Finans

Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Investeringer i varige driftsmidler	32 002	19 840	19 450	18 850
Tilskudd til andres investeringer	2 244	3 101	877	1 778
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 500	2 500	2 500	2 500
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	2	0
Sum finansieringsbehov	36 746	25 441	22 829	23 128
Kompensasjon for merverdiavgift	-4 201	-2 680	-2 400	-2 280
Tilskudd fra andre	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0
Bruk av lån	-28 420	-19 269	-16 942	-17 405
Videreutlån	40 000	20 000	20 000	20 000
Bruk av lån til videreutlån	-40 000	-20 000	-20 000	-20 000
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	-14	0
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-4 125	-3 492	-3 473	-3 443
Sum finansiering	-36 746	-25 441	-22 829	-23 128
Sum finansieringsbehov	36 746	25 441	22 829	23 128
Sum finansiering	-36 746	-25 441	-22 829	-23 128
Udekket finansiering	0	0	0	0